

AZ ALAPÍTÓ BEVEZETŐJE

Kedves Barátaink! Tisztelt Olvasók!

Az ideai magyar Nobel-díjasok fényében külön örömet jelent azon magyar kiválóságok eredményeivel, sikereivel foglalkozni, akik itthon, vagy külhon-

ban alkotnak kiemelkedően újat, innovatívát, vagy magas színvonalon oktatják, képezik a jövő tudósait. Úgy gondolom, hogy a Svéd Királyi Tudományos Akadémia és a Karolinska Intézet több mint száz esztendő alatt kiérlelt döntési mechanizmusa, valamint tapasztalata a Nobel-díjak odaítélése során nem hagy kétséget afelől sem, hogy a díjazott szakterülete mennyire fontos az emberiség fennmaradása, a társadalom jövője szempontjából. Ezt – mint célt – követjük mi is díjazottjaink kiválasztásakor. Nobel-díjasaink olyan új fogalmakkal kerültek a fókuszba, mint az mRNS és az attoszekundumos lézer. A mostani Gábor Dénes-díjasaink okán olyan meghatározásokkal vagy azok megújuló tartalmaival kell megbarátkozni, mint a bioszimiláris fejlesztés, a kardioprotektív terápia, az ionimplantáció, a mesterséges intelligencia, a körforgásos gazdaság vagy a soktengelyes 3D lézer megmunkálás.

Számomra nagy megtiszteltetést jelentett, hogy a Gábor Dénes-díj révén találkozhattam korábban Krausz Ferencsel és Karikó Katalinnal. **Krausz Ferenc professzor úr** 2010-ben vehette át az **In Memoriam Gábor Dénes** elismerést azon ismeretterjesztő tevékenységéért, amellyel a Gábor Dénes felfedezésén alapuló technológia fejlesztése során a feltaláló szellemi örökségét mindvégig ápolta. Az ő külhonban végzett munkájának sikerei ösztönöztek bennünket arra, hogy önálló díjkategóriaként hozzuk létre a határainkon kívüli élő, alkotó magyarok Gábor Dénes-díját. **Karikó Katalin professzor asszony** és Drew Weissman professzor mRNS kutatásainak eredményességéhez nagymértékben hozzájárult, hogy 2011-ben csatla-

kozott hozzájuk **Pardi Norbert**, aki egy módosított mRNS alapú vakcinálási platform kifejlesztésére fókuszált. Ezzel érdekelte ki, hogy 2021-ben **külhoni Gábor Dénes-díjban** részesülhetett. A szokásos ünnepségünk a pandémia miatt ugyan elmaradt, azonban Kövér László házelnök úr díjátadóként szűk körben fogadta Pardi Norbertet, Karikó Katalint, családtagjaikat, továbbá Alapítványunk képviselőit.

Hogy miért idéztem fel ezeket a múltbeli eseményeket? A Gábor Dénes-díj fennmaradását és társadalmi értékének növekedését két külső tényezőnek köszönhetjük: a természettudomány különböző ágaival foglalkozó és eltérő struktúrákban dolgozó nyitott szemű és önzetlen értékítélettel bíró felterjesztőknek, ajánlók-nak, továbbá azoknak a díjazottaknak, akiknek tehetségét, eredményeit már azon időszakban felismerik, amikor még számukra nem feltétlenül jött el a nyilvános siker pillanata. Érdemes ezen a szemüvegen keresztül is végig nézni a Gábor Dénes-díj alapítása óta eltelt esztendők alatt díjazott kiválóságaink névsorát!

Miről ismerjük meg idei díjazottjainkat? Mindannyian ötvözik munkájukban és eredményeik megalkotásában a hagyományos ismeretszerzésen alapuló tudást, a korszerű edukációs lehetőségeket, valamint a szerzett gyakorlati tapasztalataikat. Ez idén az élettudomány dominanciáját jelentette úgy a felterjesztések, mint a kiválasztott kiválóságok területén. Emellett persze a XXI. század műszaki kihívásaira megoldást kereső és találó fejlesztők is bekerültek a hazai innovációs folyamatok, a műszaki fejlesztést nyitott szemmel figyelő, a tudományos életben megbecsült szerepet betöltő – és jelentős arányban korábban Gábor Dénes-díjat elnyert – felterjesztők és ajánlók fókuszába. Mind az előbbieket, mind a díjra aspiránsok munkássága sok tekintetben harmonizál Gábor Dénes *Tudományos, műszaki és társadalmi innovációk* című – 1970-ben megjelent – könyvében szereplő alábbi gondolatával: „*A ma technikájának legfontosabb és legégetőbb problémája immár nem a primer szükségletek és ősi vágyak kielégítése, hanem a tegnap technikája által okozott károk és rombolások kijavítása.*”

Jamrik Péter

KURATÓRIUMI KÖSZÖNTŐ

**TORNYOK
ÉS HIDAK**

Kettőezerhuszonhárom – érdemes izlelgetni az esztendőnk jelölő évszámot, mert bizonyul sokszor emlegetett időszak lesz valamennyi önk életében. Túlzás nélkül az áttörés

évét éljük a *tudományos és technológiai intézményvilág*, a nemzetközileg elismert magyar kiválóság, az innováció vezérelte gazdasági és társadalmi teljesítmények terén. Tudható, hogy ezeknek a vívmányoknak a fenntarthatósága érdekében még sok elkötelezett és cselekvő intézkedésre, méltányos kiigazításra és folyamatos változáskövetésre lesz szükség. Röviden szólva: bátor folyamatinnovációra, amelyekhez a NOVOFER Alapítvány Kuratóriuma, Gábor Dénes szellemi örökségének alkotó gondozásával kíván hozzájárulni.

Idén közismerten megújultak a tudománypolitika testületi és az állami innovációpolitika intézményi keretei. Alapítványunk büszke arra, hogy a Magyar Kutatási Hálózat irányító testületében és a Kutatási Kiválósági Tanácsban (KKT) egyaránt tevékenykednek Gábor Dénes-díjjal elismert személyiségek, mi több, a Nemzeti Tudománypolitikai Tanács 12 tagjából két-két hölgy és úr tudhat magáénak hasonló respektusú munkásságot ...

Újabb ciklusában ténykedő Kuratóriumunk kiterjedt spektrumban végez vagy katalizál tehetségtámogató, STEM-képzési és gyakorlati pályaorientációs, curriculum-fejlesztő, továbbá kiválósági kvalifikációs és ösztönzési munkát. Kiemelt jelentőséget tulajdonít a Gábor Dénes-díjasok Klubjának, amelyben több mint másfél évtizede magas színvonalú tudásmegosztó és tapasztalatcserét serkentő műhelymunka folyik. Időszerűvé vált itt is a formaváltás: ezentúl egyesületi alakzatban segítik közös erőfeszítéseinket.

A mértékadó és inspiráló külföldi példák világa igen gazdag lehet, azonban névadónk Nobel-díjig vezető pályájának ismeretében természetes, hogy a számára élete második

felében otthon és inspirációt nyújtó, s mindig a saját útját járó Nagy-Britannia kínálkozik ihlető mintaadónak.

A nagyvilág műszaki alkotásainak sorában különleges hely illeti meg az 1894-ben elkészült *Tower Bridge* építményét, amely a Temze parti névadó erődítménynél keresztezi a folyót. A 130 éve működő, két felnyitható hídpálya-szárnnyal és pilontornyai között 42 méter magasan futó fedett függőhíddal rendelkező műtárgy a kortárs mérnöki méretezés, tervezés és kivitelezés időtálló csúcsteljesítménye abból az időből, amikor Budapesten megépítették az első földalatti vasútvonalat.

Három jegyet érdemes ellesni, megtanulni a hatásos és élménydús, beavató látogatások során észlelt, máig érvényes birtokosi tudatukból. A nemzeti erőfeszítés szellemi, vállalkozási és szakmunkási hozzájárulásainak megejtő dokumentálását legelőbb. 12 iparág közreműködőit és másfél tucat mesterség művelőit évszázad múltán is név szerint tartja számon az emlékezet. A hídmesteri felügyeletet tartós bizalmat élvezők biztosították: az ezredfordulóra mindössze tíz személy töltötte be ezt a posztot. Végül az állandóság és tartósság törekvése mindmáig nyitott maradt a racionális kortárs innovációkra is.

Másik igen ösztönző londoni élmény a technológiai – tudományos és a művészeti – kreatív kultúrák szinergetikus együttélése Kensingtonban: a világ legnagyobb iparművészeti gyűjteménye, a *V&A Museum* mellett a *Nature* és a *Science* világának szentelt múzeumokat a *Royal Albert Hall* rendezvényközpontjával összekötő úton, működik az Imperial College egyik legfrissebb fakultása: a *Dyson Building of Design Engineering* ... A Gábor Dénesnek évtizedeken át professzori katedrát és kutatólaboratóriumot biztosító nagynevű egyetem egyszerre táptalaja az innováció kultúrájának és a kultúra innovációjának.

Tornyok és hidak. Ez a mély metafora kínálkozik *Karikó Katalin* orvosi és *Krausz Ferenc* fizikai Nobel-díja jelentőségének, valamint a mi Gábor Dénes – díjasaink potenciáljának és felelős befolyásának láttatására.

Alapítványunk és Kuratóriumunk vállalása az értők felemelt szava nyomán a *toronyemberek* megnevezése. A természettudományos és

mérnöki innovációs kreativitásnak és az iskola-teremtésnek **egyszerre messze tekintő kilátó- és nagy kisugárzású világitótornyai ők.**

A Szegedet egész életében szívében hordozó Karikó Katalin Alma Mater-étől az 1937-ben Nobel-díjjal elismert *Szent-Györgyi Albert* egykori dolgozószobáját kapta hazaváró kelenyéként.

Szent-Györgyi egy 1937-es rádióinterjúban így jellemezte a dolgozószobáját is érintő nyüzsgő egyetemi életet: *„Egy olyan kutatóintézetnek, amilyen az enyém, szüksége van olyan atmoszférára, amelyben a fiatalság jól érzi magát. A fiatalságnak együtt kell dolgoznia és élnie a tanárral, és meg kell adni számára a lehetőséget, hogy vitatkozhasson. Díkjaim egyenlők mellett, velük együtt nemcsak dolgozom, hanem sportolok is.”* – Műhelye méltó örököse lett.

A Budapesten 1985-ben egyszerre villamosmérnöként (BME) és fizikusként (ELTE) diplomát szerzett Krausz Ferenc már sikeres nemzetközi kutatóként 2010-ben méltán kapta meg az In Memoriam Gábor Dénes – díszoklevelet, elődje portrészobrával.

A Berlinben 2010-ben alakult *Gábor Dénes Társaság* egyik társalapítójaként a német-magyar tudományos kapcsolatok erősítésén és az itthonról való elvándorlás mérséklésén fáradozik, aminek még hatékonyabb eszköztárát szorgalmazhatja majd a KKT elnökeként. Céljuk a kiválósági alapú kutatási támogatások rendszerének kialakítása lesz annak érdekében, hogy vonzó, kiszámítható, a nemzetközi színvonalú teljesítményt középpontba állító kutatói életpálya jöjjön létre.

Idei díjazottjaink életmű-elismertje az európai rangú élelmiszerbiztonsági rendszerünk több évtizedes kimunkálásában vitt vezető szerepet, szabadalmazott agráreredmények és felsőoktatási profilok megalkotása és bevezetése mellett.

A magyar iparfejlesztés belföldi vagy külföldi tulajdonú tudásközpontjainak eredményes tér- és piachódítása új gyártástechnológiák bevezetésével, illetve tudásmegosztásával sajátos innovációs ikerpálya.

Pionír megmunkálási és mérési technológiák különféle, részben lézerfizikai alapú kidolgozásai, bevezetései kaptak idén díjelismerést, ahogy a labor diagnosztikai vertikumban egy új, önálló fejlesztésű többgenerációs termék-

családdal való nemzetközi brandépítés és piacszerzés is méltó erre.

Immár hagyomány a magyar élettudományi kutatások iskolateremtő eredményeit gyarapító tudományos innovációk jelentkezése, ilyen rangú idén az iszkémiás szívbetegségek kialakulási mechanizmusainak feltárása és kardioprotektív terápiák kidolgozása.

Ám ezek a toronymagas teljesítmények módot kínáltak egy másik dimenzió kiterjesztésére is: **ez pedig a hídépítés.**

Friss Nobel-díjasaink és a 2023-as Gábor Dénes-díjjal kitüntetettek munkásságát, a kötődéseikről megvallottakat megismerve hiteles tapasztalatunk lehet arról, hogy munkájukban meghatározó

- a hagyomány és a modernitás kapcsolatának gyümölcsöző erősítése,
- a különféle tudományágak módszertanának és kutatási céljának ötvözése,
- a nemzetek, kultúrák közötti átjárhatóság és nyitottság,
- a tudományos – technológiai és a kreatív – művészeti látásmód kombinálása, s végül, de nem utolsósorban
- a magas elhivatottság, fókuszáltság sikerességével csak éleledő szociális érzékenység cselekvő kifejezése.

Ezeken a hidakon hasznos és jóleső közlekedniük az alkalmazóknak, a befogadóknak is. Valójában ezeknek a kapcsolatoknak, szinopszisoknak az erősítése fogja társadalmi és gazdasági értelemben is érzékelhetővé és élvezhetővé tenni a valóságos innovációs hatást.

Niall Ferguson amerikai történész 2017-ben megjelent nagyívű történelmi tablója a *Hálózatok, hierarchiák és harc a globális hatalomért* alcímmel a toszkán Siena városmagjától, a kagylóformájú Piazza del Campo és a fölé magasodó campanile, a fenséges Torre del Mangia kettősétől kölcsönözte főcímét: *A tér és a torony*. Az emberi szerveződés két formájának a legelegánsabb leképeződését lelte fel bennük: a mindenfajta informális interakció helyét és a reá hosszú árnyékot vető világi hatalomét.

Alapítványunk egy másfajta világmagyarázatban éli küldetését. Köszönet az ebben minket támogatók széles körének.

Bendzsel Miklós

Az innováció kultúrája

A magyar jövő az innovációs kultúra elterjedésén is múlik, amelyen a Kulturális és Innovációs Minisztérium 2022 májusa óta dolgozik, és amely fontos célkitűzés megvalósítását a magyar

Kormány is elkötelezetten támogat.

Hazánk gazdasága, innovációs kultúrája akkor lesz versenyképesebb, ha az itthon létrehozott kutatás-fejlesztési eredmények ténylegesen hasznosulnak is – úgy gazdasági, mint társadalmi értelemben. A hazai innovatív ötleteknek, az egyetemek és kutatóintézetek kutatási eredményeinek a magyar vállalkozások által piacra vitt termékekkel és szolgáltatásokká kell válniuk, ezáltal növelve a hazai gazdasági szereplők árbevételét és a nemzetközi versenyképességét.

A magyar tudományos élet kiválóságainak és találmányainak hazai támogatása mellett azok elismerése is kiemelten fontos, mivel ezek a felfedezések és találmányok nemcsak gazdagítják az emberiség tudását, hanem előre is viszik a világot. Magyarország büszke azokra a tudósaira, akik kiemelkedő munkásságukért a világ legmagasabb elismerésében részesültek.

Szakembereink elismerését hivatott szolgálni a Gábor Dénes-díj is, amelyet minden évben azoknak a – határainkon belül és azokon kívül élő – magyar természettudósoknak, mérnököknek, feltalálóknak, kutatóknak, oktatóknak adományoznak, akik kiemelkedő innovációval vagy kutatási eredménnyel, illetve a felsőfokú képzésben nyújtott kiemelkedő teljesítményükkel járultak hozzá a magyar tudományos-műszaki haladáshoz, az ország fejlődéséhez.

Gábor Dénes 1971-ben Nobel-díjjal kitüntetett tudósunk, aki mérnökként, a gyakorlattól soha el nem szakadva jutott a tudomány olyan régióiba, amely követendő példát állít valamennyi, műszaki területen dolgozó szakember számára.

A Gábor Dénes-díjasok példája is mutatja, hogy a kutatásnak nem csupán publikációkban kell megnyilvánulnia, hanem szabadalmakban és valós, piaci termékekben is. A társadalmi hasznosság és az innovációra adott válaszok mindig is versenyképességi előnyt jelentettek hazánk számára.

A jövő kutatóinak megfelelő háttérrel biztosítunk a Neumann János Program révén, amelyre a Kormány közel 80 milliárd forintot különített el idén. Célunk egy olyan kutatói környezet kialakítása, amely lehetővé teszi, hogy a magyar kutatók továbbra is kiváló eredményeket érjenek el. A tehetséggondozás és a kutatói utánpótlás támogatása mellett állunk, és célzott programjaink az egész kutatói életpályát lefedik.

A Nobel-díjas magyar tudósok szakmai életműve iránytűként szolgál a jövő generációi számára. Az ő eredményeik és elkötelezettségük hozzájárulnak a világ jobbá, élhetőbbé és emberibbé tételéhez. Csak a tudomány által alátámasztott eredményekkel leszünk képesek hatékonyan válaszolni a globális kihívásokra, hogy Magyarország továbbra is élen járjon az innováció és kultúra terén.

Csák János

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

Magyarország az innováció útján

Sokak életét érintő kihívásokról új megközelítéssel, szokatlan szemszögből gondolkodni, és azokra sikeres, jól működő megoldásokat kidolgozni nem könnyű feladat. A Gábor

Dénes-díj évről évre azoknak a teljesítményét ismeri el, akiknek ez sikerült. Akik képesek voltak letérni a kitaposott útról, képesek voltak elszakadni a hagyományos sémáktól, és ezáltal olyan értéket hoztak létre, amely valamilyen formában könnyebbé teszi a mindennapjainkat. Ők azok a kivételes tudást képviselő kutatók-fejlesztők vagy újszerű műszaki-szellemi alkotást létrehozó innovatív szakemberek, akik képesek „feltalálni a jövőt”. Éppen ezzel lesznek méltó követői egy olyan díj névadójának, amely nemcsak a szakmabeliek között jelent nagy presztízst, hanem a magyarok sikerességét, versenyképességét is jelképezi a világnak.

Kormányzati célkitűzés, hogy Magyarország 2030-ra a világ legjobb 25, illetve Európa legjobb 10 innovátor országa közé kerüljön. Az ehhez vezető útról szól a Neumann János Program, amely három kulcscső köré épül. Asszociáció: a tudástermelő egyetemek és kutatóintézetek hatékony összekapcsolódása a tudást hasznosító üzleti világgal. Hatás: az érintett szereplők együttműködéseiből létrejövő gazdasági, társadalmi, intellektuális eredmény. Mérés: a támogatások hasznosulásának folyamatos, objektív mérése és hatásértékelése.

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnökeként azon dolgozom, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel célzottan, átlátható módon támogassuk az arra érdemes kutatókat, fejlesztőket és innovátorokat, érkezzenek akár az üzleti vagy a tudományos világból. Mert nélkülük, az ő eredményeik nélkül nincs fejlődés, nincs növekedés, nincs gazdaságilag és szellemileg erős lábakon álló Magyarország.

Ennek megvalósítása 2018 óta intenzíven zajlik, és az eddig elért eredmények azt mutatják, hogy jó úton haladunk. A hazai kutatás-fejlesztésben dolgozók száma bő tíz év alatt több mint kétszeresére emelkedett, ami a második legnagyobb növekedési ütem az EU-ban. A felsőoktatási intézményekben 2018–2022 között 78%-kal emelkedett a minőségi publikációk száma. Ugyanezen időszak alatt a szabaddalmi bejelentések száma több mint négyeszeresére nőtt és a Magyar Kutatási Hálózathoz tartozó kutatóintézetek teljesítménye is látványosan javult. A következő években ezt a folyamatot kell kiteljesíteni, mindent megmozgatva annak érdekében, hogy a kutatásra és innovációra fordítható források a lehető legjobban hasznosuljanak.

Célzottan ösztönözzük a kutatási eredmények üzleti hasznosítását, piacra segítjük az innovációs megoldásokat, elsősorban olyan kulcsterületekre fókuszálva, mint az egészségés élet, a zöld átállás, a társadalom és a gazdaság digitális átállása vagy a biztonság. Az egyetemi innovációs ökoszisztéma építésétől a nemzetközi bekapcsolódáson át a vállalkozói szemlélet népszerűsítéséig és a startupok ösztönzéséig sok minden belefér ebbe a kúrdetésbe – hiszen ezek együttesen alapoznak meg egy versenyképes innovációs rendszert.

Gábor Dénes munkássága kiváló példa arra, miért érdemes mindezzel foglalkoznunk. Mérnök-kutatóként sokféle elméleti és gyakorlati probléma megoldásán dolgozott, mígnem az elektronmikroszkóp tökéletesítésén fáradozva feltalálta a holográfiát. Olyan innováció született, amely pár évtized alatt számtalan gyakorlati megoldásban hasznosult, behálózva az életünket – nem véletlenül kapott érte később fizikai Nobel-díjat. Hogy mit üzen ezzel Gábor Dénes a mai kutatóknak és innovátoroknak? Nem kevesebbet, mint hogy a világ tárt karokkal fogadja a kiemelkedő innovátorokat – mert alkotó ember nélkül nincs haladás!

Kiss Ádám

SZELLEMI TULAJDON NEMZETI HIVATALA

A szellemi tulajdon védelme: a körhinta-szabadalomtól a Nobel-díjig

Egy akkor 10 éves kislány 1910. október 8-án ellátogatott a Magyar Királyi Szabadalmi Hivatalba, hogy találmányára sza-

badalmat szerezhessen. Az általa Aeroplan-körhintának nevezett eszköz lényege az volt, hogy a sima körhintákhoz képest itt arányosított repülőgépekbe lehetett beülni: ez így egyszerre volt szórakoztató, illetve az aerodinamikát is demonstráló játék. Az ifjú feltalálót Gábor Dénesnek hívták, aki később számtalan tudományos eredményt ért el, illetve kutatási eredményeiért Nobel-díjat is kapott.

Gábor Dénes életpályája jó példával szolgál arra, mennyire fontos a tudatosság. Már 10 évesen tisztában volt vele, érdemes szabadalmat szereznie saját szellemi termékére, hiszen így a körhintát csak az ő engedélyével tudta volna bárki elkészíteni és üzemeltetni. Mindez megalapozta azt a tudást, amely révén később is több szabadalmat bejegyeztetett – részben ennek is köszönhető, hogy mindenki úgy hivatkozik rá, mint a holográfia atyjára, hiszen a szabadalom révén egyértelműen az ő nevéhez köthető ez a tudományos áttörés.

Szellemi tulajdonunk megóvása ma talán még fontosabb, mint 120 évvel ezelőtt, mégis azt tapasztalhatjuk, régen sokkal többen figyeltek erre oda. Az új megoldások szellemi tulajdon-jogi oltalmazása az egyik lehetőség arra, hogy a friss technológiák kifejlesztéséből fakadó gazdasági előnyöket hosszú távon is megtartsuk. Éppen ezért a hazai szellemi tulajdon-védelem kiemelten fontos a tudomány és innováció területén. A szellemi tulajdon jogi védelmének ösztönzése segíthet abban, hogy a kutatók és az egyetemi közösségek ötleteiket és

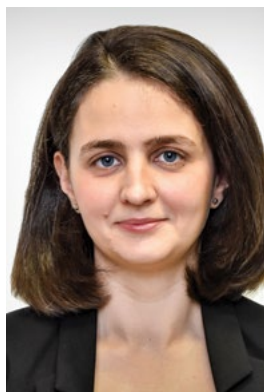
eredményeiket megóvhassák, és ezáltal hozzájárulhassanak a hazai gazdasági növekedéshez.

Az egyetemek és a gazdasági vállalkozások közötti együttműködés kulcsfontosságú a tudomány és a gazdaság közötti szinergiák kiaknázásához. A tudományos kutatás eredményeinek átültetése a gyakorlatba, a piaci alkalmazás és az innováció elősegítése az egyetemek és az üzleti szektor közös erőfeszítésein alapul. Az együttműködésből mindenki profitál, hiszen a hazai vállalkozások számára hozzájárulhat a versenyképességük javításához, míg az egyetemeknek és a kutatóintézetek lehetőségét ad az eredményeik gyakorlati alkalmazására.

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának éppen emiatt kiemelt feladata az egyetemekkel való még aktívabb együttműködés kialakítása és a korábbi munka folytatása nemcsak azzal a céllal, hogy a hazai bejelentési számok növekedjenek, hanem azzal a céllal is, hogy a tech- és tudástranzfer, a hasznosítás minél hatékonyabb és gazdaságilag is kimutatható legyen.

Soha ilyen könnyen nem lehetett iparjogvédelmi jogokat szerezni a legújabb műszaki megoldásokra, márkavédelemre vagy dizájn oltalom megszerzésére. Soha ennyi segítséget nem kaptak még a vállalkozások, hogy élhessenek a lehetőséggel, és iparjogvédelmi oltalmat igényelhessenek megoldásaikra. Mi pedig azon leszünk, hogy az oltalomszerzés minél zökkenőmentesebb legyen. A magyar innovációs ökoszisztémának minél több olyan tudatos innovátorra van szüksége, mint amilyen Gábor Dénes volt a maga korában.

Farkas Szabolcs

A polimerek újrahasonosításának kihívásai és lehetőségei

Az Európai Unió elkötelezett amellett, hogy 2050-re fenntartható növekedést és klímaseglegességet érjen el az európai zöld meg-

állapodás (European Green Deal) által, amelynek kulcsfontosságú eleme a 2020-ban elfogadott új körforgásos gazdasági cselekvési terv (A new Circular Economy Action Plan). A körforgásos gazdaságra való áttérést a termékek életciklusának körkörösé tételével lehetséges elérni fokozott újrahasonosítás és újrafelhasználás révén, ezzel mind környezeti, mind gazdasági előnyöket biztosítva. A polimer anyagoknak kiemelt szerepük van ezen célok elérésében, mivel a környezeti tervezés (ecodesign) és a műanyag termékek újrahasonosítása jelentősen csökkentheti a hulladéktermelést, valamint a nyersanyagok és energia iránti igényeket is. A körforgásos gazdaság szemléletének bevezetése a polimerek esetében nemcsak a környezetre gyakorolt negatív hatások csökkentését jelenti, hanem a polimerek tervezésének alapvető és átfogó megváltoztatását is. A polimerek körkörös gazdaságba történő beillesztésének kulcsa a polimerek kémiai szerkezetében és az újrahasonosítást lehetővé tevő polimerrendszerek kialakításában rejlik.

A hőre lágyuló polimerek anyagában történő újrahasonosítása egyszerű mechanikai újrahasonosítással, megolvasztással és újrafeldolgozással már ma is iparilag alkalmazott módszer. Ezért e terület fő kihívásai közé tartozik az újrahasonosításra tervezett (designed for recycling) térhálós polimerek fejlesztése, valamint olyan könnyen újrahasonosítható hőre lágyuló polimerrendszerek tervezése, amelyek lehetővé teszik a hosszúszálas erősítés alkalmazását szerkezeti alkalmazásokban. Mivel a hőre lágyuló műanyagok legtöbb jelenlegi alkalmazása

rövid élettartamot feltételez, esetükben az élettartam növelése helyett inkább a hatékony újrahasonosításra érdemes összpontosítani. Az élettartam növelése azonban releváns stratégia lehet térhálós polimer kompozitok esetében, például a szerkezeti állapotfigyeléssel (beleértve a roncsolásmentes vizsgálatokat is) és a működés közbeni javítással. Mindezen fejlesztési irányok jelölik ki a 2023 szeptemberében indult MTA-BME Lendület Fenntartható Polimerek Kutatócsoportunk fő célkitűzéseit is.

Bár becslések szerint a terméktervezés határozza meg a termék életciklusa során a termék környezeti lábnyomának akár 80%-át, a fenntarthatósági stratégiákat gyakran nem használják ki teljes mértékben a tervezési szakaszban. Ez különösen igaz a műanyag hulladékokra, ahol az újrahasonosítás leggyakoribb módja az értékcsökkenés melletti újrahasonosítás (downcycling), ami minőségromláshoz és rövidebb élettartamhoz vezet. Ezzel szemben az értéknövekedéssel járó újrahasonosítás (upcycling) során további tulajdonságokkal ruházzuk fel a polimert, melyek kulcsfontosságúak lehetnek az újrahasonosított anyagok ipari elfogadottságának és elterjedtségének növelésében. Például a polimerek hőstabilitása és égésgátlása döntő fontosságú, amikor a fémekeket szerkezeti alkalmazásokban polimer kompozitokkal helyettesítik, jellemzően, hogy csökkentse az alkatrészek tömegét, és járműipari alkalmazásokban ezzel összefüggésben az üzemanyag-fogyasztást és a károsanyag-kibocsátást. Az Európai Unió számos alkalmazási területen előírja az újrahasonosított alapanyagok hányadának fokozatos növelését, például a járműtervezésre és az elhasználdott járművek kezelésére vonatkozó körforgásos követelményekről szóló rendelettervezet szerint 2030-tól az újonnan típusjóvá hagyott járművekben az újrahasonosított műanyagok arányának el kell érnie a teljes műanyagtartalom átlagosan 25 tömegszázalékát. Mindezek tükrében a polimerek értéknövelt újrahasonosításának megvalósítása kiemelkedő fontosságú lesz a következő időszakban.

Toldy Andrea, Gábor Dénes-díjas

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki Kar, Polimertechnika Tanszékének egyetemi tanára, MTA-BME Lendület Fenntartható Polimerek Kutatócsoport vezetője.

VENDEGÍRÓ

Máig élesen emlékszem életem első fizika órájára. A tanárnő egy pohárba vizet töltött, nagyon akkurátusan egy papírt illesztett a pohár tetejére, majd megfordította és a víz nem ömlött ki belőle, ellentmondva annak, amit addigi életem során gondoltam a világról.

Ez a pillanat meghatározta az életemet és a fizikához való viszonyomat is. Néhány napja hallgattam Krausz Ferenc, friss magyar Nobel-díjas fizikussal készített interjút, aki név szerint is megemlítve, kiemelte általános iskolai matematika és fizika tanárait.

Mindig fontos volt számomra, hogy tudósként megértessem magam a fiatalokkal, hiszen rajtunk múlik, hogy az előadóterembe csillogó szemmel érkező tanulók érdeklődőek, motiváltak maradjanak és lángelmékké váljanak kezeink alatt. Bevallom büszkeséggel tölt el, hogy az átadott tudás eredményeképp láthatom a tanítványaim sikereit, eredményeit kollégaként is.

Szinte a csontjainkban érezzük, a gyorsan változó világot, a járvány, a háborúk és a mesterséges intelligencia kilépése a szakmai laborokból a hétköznapi felhasználók körébe, jelentős átalakulásokat indukál a társadalmakban. Azt gondolom, hogy a mai instabil világban csak a pallérozott elme tud megfelelő iránymutatást adni, kezelni a szkeptikus és sokszor egymásnak ellentmondó gondolatokat, adatokat és megnyugtanni a körülötte lévő embereket. Bár elismerem, ez nem mindig sikerül ...

A tudomány azonban sokkal több, mint a körülöttünk és bennünk lévő világ megismerésére irányuló alapvető kíváncsiság, de alapvetően több mint a manapság gyakran használatos „publikációs ipar” és hivatkozás optimalizáció. Ez csak a talmi csillogás és nem a felelős gondolkodás, hogy tudását az emberiség javára adja át.

A legfontosabb, hogy a tudásunkat az emberi jólét, szűkebb és tágabb környezetünk, hazánk, Európa és a világ épülésére és építése érdekében használjuk. A tudomány valódi értéke, hogy az innováció által jobbá tegye környezetünket, életünket. A tudomány te-

hát nem csupán ismeretek felhalmozása, hanem maga a felelősség! Felelősség a jövőnkért, jövő generációért. Ezért kell és érdemes nap mint nap keményen dolgozni.

Ehhez azonban, mint az innováció iránt elkötelezett vezetőnek, meg kell ismerni a gazdaság működését, a jogi kereteket és a piacra vitel buktatóit, a csapatépítés nehézségét, felismerve a lehetséges imposztorokat, a befektetők érdekeit és ellenérdekeit, a hazai és nemzetközi szabályozás dinamikus – sokszor nem kellően kiértelt – működési mechanizmusát.

Megannyi Szkülla és Kharübdisz. Ezen az úton csak az erős meggyőződésünk vezethet át, a hit abban, hogy sikerül nemes küldetésünk. Különösen erős meggyőződés kell az én szakmámban, ahol az emberek érdekében fejlesztünk, olyan orvostechnikai eszközöket, képalkotó rendszereket, ahol szó szerint emberéletekben mérjük a sikerünket.

Visszakanyarodva az oktatás fontosságára; ha a tudományos oktatás az „alap”, melyre az innovációt, mint egy „katedrális” szeretnénk felépíteni, azt bizony nem lehet homokra építeni. Az oktatás minősége és hozzáférhetősége kulcsfontosságú a társadalom fejlődése és fenntarthatósága szempontjából. A valódi változásokhoz szükséges a magas színvonalú oktatás lehetősége, hiszen ez az, ami igazi alapot teremt a fejlődésnek és innovációnak, amely a jobb élet reményében épül, utat mutat mindenkinek, aki hajlandó észre venni, és nem csak egy műemlék, hanem aktív része a társadalom szövetének.

Idén októbertől, amikor felkértek, hogy legyek az elnöke a frissen alakult Gábor Dénes-díjasok Klub Egyesületnek, nem volt kérdéses a cél, hogy mind a tudomány oktatásának, mind az innováció népszerűsítésének és művelésének élére kell állnom. Óriások vállán állva persze messzebb láthatok, de ezt meg kell mutatni mindenkinek, legyen az fiatal vagy idős.

Elnökként az a célom, hogy – a tagjaink által összegyűjtött megannyi tudást, tapasztalatot – az innováció, a tudomány szépségét és hasznosságát minél szélesebb körben megismertessük és átadjuk a következő generációnak, megmutatni nekik, hogy a víz miért nem folyik ki a pohárból, felébreszteni a fiatalokban a reményt, a kíváncsiságot, hogy a „régiegyesület” ők is törekedjenek jobb világot teremteni, hittel és tudással.

A GÁBOR DÉNES-DÍJ REKVIZITUMAI

A Gábor Dénes-díj bronz plakettje

A plakett tartalmi összeállítását Gábor Dénes munkatársának, néhai **Greguss Pálnak a vázlat**a alapján készült. A holográfiát legismertebb grafikai megjelenítésében Gábor Dénes portréja szemlélteti, amely egy beillesztett hologramon jelenik meg. A hátoldalon szereplő motívum – amely egy virágszirom és egy fogaskerék ötvözete – a reneszánsz műveltség szimbóluma. Ez jelenik a díj mellé adott kisjelvényen is. A bronzplakett **Fritz Mihály szobrász**, éremművész alkotása. Érmeit düneri pontosságú, rajzosan szikár plasztikai stílus, klasszikus mértékrend jellemzi. Szobrainak kedvelt anyaga a kő, fa, bronz.

A díjba illesztett hologram speciális, úgynevezett digitális 3D hologram, amely **Kasza Magdolna grafikus** alkotása. Ez a munkája egyike a több száz általa tervezett hologramnak. A Gábor Dénes-hologramhoz egy különleges új technikát talált ki, amellyel létező tárgy (itt szobor) alapján lehetett digitális, ugyanakkor térhatású képet készíteni.

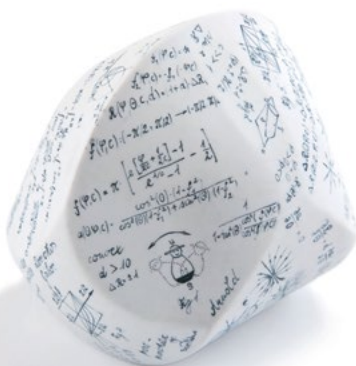
Az oklevelet **Vincze László papírmerítő** műhelye készíti 2000 éves ősi kínai technológiával. Az oklevél „hitelességét” viaszpecséttel biztosítja a Gábor Dénes-díjat kezelő NOVOFER Alapítvány.

Az oklevél bársony borítású díszhengerben kerül átadásra.

Az **In Memoriam Gábor Dénes-díj** egy kisméretű bronz mellszobor, amelyet egy erre a célra készített – tárolásra és bemutatásra is alkalmas – díszdobozban adunk át.

Gábor Dénes mellszobra – csakúgy mint a szabadtéri szobrai, illetve a Parlament felsőházi termében a díj-átadási ünnepség alatt látható nagyméretű mellszobor – **Kampf József szobrászművész** alkotása. Művészetével a klasszikus szobrászati hagyományt ápolja, a tradicionális monumentális és kisplasztikai műfaji és technikai kereteket nem bontja meg.

Az **Életmű-díjat** a „Gömböc” kíséri – amelynek felalálói, alkotói **Domokos Gábor és Várkonyi Péter**. Ez az első ismert konvex és homogén test, melynek egy stabil és egy instabil egyensúlyi pontja van. Bizonyítható, hogy ennél kevesebb egyensúlyi helyzettel rendelkező test nem létezhet. Egyszerűbben megfogalmazva, teljesen mindegy, hogyan tesszük le, mindig visszatér egyetlen stabil egyensúlyi pontjába. A Díj a Gömböc porcelánból megformált szobra, amelyet a **Herendi Porcelánmanufaktúra kollektívája** készített.

ALAPÍTÁS, CÉL, TEVÉKENYSÉG

1989 tavaszán, az Alapító Okiratban meghatározott cél érdekében létrehozott alapítványunkat kétmillió forint felajánlásával alapította a NOVOFER Távközlési Innovációs Zrt. jogelődje, a NOVOFER Innovációs Közös Vállalat.

Céljainkat megismerve és törekvésinkkel azonosulva

- az Általános Értékforgalmi Bank
- a CORVINBANK
- a Dunai Kőolajipari Vállalat
- a Magyar Iparjogvédelmi Egyesület
- az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság
- és az Országos Találmányi Hivatal csatlakozott Alapítványunkhoz, további 1,9M Ft-tal növelve az alapítói törzsvagyont.

Alapítványunkat a Fővárosi Bíróság, 1991. 02. 21-én kelt 8. Pk. 65116/2 sz. végzésével 1284 szám alatt lajstromozta, majd a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvényben foglaltakra tekintettel kezdeményezett Alapító Okirat módosítását követően az 1999. január 12-én kelt 13. Pk. 65.116/1991/15. sz. végzésével 1998. január 1. napjától kezdődően kiemelkedően közhasznú szervezetnek minősítette.

A Fővárosi Törvényszék a 12. Pk. 65.116/1991/44. számú végzésével megállapította, hogy a NOVOFER Alapítvány a 2011. évi CLXXV. törvény alapján közhasznú szervezet.

AZ ALAPÍTVÁNY CÉLJA,

hogy fokozott erkölcsi elismerést nyújtson, és elismertetést biztosítson a kiemelkedő teljesítményt nyújtó kreatív, kutató, fejlesztő, oktató vagy tudományos, illetve alkotó tevékenységet végző műszaki-gazdasági szakembereknek és menedzsereknek.

E CÉL ÉRDEKÉBEN

- hazai, nemzeti és nemzetközi Gábor Dénes-díjat adományoz;
- pályázati úton elnyerhető ösztöndíjak adományozásával is elősegíti a fiatal tehetségek felkutatását, kreatív, innovatív tevékenységük kibontakoztatását, serkenti a tudomány fejlődését, részt vállal a kulturális örökség megőrzésében;
- az adományozott díj névadójának, Gábor Dénesnek emlékét megőrzi, ápolja, szellemiségét a társadalom tagjai felé közvetíti, munkásságát a jövő nemzedéke elé példának állítja, műveinek kiadását szervezi és ösztönzi;
- a díjazottakat összefogja, szellemi kapacitásaik hasznosítását a gazdaság erősítése érdekében előmozdítja;
- az innováció feltételrendszerének kidolgozásához, illetve a feltételek állandó javításához szakértői, tanácsadói segítséget nyújt;
- a kiemelkedő műszaki-szellemi alkotásokat népszerűsíti, kiállításokon bemutatja;
- tudományos és tudománynépszerűsítő konferenciákat, továbbképzéseket szervez.

Az innovációban kiemelkedő teljesítményt nyújtó szakemberek fokozott erkölcsi elismerése, Gábor Dénes emlékének ápolása, a közép- és felsőfokú képzésben részt vevő fiatalok támogatása terén elért eredményekért a NOVOFER Alapítvány 2007-ben elnyerte a Kármán Tódor-díjat.

Az Alapítvány önálló jogi személy, a kitűzött cél megvalósulásáról a kuratórium gondoskodik. A kuratórium általában nyilvános üléseit igény szerint tartja, döntéseit szavazattöbbséggel hozza.

A kuratórium elnökének és tagjainak megbízatása 1998-tól kezdődően négy éves időtartamra szól.

A KURATÓRIUM KORÁBBI ELNÖKEI

Dr. Fayl Ivor

A Kuratórium elnöke 1989–1993 között, okleveles közgazda és könyvvizsgáló, a NOVOFER gazdasági igazgatója.

Garay Tóth János

A Kuratórium elnöke 1994–2010 között, gépészmérnök, a NOVOFER irodavezető főmérnöke, majd a Magyar Innovációs Szövetség kommunikációs igazgatója volt.

Dr. Gyulai József

2011–2018.

A KURATÓRIUM TAGJAI 2023–2027

Dr. Bendzsel Miklós
Gépészmérnök,
mérnök-közgazdász,
címzetes egyetemi tanár
(elnök)

Dr. Blaskó Gábor
Vegyészmérnök,
a Servier Kutatóintézet Zrt.
tudományos tanácsadója,
az MTA rendes tagja

Fülöp Zsolt
Fizikus, PhD,
az MTA doktora,
tudományos tanácsadó

Karsai Béla
PhD MBA Master Economist,
a Karsai Holding Zrt.
elnök-vezérigazgatója

Dr. Prószéky Gábor
Programtervező
matematikus,
nyelvész

Dr. Pap László
Villamosmérnök,
a BME egyetemi tanára,
az MTA rendes tagja

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG TAGJAI 2023–2027

Dr. Drozdy Győző
Okleveles villamosmérnök,
híradástechnikai
szakmérnök

Dr. Ábrahám László
villamosmérnök, híradás-
technikai szakmérnök,
SENSIRION Hungary Kft.
ügyvezetője

Mokry J. Ferencné
gépészmérnök, MA/Euró-
pa szakértő, H2020 NMP
Pogrambizottsági képviselő

GÁBOR DÉNES DENNIS GÁBOR

Tudós, mérnök, feltaláló, humanista. 1900. június 5-én született Budapesten, a VI. kerületi Rippl-Rónai (volt Bulyovszky) utca 25. szám alatti

házban. A középiskola elvégzése után műegyetemi tanulmányait Budapesten a Gépészmérnöki Kar hallgatójaként kezdte, majd Berlinben erősáramú szakirányon folytatta. Alapos matematikai ismeretekkel rendelkezett. 1924-ben Charlottenburgban szerzett villamosmérnöki diplomát. Németországi pályafutása során a nagyfeszültségű villamos-távvezetékek tranziens jelenségeit vizsgálta. 1932-től a plazmajelenségek elmélete foglalkoztatta, szabadalmaztatott egy plazmalámpát. 1933–34 között a TUNGSRAM-ban kutatóként dolgozott. 1937-től Angliában telepedett le, ahol a Thompson–Houston Társaság kísérleti laboratóriumában elektronoptikai kutatással és információelmélettel foglalkozott.

1947-ben alkotta meg a holográfiát. A holográfiában és az informatikában elért eredményeiért 1971-ben fizikai Nobel-díjjal jutalmazták. A kidolgozott eljárás lényege, hogy a hagyományos fényforrások sugárzásából kiszűrte koherens (tehát egy rezgésikban azonos ütemben rezgő) fényrel világítják meg a „holografálandó” tárgyakat, majd a visszavert sugárzást az eredeti koherens sugárzással (az úgynevezett referencia-háttérrel) „interferáltatják”. Az így rögzített interferenciaképet nevezük hologramnak. A lézerelev felfedezése után a 60-as években a holográfia előtt új és sokoldalú lehetőség nyílt

meg. 1947-től a londoni Imperial College professzora volt nyugdíjaztatásáig. A Római Klub alapító tagjaként kezdett nyilvánosan foglalkozni az innováció társadalmi összefüggéseivel.

Nyugdíjazását követően Angliában, az Egyesült Államokban és Olaszországban töltötte éveit, 1979. február 9-én Londonban bekövetkezett haláláig. Életének a mérnöki-, feltalálói-, tudósi időszakát 1960-tól tudósi-, humanista-, társadalomelemzői időszak váltotta fel. Ekkortól írta a legismertebb – és legtöbb állításában ma is időszerű gondolatokat tartalmazó könyveit –, a „A jövő feltalálása”, az „Érett társadalom” és a „Tudományos, műszaki és társadalmi innovációk” című alkotásait. Gábor Dénest 1964-ben választották az MTA tiszteletbeli tagjává. 1967-ben elnyerte a Nemzeti Kommunikációs Intézet Genovai Cristoforo Colombo-díját és a Fizikai Társaság Thomas Young emlékérmét. 1968-ban vehette át a Franklin Intézet Michelson emlékérmét és a Brit Királyi Társaság Rumford emlékérmét. 1970-ben az IEEE, az Amerikai Magyar Orvosi Szövetség és a Francia Fizikai Társaság adta át részére a szervezet kitüntetését. Az 1970–75 közötti időszakban a University of Southampton, a Delft University of Technology, a University of Surrey, a The City University, az Engineering College Bridgeport, a London University és a University of Columbia díszdoktorává fogadták. 1973-ban az USA Nemzeti Tudományos Akadémia Külföldi Tagjává választotta és ebben az évben az Amerikai Magyarok Tanulmányok Alapítványától átvehette a George Washington-díjat.

A GÁBOR DÉNES-DÍJAKKAL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS TÁJÉKOZTATÁS

A **Gábor Dénes-díjak** alapvető célja a névadó életpályájával szimbolizált innovatív magatartás elismerése. A Gábor Dénes-díj egy 125 mm átmérőjű bronz plakett, amely a Díj és a kitüntetett nevét, a kitüntetés évszámát, a névadó tudós hologram képét tartalmazza. A díjat díszoklevél és pénzdíj egészíti ki.

A díjak társadalmi ismertsége és elismertsége – az 1989-ben történt alapítás óta – fokozatosan növekedett. A díjak kiadásának feltételeit a Fővárosi Törvényszék végzésével közhasznú szervezetként bejegyzett NOVOFER Alapítvány és a céljait támogató szervezetek és egyének biztosítják.

Hogyan értesülhetnek az érintettek a felhívásról?

A felhívást részben a műszaki és természet-tudományi egyesületeken, a kamarákon, a szakmai szövetségeken és egyéb érdekvédelmi szervezeteken, az érintett minisztériumokon és országos hatáskörű intézményeken, az egyetemeken keresztül, részben az internet és a szakajtó közreműködésével, továbbá közel ezer gazdálkodó szervezet közvetlen megkeresése útján juttatjuk el az érdekeltek minél szélesebb köréhez.

A határainkon kívül élő alkotókat érintő felhívások népszerűsítését segítik a határainkon túli szakmai szervezetek is.

Az aktuális felhívások a NOVOFER Alapítvány honlapján www.gabordenes.hu is hozzáférhetők és letölthetők.

Kik jelölhetők a díjakra?

A Gábor Dénes-díjakra való jelölés **általános szabálya** szerint olyan, Magyarországon élő, magyar állampolgárságú, vagy határainkon túl élő, magyar nemzetiségű, magyarul tudó, kreatív, innovatív, *jelenleg is tevékeny, az innovációt aktívan művelő* (kutató, fejlesztő, feltaláló, egyetemi vagy főiskolai oktató, műszaki-gazdasági vezető, vállalkozó) szakemberek jelölhetők, akik a gazdasági, műszaki vagy tudományos élet bármely szakterületén (életminőség, energiagazdálkodás, gépjárműipar, felsőoktatás, infokommunikáció, informatika, ipar, környezetvédelem, köz-

lekedés, logisztika, egészségügy, mezőgazdaság, szolgáltatás, vízgazdálkodás, ...)

- kiemelkedő tudományos, kutatási-fejlesztési tevékenységet folytatnak,
- jelentős, a gyakorlatban az elmúlt 5 évben bevezetett, konkrét tudományos és/vagy műszaki-szellemi alkotást hoztak létre,
- megvalósult tudományos, kutatási-fejlesztési, innovatív tevékenységükkel hozzájárultak a környezeti értékek megőrzéséhez, a fenntartható fejlődéshez,
- személyes közreműködésükkel megalapozták és fenntartották intézményük innovációs készségét és képességét.

Az **ideális jelölt** teljesen új tudást létrehozó szakember, akinek műszaki-szellemi alkotását eredményesen hasznosítják, aki ismereteit a gyakorlatban alkalmazza, látóköre messze meghaladja a szűken vett szakterületet és a jelöléskor még nem töltötte be az 55. életévét. A díjra természetesen jelölhető idősebb szakember is.

A Gábor Dénes-díj általános esetben az elmúlt 5 évben folytatott, kiemelkedően eredményes mérnöki alkotó munka, kutatói teljesítmény vagy eredeti felfedezés elismerését célozza. Egyetlen kivétel ez alól az Életmű Díj, ahol az életút során született eredményeket ismerheti el a Kuratórium.

A díj csak egyszer nyerhető el. A Kuratórium nem adományoz posztumusz díjat.

A **díjra nem jelölhető** az államigazgatási vagy önkormányzati szervek vezetője, vezető beosztású kormánytisztviselője, köztisztviselője, sem a szolgálati jogviszony (munkaviszony) tartama alatt, sem az annak megszűnését követő két éven belül.

A díj személyre szóló, így alkotóközösségek csoportosan nem jelölhetők.

Kik jelölhetnek elsősorban Gábor Dénes-díjra?

A díjra a kutatással, fejlesztéssel, oktatással foglalkozó intézmények, a kamarák, a műszaki és természettudományi egyesületek, a szakmai vagy érdekvédelmi szervezetek ill. szövetségek és a gazdasági tevékenység-

get folytató társaságok **vezetői** valamint a Gábor Dénes-díjjal korábbiakban kitüntetettek jelölhetik a látókörükbe került és a feltételeknek megfelelő, általuk szakmailag és erkölcsileg egyaránt ismert és elismert szakembereket.

Jelölő vezető lehet: elnök, elnökhelyettes, vezérigazgató, vezérigazgató-helyettes, főigazgató, főigazgató-helyettes, igazgató, igazgató-helyettes, (innovációs szakterületi) irodavezető, ügyvezető, üzletvezető, rektor, dékán, tanszékvezető, főtitkár, tudományos bizottság elnöke.

Nem lehet jelölő a jelölttel családi kapcsolatban, vagy alárendeltségi, ill. jogilag vagy gazdaságilag függő viszonyban álló személy (például: házastárs, szülő, gyermek, a jelölt beosztottja, a jelölt jóindulatától függő üzletfél, stb.), valamint a NOVOFER Alapítvány kuratóriumának vagy felügyelő bizottságának elnöke vagy tagja. A Kuratórium az önjelölést nem értékeli.

Mi a jelölés megkívánt tartalma?

1. Kitöltött és aláírt adatlap

Az adatlap formalizált, amelynek aktuális változata a www.gabordenes.hu honlapról letölthető. Fontos, hogy a jelölés címszavas indokának (a konkrét műszaki-szellemi alkotások megnevezése és ezek hasznosítási eredményének ismertetése) már az adatlapon is meg kell jelenni.

2. Felterjesztés indoklása

A jelölt innovatív tevékenységének és eredményeinek rövid (legfeljebb 3 A4-es gépelt oldal terjedelemben), lényegre törő és konkrét bemutatása, a Gábor Dénes-díjra való jelölés **indoka**. A **jelölés indoklása nem azonos a szakmai életrajzzal**. Az indoklásban kell rámutatni arra, hogy a jelölt által végzett és a szakmai életrajzban felsorolt tevékenységek milyen hatást gyakoroltak például a gazdaságra, a tudományra, a fejlesztésre, a közéletre, az életminőségre, a környezetre, stb. Itt kell megnevezni a jelölt konkrét műszaki-szellemi alkotásait, és itt kell ismertetni azok hasznosítási eredményét.

3. A jelölt szakmai életrajza

A jelölt képzettségének és munkásságának legfeljebb 2 oldal terjedelmű ismertetése. (A szakmai életrajz lehet önéletrajz

is abban az esetben, ha a jelölés a Jelölt tudomásával történik!)

4. Hivatkozott alkotások, eredmények listája

A felterjesztés indoklásában hivatkozott alkotás(ok) illetve szakmai eredmények listája (a jelentős találmányokról, szabadalmakról, egyéb jogi védettséget élvező teljesítményekről, hazai és nemzetközi kutatási-fejlesztési projektekről vagy nemzetközileg is magasan idézett tanulmányokról, cikkekről). Kik lehetnek ajánlók?

5. Két ajánlólevél

Két, a jelölt szakmájában elismert, tekintélyes szakembernek a jelölt kiténtetését támogató, legfeljebb 1-1 oldal terjedelmű ajánló levele. (A jelölt és az ajánlók között nem lehet összeférhetlenség! A Jelölő és az Ajánló (a felterjesztést támogató) nem lehet azonos személy!)

Az **aláírt adatlapot, ami tartalmazza az adatkezelési nyilatkozatot** a NOVOFER Alapítvány címére (1112 Budapest, Hegyalja út 86.) egy **eredeti példányban** kell megküldeni. A jelölés további dokumentumait elegendő elektronikusan eljuttatni az alapitvany@novofer.hu e-mail címre. **Egy e-mailben csak egy jelölt felterjesztési dokumentációja továbbítható.**

Kik lehetnek ajánlók?

Ajánlónak célszerű felkérni a szakmában országos vagy nemzetközi hírnévvel és tudományos minősítéssel rendelkező „független” szakembert (például: akadémikus, egyetemi tanár, kutató professzor) vagy korábbi Gábor Dénes díjazottat.

Kik nem lehetnek ajánlók?

A Kuratórium a jelölővel vagy a jelölttel alárendeltségi, függelmi vagy családi kapcsolatban álló szakember támogatását, ajánlását nem értékeli. A Kuratórium nem fogadja el ajánlónak a jelölő gazdasági, kutatási, fejlesztési, oktatási szervezet alkalmazottját, illetve a jelölő szakmai vagy érdekvédelmi szervezet, szövetség, egyesület tisztségviselőjét. *Azaz: a jelölő és az ajánló nem lehet egyazon szervezet dolgozója, illetve tisztségviselője.*

Nem lehet ajánló a NOVOFER Alapítvány Kuratóriumának vagy Felügyelő Bizottságának elnöke vagy tagja.

Hová, hány példányban és meddig kell a jelöléseket elküldeni?

A komplett jelölést (1–5.) elektronikus formában kell megküldeni az előírt határidőre az alapitvany@novofer.hu e-mail címre.

Az **ADATLAP egy eredeti**, aláírt példányát, ami tartalmazza az adatkezelési nyilatkozatot is, a NOVOFER Alapítvány címére (1112 Budapest, Hegyalja út 86.) **postai úton** is meg kell küldeni. Az aktuális határidőket a www.gabordenes.hu honlapon is nyilvánosságra hozott adott évi felhívások tartalmazzák.

Kik döntenek a jelölésekről?

A díj odaítéléséről a NOVOFER Alapítvány Kuratóriuma dönt. A hiányos (adatlapot, indoklást, szakmai életrajzot, vagy ajánló leveleket nem tartalmazó) vagy az összeférhetlenségi szabályokba ütköző jelöléseket a Kuratórium formai okból figyelmen kívül hagyja.

A Kuratórium döntése végleges, az ellenfellebbezésnek helye nincs.

A KURATÓRIUM ELNÖKE:

Dr. Bendzsel Miklós Gépészmérnök, mérnök-közgazdász, szabadalmi ügyvivő, címzetes egyetemi tanár. A Szabadalmi Információs Központ igazgatója, majd a Magyar Szabadalmi Hivatal, később az SZTNH elnöke volt 1997 – 2016 között. A szabadalmi, védjegy és design, valamint a szerzői jogi területeken számos hazai és nemzetközi szervezetben töltött be vezető tisztséget. Az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia tagja, a Magyar Mérnökakadémia elnöke. A Nyugat-Magyarországi Egyetem és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem díszpolgára.

A KURATÓRIUM TAGJAI:

Dr. Blaskó Gábor Vegyészmérnök, a kémiai tudományok doktora, az MTA rendes tagja. A szerves kémia, a biológiailag aktív természetes szerves vegyületek kémiája,

és a gyógyszerkémia szakértője. Korábban az EGIS Gyógyszergyár kutatási igazgatója, később a Servier Research Institute of Medicinal Chemistry ügyvezető igazgatója, jelenleg tudományos tanácsadója. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem díszdoktora, valamint címzetes egyetemi tanára. Az MTA Szerves- és Biomolekuláris Kémiai Bizottságának, továbbá a Gyógyszerésztudományi Osztályközi Komplex Bizottságának tagja.

Fülöp Zsolt Okleveles fizikus, Ph.D, az MTA doktora. Az MTA Atommagkutató Intézet volt igazgatója, jelenleg tudományos tanácsadója, a nukleáris asztrofizika szakértője. Az Európai Fizikai Társulat Magfizikai Bizottságának volt elnöke. Többek között a LUNA-II tudományos együttműködés, az Országos Atomenergia Hivatal Tudományos Tanácsa és a Debreceni Egyetem Természettudományi Doktori Tanács tagja.

Karsai Béla Gépészmérnök, MBA és PhD. A kilenc vállalatból álló KARSAI Holding elnök-vezérigazgatója. A Bolyai-díj Alapítvány alapító tagja, a Pro Progressio Alapítvány kurátora. A Magyar Közgazdasági Társaság tagja, valamint a Magyar Mérnökakadémia tiszteletbeli tagja.

Dr. Pap László Villamosmérnök, a műszaki tudományok doktora, az MTA rendes tagja. A hírközlésemélet és a hírközlő rendszerek technológiáinak szakértője. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem professzor emeritusa, korábban oktatója, dékánja és stratégiai rektorhelyettese, a Mobil Innovációs Központ elnöke volt. Magyar Telekom Felügyelő Bizottságának elnöke, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács tagja.

Dr. Prószéky Gábor Széchenyi-díjas programtervező matematikus és nyelvész, az MTA doktora, a Nyelvtudományi Kutatóközpont főigazgatója, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Karának egyetemi tanára, az NKFIH Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kollégiumának elnöke. 1991-ben egyik alapítója és több mint 25 éven át igazgatója az első hazai nyelvtechnológiai kutatás-fejlesztésre specializálódott vállal-

kozásnak, a MorphoLogic cégnek. Több cikluson át elnöke az MTA Szótári Munkabizottságának, az MTA Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottságának, a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesületének, alelnöke az Informatikai Vállalkozások Szövetségének és a Neumann János Számítógéptudományi Társaságnak.

Melyek az értékelés szempontjai?

Az alakilag megfelelő jelölések főbb értékelési szempontjai:

- a jelölt kreativitása, innovativitása, eredményeinek gyakorlati hasznosítása,
- az elismerni kívánt kiemelkedő teljesítmény időszerűsége, aktualitása,
- a szakmai tevékenység eredményessége (műszaki-, gazdasági-, társadalmi hatások),
- elismertség (hazai és nemzetközi szakmai körökben a jelölt megítélése),
- alkotói, feltalálói tevékenység (újítás, szabadalom, know-how, szoftver),
- a jelölt szakmai-társadalmi tevékenysége,
- a tudás átadás aktivitása, színvonala,
- publikációs tevékenység,
- vezetési képesség (csapatépítés, alkotómunka infrastrukturális feltételeinek megteremtése).

Mikor és hogyan értesülnek a jelölők és a díjazottak az eredményről?

Az elbírálás eredményéről, a döntés megszületése után 2-3 napon belül e-mail értesítést kapnak a *díjat elnyerők*, a díjazottak jelölői és ajánlói.

A díjat el nem nyert jelöltek *jelölői* (azaz csak a felterjesztők!) 30 munkanapon belül kapnak értesítést. A díjazottak személyét és a kitüntetés indokát az ünnepélyes díjátadást követően, a szakajtó, a rádió és a televízió segítségével széles körben is nyilvánosságra hozzuk. A nemleges döntéseket a kuratórium nem indokolja.

Mikor és hogyan történik a Gábor Dénes-díjak átadása?

A díjat minden évben ünnepélyes keretek között adjuk át a meghívott állami vezetők közreműködésével, a különböző szakmai, tudományos, társadalmi vagy érdekvédelmi szervezetek, felsőoktatási intézmények, innovációs parkok és alapítványok tisztségviselőinek, a média képviselőinek jelenlétében.

A Gábor Dénes-díj ünnepélyes átadásának helyszíne 2005 óta a Parlament Felsőházi terme, és időpontja az adott év decembere.

Honnan nyerhető további információ?

További felvilágosítás kérhető az Alapítvány ügyvezetőjétől:

Olasz-Hesz Anikó, mobil: +36 30 4848-004, e-mail: alapitvany@novofer.hu

Az aktuális adatlap, a felhívás és az általános tájékoztató a www.gabordenes.hu Internet címről letölthető.

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK 2023

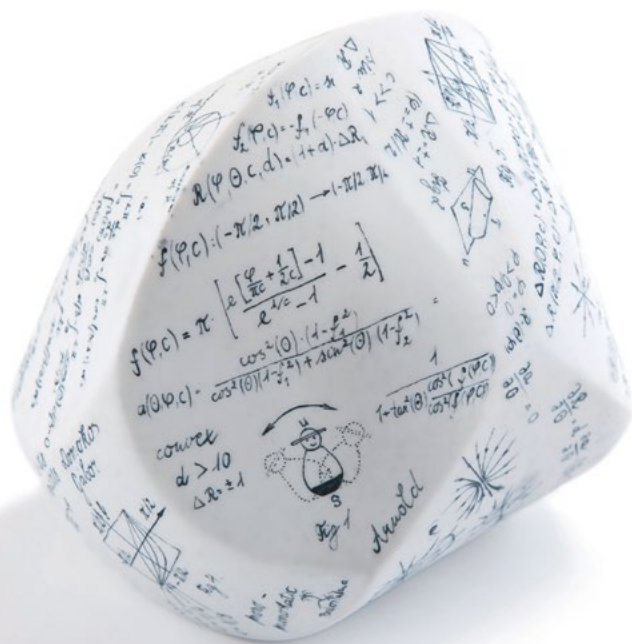
ÉLETMŰ

Dr. Biacs Péter Ákos

Budapesten született 1940-ben, a Budapesti Műszaki Egyetemen 1963-ban szerzett vegyészmérnöki oklevelet. Egyetemi docensként

a „Biológiai ismeretek” tantárgy előadója a gyógyszeripari szakirány hallgatóinak, 1985-ban egyetemi tanári kinevezést kapott a „Biotechnológia” tantárgy oktatására. 1982 és 2000 között a Központi Élelmiszer-ipari Kutató Intézet vezetője: létrehozta a Biotechnológiai Főosztályt és a lipid (zsírkémiai) laboratóriumot. Kutatási eredményeit 204 folyóirat cikkben tette közzé, melyekre

720 hivatkozást kapott. Az intézetet szervező és vezető tevékenysége számos területen hozott újításokat, melyet 50 megadott szabadalom jelez. A Széchenyi professzori ösztöndíj elnyerésével megalapozta és beindította a „Környezeti biotechnológia” tantárgy oktatását a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen, melynek Honoris Causa doktora. A Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal létrehozásával nemzetközi szinten elismert alkotó-szervező munkát végzett. A tudományos közéletben a Magyar Élelmiszer-ipari Tudományos Egyesület (MÉTE) örökös elnöke, a Nemzetközi Élelmiszer-tudományi és Technológiai Unió (IUFOST) elnöke, akadémiajának alapító tagja. UNIDO, FAO és WHO szakértőként fontos feladatokat vállalt és oldott meg. Jelenleg a Magyar Agrár- és Élet-tudományi Egyetem professzor emeritusa, az MTA Élelmiszer-tudományi Bizottság tagja.

A **Gömböc** az Életmű Díjjal jár.

Feltalálók:

Dr. Domokos Gábor egyetemi tanár
és Dr. Várkonyi Péter adjunktus,
a BME Építész-mérnöki Kar

Gyártó: Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK 2023

Bayer Gábor

Bayer Gábor 1970-ben született Budapesten. 1994-ben a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karon végzett kiegészítő oklevéllel.

2004-től a 77 Elektronika Kft.-nél dolgozik fejlesztési igazgatóként.

Mind vezetői, mind feltalálói és fejlesztőmérnöki szempontból is kiemelkedő szerepet játszott/játszik az automata és félautomata vizelet üledék analízator termékcsaládok és azok alapja, az úgynevezett UriSed Technológia kifejlesztésében. Szabadalmi a mesterséges intelligencián alapuló képfeldolgozással és a vizeletüledék analízatorok speciális optikai rendszereivel, mérés technikájával foglalkoznak.

A vezetésével kifejlesztett új termék kategória, a félautomata vizeletüledék analízator termékcsalád, kiemelkedő szakmai és piaci sikere által elnyerte a 2016-os Magyar Innovációs Nagydíjat.

Személyes irányításával zajlott az UriSed Technológia OEM variánsainak kifejlesztése négy, a világon a vizelet labor diagnosztikában vezető cég részére, melynek eredménye a 77 Elektronika elmúlt években bekövetkező robbanásszerű növekedése (a vizelet analízator termékcsaládok már egy évente mintegy 30 Mrd Ft árbevételt hozó üzletágot alapoznak meg).

2022–2023 során részt vett a Massachusetts Institute of Technology (MIT) Regional Entrepreneurship Acceleration Program (REAP) programján a Scale-up Hungary csapat tagjaként.

Dr. Bogsch Erik

Dr. Bogsch Erik 1972-ben született Budapesten. Általános és középiskolai tanulmányait Budapesten végezte. Egyetemi tanulmányait

Angliában folytatta, Természettudományi karon szerzett diplomát a Cambridge-i Egyetemen, majd a Warwick-i Egyetemen folytatta PhD tanulmányait. 1998 és 1999 között posztdoktori állást töltött be az egyetemen.

Kutatási területe a növényi sejteken belüli fehérje átviteli folyamatok tanulmányozása és a jelátviteli útvonalakban résztvevő fehérjék karakterizálása volt. Számos tudományos publikáció szerzője.

1999-től 2011-ig, az élelmiszeriparban, a Mars Inc.-nél dolgozott Nagy-Britanniában, Magyarországon és Németországban különböző vezető pozíciókban.

2012 óta a Richter Gedeon Nyrt. munkatársa, 2013-ban a Biotechnológiai kutatási és fejlesztési főosztályának vezetője, majd 2020 óta a Biotechnológiai Üzletág vezetője, amely szervezet a biotechnológiai alapú gyógyszerek fejlesztéséért, gyártásáért és üzleti stratégiájáért felelős a Társaságon belül. A Biotechnológiai Üzletág és Dr. Bogsch Erik munkássága meghatározó a hazai ipari biotechnológia létrehozásában és nemzetközi színvonalra emelésében, olyan formában is, mely exportképes terméket eredményez a hazai gyógyszeripar számára, mint pl. a Magyar Innovációs Nagydíjat 2020-ban nyert bioszimiláris teriparatid készítmény.

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK 2023

Dr. Ferdinandy Péter

Dr. Ferdinandy Péter egyetemi tanár, klinikai farmakológus, a Semmelweis Egyetem tudományos és innovációs rektorhe-

lyettese, a Farmakológiai és Farmakoterápiás intézet igazgatója, továbbá a Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológiai Társaság elnöke és a Pharmahungary Group alapítója, egyben ügyvezetője.

Békéscsabán született, 1966-ban. 1991-ben Summa Cum Laude eredménnyel általános orvoscént diplomázott a Szegedi Tudományegyetemen, ahol 1995-ben PhD fokozatot szerzett. 1997-től poszt-doktori ösztöndíjasként 2 évet töltött az Albertai Egyetem Farmakológiai Tanszé-

kén, Kanadában, ezt követően 2001-ben a Debreceni Egyetemen habilitált, 2004-ben MTA doktori fokozatot szerzett.

Több mint 30 éves hazai és nemzetközi egyetemi oktatási tapasztalattal rendelkezik magyar és angol nyelven egyaránt a farmakológia, biokémia és élettan területein. Legnagyobb hatású publikációinak köszönhetően 2014 óta öt alkalommal került fel a legtöbbit idézett, ún. „highly cited” kutatók listájára. 2023 január 1-től öt éves időtartamra a British Journal of Pharmacology vezető farmakológiai folyóirat főszerkesztőjévé választották.

Feltalálóként 26 egymástól független a farmakológia területére eső találmány megalkotásában vett részt, amelyekből 44 szabadalmi bejelentés született.

Tudományos teljesítményét több mint 300 nemzetközi tudományos közlemény, 1500 feletti impakt faktor, 20 ezer feletti idézettség, 73-as Hirsch index és 5 nemzetközi szabadalomcsalád jelzi.

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK 2023

Dr. Németh András

Keszthelyen született 1972-ben. Tanulmányait a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME), Gépészmérnöki Kar,

Géptervező Szakán végezte 1996-ban, ahol okleveles gépészmérnök diplomát szerzett. 1995-ben, hallgatóként CAD oktató a BME Mérnöktoábbképző Intézetében, majd doktoranduszként oktató és kutató fejlesztőmunkákat végez a BME Gépésztervezési Intézetében. Párhuzamosan a BME Természet- és Társadalomtudományi Karon 1998-ban okleveles mérnök-tanár diplomát szerzett. 1999-ben az Egyesült Államokban a University of New Hampshire egyetemen vendégtanulmányokat folytatott, majd 2000-ben PhD fokozatot szerzett a BME Pattantyús-Ábrahám Géza Gépészeti Tudományok Doktori Iskolában. 2000-ben az Anton Kft.-nél helyezkedett el kezdetben tervező mérnökként majd 2004-től műanyag üzletág vezetője lett. 2007-től a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja. 2008-ban MBA végzettséget szerzett a Spinoza University of the Netherlands-on. 2009-től napjainkig az Anton Kft. (2015-től AQ Anton Kft.) ügyvezetője. 2018-tól a BME, Gépészmérnöki Kar Polimertechnika Tanszékének címzetes egyetemi docense. 2022-től a AQ Group AB műanyag üzletág, globális szakmai igazgatója. A gépészmérnök képzés és a tudomány elkötelezett támogatója.

Dr. Szászi István

Dr. Szászi István a Bosch csoport vezetője Magyarországon és az Adria régióban, a Közép- és Kelet-Európai Kutatás Fejlesztési

Klaszter (Middle and Eastern European Engineering Cluster) vezetője, a Robert Bosch Kft. ügyvezető igazgatója. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem elvégzése után az egyetem tanársegédje, majd adjunktusa lett. Tudományos karrierjét 2004-ben az üzleti szektorban folytatta a magyarországi Bosch csoport projektmérnökeként. Vezetői pályafutása Reutlingenben indult, majd a járműirányítási rendszerekkel foglalkozó fejlesztési osztály vezetője lett a Budapesti Fejlesztési Központban. Egy újabb németországi kiküldetést követően 2018-ban átvette a budapesti telephely autóiipari elektronika fejlesztési divízió irányítását. 2019-től a Budapesti Fejlesztési Központ vezetője, 2021. óta pedig a Bosch csoport vezetője Magyarországon és az Adria régióban. Vezetői mentorprogramokban vállal szerepet, a Magyar Mérnökakadémia tagja, a BME címzetes egyetemi docense. 2022. óta a Rudolf Kálmán Óbudai Egyetemért Alapítvány kuratóriumának tagja. Célja, az egyetemi, akadémiai szféra, az ipari szereplők összekapcsolása, egy olyan innovációs ökoszisztéma létrehozása, amelyben a résztvevők közösen formálják a jövőt, jelentősen hozzájárulva a közjóhoz.

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK 2023

Nádudvari György

Budapesten született 1974-ben. 1998-ban mérnök-fizikus diplomát szerzett a Budapesti Műszaki Egyetemen, optika szakirányon.

Első munkahelyén a Philips optikai adattárolás üzletágában fejlesztési projekteken szerzett tapasztalatot a vállalat telephelyein: Magyarországon, Belgiumban és Bécsben.

A SEMILAB-nál 16 éve dolgozik, optikai fejlesztési részlegvezetőként az infravörös tartományban működő, valamint a fotolumineszcencián alapuló optikai mérőautomaták fejlesztését és az ezeken a fejlesztéseken dolgozó több mint 100 kolléga (fizikus, mérnök és szoftverfejlesztő) munkáját koordinálja. A napelem ipar számára nagyszá-

mú mérő modul értékesítéséhez járult hozzá, az optika részleg fejlesztéseivel, melyeket szilícium blokkok infravörös leképezés alapú minősítésére, ill. a napelem cellák fotolumineszcens leképezés alapú automata vizsgálatára használnak az iparágban.

Munkatársaival közös fejlesztései: a kristályhibák fotolumineszcens emissziós leképezésén alapuló automata mérőberendezés, egyedülálló módon a félvezető iparban használt szilícium szeletek kritikus, felszín alatt megbúvó kristályhibáinak roncsolásmentes feltérképezésére alkalmas, valamint a fényszórás alapú tömbi kristályhiba minősítő berendezés, mely mára a szilícium szeletek gyártóinál referencia eszközzé vált. Társszerzőként 23 nemzetközi publikációban működött közre, a fotomodulált reflexió mérés, ion implantálás, valamint a szilícium szeletek és a tömbi szilícium optikai hibáinak analízise témakörében. Fotolumineszcencia képalkotás területén társszerző 4 szabadalomban.

2023-ban a Gábor Dénes-díj átadásának helyszíne a Parlament Felsőházi terme.

„IN MEMORIAM GÁBOR DÉNES” ELISMERÉS 2023

Kassa Magdolna

1977-ben született Szegeden. A Tömörkény István Művészeti Szakközépiskola alkalmazott grafika szakának elvégzése után a

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajz, művelődésszervezés és média szakirányán szerzett diplomát.

Pályája során dolgozott pr- és marketingterületen, tanárként főképp művészettörténetet és vizuális kultúrát oktatott. Újságíróként a kulturális ismeretterjesztést tűzte célul, míg irodalmi szerkesztőként a helyes, szép magyar szövegek ápolásában vállalt aktív szerepet.

A reklámgrafika mellett könyvek borítóit, illusztrációit készítette, legmaga-

sabb szakmai elismerésként egy pályázati munkájáért minisztériumi díjat is kapott.

Több mint húsz éve foglalkozik Gábor Dénes találmányával: a hologrammal. Az évek során általa tervezett biztonsági matricák és fóliák négy kontinens húsz országában jelentek meg, ez több száz különböző grafikai és gyártási tervet jelent.

2012-ben tervezte a Gábor Dénes-díj érembe a jelenleg is használt hologramot a Gábor Dénes Főiskola udvarán található Kampfl József-féle bronz mellszobor alapján, egy általa kidolgozott technika, a valós tárgyról készült digitális 3D hologramkép létrehozásával.

A díj előkészítésének azóta is aktív segítője, munkájával járulva hozzá a fenntartásához, mert Gábor Déneshez hasonlóan hisz benne, hogy a jövő az innovációé.

Az elismerő oklevelet a Kuratórium adományozza az alapítványi célok szakmai, erkölcsi támogatásáért, Gábor Dénes emlékének megőrzését segítő önzetlen közreműködéséért.

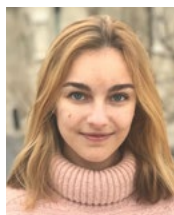
GÁBOR DÉNES TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI ÖSZTÖNDÍJ

A díjat a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és a NOVOFER Alapítvány által 2001 júliusában alapították.

Célja az egyetemi graduális képzésen részt vevő hallgatók szakmai tudásának elmélyítése, a tudományok iránti elkötelezettségének növelése. Az ösztöndíj odaítélése a három tagú zsűri feladata, amelybe egy főt az Alapítvány, két főt a BME delegál.

2008.	Polgári Beáta „Rezisztív szupravezetős zárlati áramkorlátozóokban használható YBa ₂ Cu ₃ O _{7-δ} szupravezetők készítése és vizsgálata”
2009.	Antal Norbert „Lean kultúra fejlesztése a Coca-Cola-nál”
2010.	Lisztik Balázs és Túri József „Nagy széntartalmú villamosközlekedési acélsínek előmelegítés nélküli javítóhegesztése”
2011.	Török Gergely Tihamér „Vegyés szemösszetételű folyómeder morfodinamikájának numerikus vizsgálata”
2012.	Sik Dávid „A BME Alfa elektronikus tanulási környezetben rejlő tanítási-tanulási potenciál vizsgálata”
2013.	Tóth Réka „Sűrűn beépített történeti városrészek fenntarthatósága”
2014.	Borbás Enikő „Antipszichotikumok formulálása és in vitro analitikai vizsgálati módszerei”
2015.	Várszegi Kristóf „Kézmozgatósi szándékdetektálása EEG jel alapján”
2016.	Szlancsik Attila „Szintaktikus fémhobok mechanikai tulajdonságainak becslése és mérése”
2017.	Sárdi Dávid Lajos „A budapesti bevásárlóközpontok áruellátási rendszerére vonatkozó költségstruktúra matematikai modelljének leképezése”
2018.	Török Tímea Nóra „Atomi skálájú kapcsolás Nb nanovezetékekben és Nb ₂ O ₅ memriszorokban”
2019.	Rendes Szilveszter „Falazott híd szerkezetek dinamikai vizsgálata mozgó teherre”
2020.	Boszoki Fruzsina „Barnamezős területek Budapesten – Közvágóhíd és környékének fejlesztési koncepciója”
2021.	Regős Krisztina „Egy kétcsúcs tétel normális cella-felbontásokra”
2021.	Schäffer Ádám „Hibrid kompozitok: mechanikai tulajdonságok és deformációs mechanizmusok”
2022.	Kozák Áron „Buborékdinamika a hidrogéngyártásban: energetikai hatékonyság numerikus optimalizációja”
2022.	Sóki András „Kvantum csatorna integrálása meglévő optikai hálózatokba”

2023

BME Természettudományi Kar

Vajtai Lili

„Szupravezetés keresése újszerű, alacsony dimenziós anyagokban”

Témavezetők: Simon Ferenc egyetemi tanár, Márkus Bence Gábor tudományos munkatárs

Szekció: Kísérleti Fizika

Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Kar

Czibere Balázs

„Alacsony számításigényű, moduláris track-to-track szenzorfüzió autonóm járművek környezetérzékelésének támogatására”

Témavezető: Lindenmaier László PhD hallgató

Szekció: Járműirányítás

GÁBOR DÉNES OTDK ÖSZTÖNDÍJ

A Tudományos Diákköri Konferencia intézménye egészen egyedi lehetőséget biztosít az egyetemi hallgatónak ahhoz, hogy tanulmányaik során testközelből ismerkedjenek meg a tudományos kutatómunka módszertanával, elvárásaival és szépségeivel.

A Kuratórium fontosnak tartja a fiatalok tudományok iránti érdeklődésének felkeltését és tudományos kutatómunkára ösztönzését, ezért 2013-ban megalapította a "Gábor Dénes Országos Tudományos Diákköri Ösztöndíj"-at, melyet első alkalommal Lőrincz Máté, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem hallgatója, második alkalommal Gyimóthi László, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem hallgatója, harmadik alkalommal Gálai Bence, BME

mérnök informatikus hallgatója (MSc), negyedik alkalommal Takács Petra, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (MSc) hallgatója és ötödik alkalommal Nagy Gergely az Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Karának hallgatója nyerte el.

A Gábor Dénes OTDK ösztöndíjat a kuratórium két évente ítéli oda az arra legérdemesebb hallgatónak. 2023-ban ezt a díjat **Kádár Attila**, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Informatikai Karának hallgatója nyerte, aki a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem által szervezett 36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Informatikatudományi Szekciójában nyújtott tudományos kutatási eredményeiért érdemelte ki a műszaki tanulmányait inspiráló elismerést.

Dolgozatának címe: FedMOD: Keretrendszer Federatív Multitask Objektum Detekció problémájára.

Témavezető tanára: Hadházi Dániel tudományos segéd munkatárs.

A FedMOD adatok védelmét megőrző, elosztott tanulást valósít meg, melynek során a privát adatok és a lokális modell paraméterek sem kerülnek megosztásra a kliensek között. Empirikus vizsgálatok

alapján a FedMOD eljárás hatása ekvivalens a kollaboráló kliensek privát adathalmazainak bővítésével (melynek mértéke akár 50% feletti is lehet) azaz ennek mértékével emeli az adathalmaz értékét a kollaboráció. A javasolt FedMOD eljárást átfogóan kiértékeltek és elemeztük, továbbá kidolgoztuk a FedAvg algoritmusnak egy, a cél problémához illeszkedő adaptációját, mely teljesítményével összevetettük a FedMOD sémát is.

Az ösztöndíjat 2023. június 02-án, a a Természettudományi Kutatóintézetben tartott rendezvényen Prof. Szendrő Péter, az Országos Tudományos Diákköri Tanács örökös elnöke és Dr. Bendzsel Miklós kuratóriumi elnök adta át.

GÁBOR DÉNES

DIPLOMAMUNKA PÁLYÁZAT MISKOLC

A Miskolci Egyetem és a NOVOFER Alapítvány 2001 óta, a műszaki informatikai témakörben, illetve az ehhez kapcsolódó határterületeken, a végzős hallgatók részére minden évben meghirdeti a Gábor Dénes Diplomamunka pályázatot.

A sikerrel szereplő fiatalok az egyetemi diplomakiosztó ünnepségen vehetik át az elismerő oklevelet és a díjat.

DÍJAZOTTAK	I.	II.	III.
2001	Sárosi Zoltán	Komlódi Attila	Géczy Viktor
2002	Gadóczy Csaba és Kulcsár Péter (megosztott)	Szilágyi Tamás	Majoros Gábor
2003	Sipos Gergely	Zámborszky Betti	Halász András
2004	Kecskeméti Gábor	Antal László	Bulyáki Péter
2005	Barabás Péter és Flaskár Antal (megosztott)	Bartha Tibor, Garamvölgyi András (megosztott)	Kolcza Péter György
2006	Tóth Adrián	Kun Szabolcs	Becsei Lajos Csaba
2007	Török Tamás	Jakab Zoltán	Schmidt Szabolcs
2008	Szmetankó Gábor	Zemlényi Dávid	Vasi Sándor
2009	Csendes Csilla	Balogh Tamás	Ajtay László
2010	Pintér Judit Mária	Kárpáti Zsuzsanna Nóra	Prókaj Dávid
2011	Piller Imre	Hablik Zsolt	Tóth Zsolt
2012	I. helyezett Szkárosi Szabolcs – január, Méhes László – június		
2013	I. helyezett Bárány Gergő – január, Biró Zoltán – június		
2014	I. helyezett Szűcs Ildikó – január, Karsai Szabolcs – június		
2015	I. helyezett Csáti Zoltán Csongor – január, Varga Dóra – június		
2016	I. helyezett Tamás Judit – január, Kiss Kamilla – június		
2017	I. helyezett Eckl Bence – január, Tamás Judit – június		
2018	I. helyezett Kiss Dávid – január, Rostás László – június		
2019	I. helyezett Szemán Dávid – január, Trencsényi Réka – június		
2020	I. helyezett Tóth Alex – január, Lipták Krisztián – június		
2021	I. helyezett Gárdosi Edit – január, Petrik Máté – június		
2022	I. helyezett Bolyki Balázs – január, Tugyi Levente – június		

2023

Miklósi Zoltán

I. helyezett
január

Diplomamunka címe:
Napelemes háztartási méretű kiserőmű hálózati hatását modellező számológépe továbbfejlesztése és leprogramozása.

Bárány Bence

I. helyezett
június

Diplomamunka címe:
Víz alatti geotudományos műszerek fejlesztése

GÁBOR DÉNES SZÁMÍTÁSTECHNIKAI EMLÉKVERSENY

A versenyt minden évben a Szegedi SzC Gábor Dénes Technikum és Szakgimnázium Alapítványa hirdeti meg. A 2022/2023. tanévben immár 26. alkalommal. Rendhagyó módon a tavalyi tanévben csak a technikum diákjai nevezhettek a verseny hivatalos weboldalán.

A szervező tanárok 3 forduló feladatait írták ki, melyek online feltöltési határideje 2023. május 15-e volt. A versenyre 1-3 fős csapatok nevezhettek bármely évfolyamról. Minden csapat minden korcsoportban ugyanazokat a feladatokat oldotta meg. A díjazás korcsoportonként történt.

A feladatok megoldása csapatmunkát, kreativitást, önálló tanulást, internethasználatot igényelt. A szervezők célja volt, hogy a feladatokat minél kevesebb megkötéssel írják ki, ezzel teret engedve a diákok fantáziájának a megoldás megvalósításában.

Az egyik feladat a Petőfi-emlékhöz kapcsolódott. Digitális illusztrációt kellett készíteni Petőfi Sándor egyik költeményéhez. Érdekes volt látni, hogy a diákok mennyire különböző technikai megoldásokkal közelítettek a megvalósításhoz. Voltak, akik kézzel készült alkotások digitalizálása mellett döntöttek, mások

profi módon használtak grafikai alkalmazásokat.

A második feladat egy videó, riport elkészítése GD-s életképek címmel. A szervezők célja volt, hogy a diákok minél jobban megismerjék a Gábor Dénes Technikumot, annak korábbi történetét, egykor ide járt diákjait, az itt tanulható szakmákat stb. A beadott munkák között volt pl. olyan, amely az iskola történetét ismertette korabeli képeslapok felhasználásával. De diákjaink felkutattak tanárokat, akik korábban diákként is a Gábor Dénes falai közé jártak. Más csapatok saját szakmájukat mutatták. Riportok, slideshow-k készültek, melyeket az iskola nyílt napjain is bemutatunk.

Harmadik feladatként egy online tesztet kellett kitölteni a korábban megszerzett ismeretek birtokában. A kérdéseket az iskola oktatási portálján keresztül érték el a csapatok a megadott időpontban.

A három forduló pontjait összesítve évfolyamonként hirdettünk helyezetteket. A díjakat a Novofer Alapítvány és a Szegedi SzC Gábor Dénes Technikum és Szakgimnázium Alapítványa ajánlotta fel, melyek ünnepélyes átadására ez év szeptemberében került sor.

Az 1. helyezett csapatok:

9. évfolyamon: „Cupcake” – Bartucz Patrik, Horváth Lívía és Pomázi Annamária

GÁBOR DÉNES SZÁMÍTÁSTECHNIKAI EMLÉKVERSENY

10. évfolyamon: „Tahiti-Trolley” – Farkas Ákos és Muladi Máté

11. évfolyamon: „No Name” – Paragi Jázmin

A 2. helyezett csapatok:

9. évfolyamon: „BJV” – Bakó Richárd, Jánosi Denisz és Vajkay Ervin

10. évfolyamon: „TRC Best Of” – Kátay Kornél, Kóházi Bence és Ritter Balázs

11. évfolyamon: „Trióptimisták” – Dobó Zoltán Dávid, Jelenovits Milán és Ocskó Gábor

A 3. helyezett csapatok:

9. évfolyamon: „M&M” – Kiss Milán és Szabó Marcell

11. évfolyamon: „Csongi DH Agi”

– Flórián Attila Dávid, Szénási Kristóf és Várhegyi Csongor László

Különdíjas csapat – a legjobb videó-riport készítői:

„szerintem mindegy”: Révész Zsolt, Torma Zétény és Varga Viktor Ezékiel

A „Csongi DH Agi” csapat Petőfi-költemény illusztrációja

FIATALOK ELISMERÉSE KÖZÉPISKOLAI ÖSZTÖNDÍJ 2023

Gábor Dénes mintegy fél évszázada, a Római Klub alapítóinak sorában mind nagyobb szenvedéllyel vizsgálta a technológia és az innovációk társadalmi környezetét és hatásait. Eredményeit önálló könyvekben is közreadta: a *Tudományos, műszaki és társadalmi innovációk*, illetve Az érett társadalom lebilincselő gondolatmenetei alapján éppen a mai horizontunkról fogalmaz meg sok - helytállóan bizonyult - előrejelzést. Nem véletlen, hogy műszaki téziseinek katalógusát az Anyag és az Energia világának vízióival kezdi, s a technika autonóm fejlődésének önálló fejezetet szentelt. Kiemelkedő mérnök-fizikusi talentuma széles műveltséggel és felelős társadalmi gondolkodással párosult.

A Római Klub tevékenysége az elmúlt évtizedekben rendkívül nagy hatást gyakorolt a tudományos életre és a gazdaságpolitikai vélekedésekre, és megteremtette a globális dimenziókban való gondolkodás tudományos alapjait. Jelentéseik hasznos kalauzként szolgáltak úgy a tervezés, mint a veszélyek és esélyek racionális és humanus kezelése terén.

„TUDATOS EGÉSZSÉG” Gábor Dénes Középfiskolai Ösztöndíj Pályázat 2023

A NOVOFER Alapítvány, a reál tárgyak magas szintű elsajátításának ösztönzése érdekében „TUDATOS EGÉSZSÉG” címmel hirdette meg a Gábor Dénes Ösztöndíj pályázatot a hazai és a határainkon túl élő, magyarul tudó középfiskolások körében. Örömkre szolgált, hogy az Eötvös Loránd Fizikai Társulat, a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács, az Országos Tudományos Diákköri Tanács és a Rákóczi Szövetség is segítette a pályázat népszerűsítését. A felhívás megjelent a világhálón is.

A villamosmérnöki diplomát szerzett Gábor Dénest többek között a plazmajelenések elmélete foglalkoztatta és egy plazmalámpát is szabadalmaztatott. 1933–34 között a TUNGSRAM kutatójaként dolgozott, majd érdeklődése végleg az elektronoptika felé fordult. 1947-ben alkotta meg a holográfiát, melyben elért eredményeiért 1971-ben fizikai Nobel-díjjal jutalmazták.

A XXI. század egyik - minden nemzetet érintő - súlyos problémája a fejlődés következményeivel is számoló fenntarthatóság, a föld erőforrásainak, a természetnek, az ember környezetének a későbbi generációk számára is rendelkezésre álló megőrzése. A műszaki- és élettudományi kutatások, fejlesztések nemcsak a lehetséges válaszok megszületésének, hanem az ezt megelőző kérdésfeltevésnek és feladatmeghatározások számára is újabb és újabb lehetőségeket (nagyon leegyszerűsítve: szenzorokat) biztosítanak.

Leleményes, bátor és jól alátámasztott látomásokat és ajánlásokat vártunk a diákoktól, hiszen Gábor Dénes elhíresült mondása szerint: **„A jövőt nem lehet megjósolni, de a jövőnket fel lehet találni.”**

A témakör:

1. Milyen egészséggel kapcsolatos új mérőeszközök, szenzorok bevezetését vagy létező eszközök (pl. okosórák, vérnyomásmérők, vércukormérők, applikációk, stb.) tudatosabb használatát javasolná egészségünk megőrzésére?
2. Milyen kommunikációs módszert javasolna az egészségre közismerten ártalmas ételek, italok, élvezeti cikkek (pl. cukrozott, szénsavas üdítőitalok, energiatalok, cigaretta) fogyasztásának csökkentésére?
3. Milyen jobbító javaslata van arra vonatkozóan, hogy az egészségügyi vészhelyzetbe került emberek a lehető leggyorsabban mentőorvosi, ill. kórházi ellátáshoz jussanak?

FIATALOK ELISMERÉSE KÖZÉPISKOLAI ÖSZTÖNDÍJ 2023

A kuratórium 2023-ban egyöntetű döntés alapján az alábbi ösztöndíjakat ítélte oda:

150 e Ft-os ösztöndíjban részesült:

Aradi Hanna Adelina, a Győri SZC Baksa Kálmán Két Tanítási Nyelvű Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Dr. Prokainé Hajnal Zsuzsanna,

Kovács Kitti, győri Kazinczy Ferenc Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Meggyesi Dóra

Nagy Lilla Jácinta, a Győri SZC Baksa Kálmán Két Tanítási Nyelvű Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Kurcsics Rafaella

100 e Ft-os ösztöndíjban részesültek:

Csöngéi Kata, a Győri SZC Baksa Kálmán Két Tanítási Nyelvű Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Kurcsics Rafaella,

Lukász Lili, az Újbudai Széchenyi István Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Pálosné Ferber Terézia Mária.

Szilvágyi Linett Anna, a budapesti ELTE Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Szabó Bence Farkas,

Tóth Dávid Benett, a budapesti Borne-misza Péter Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Eggendorferné Bagyarik Cecília.

50 e Ft-os ösztöndíjban részesült:

Horváth Lilla Zsófia, a Győri SZC Baksa Kálmán Két Tanítási Nyelvű Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Kurcsics Rafaella.

Pásztor Dávid, a zentai Bolyai Tehetségközpont Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Bálint Nóra

Pavelka Vita Kata, a Győri SZC Baksa Kálmán Két Tanítási Nyelvű Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Kurcsics Rafaella.

A középiskolai ösztöndíjasok megkapták az OTDT által adományozott „Tehetség-útlevelet” is.

Gábor Dénes: Érett társadalom című könyvét ítélte oda a bíráló bizottság a következő pályázóknak:

• **Mezey Dorottya**, a Budapest Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Dr. Erős-Honti Zsolt

• **Ötvös Nóra Petra**, a Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Pósné Enikő

• **Székely Boglárka**, a Budapest XIV. Kerület Teleki Blanka Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Kalmár Margit

• **Rafael Orsolya**, a Premontrei Iskolaközpont tanulója, felkészítő tanára Neubrandt Nóra Orsolya

FIATALOK ELISMERÉSE KÖZÉPISKOLAI ÖSZTÖNDÍJ 2023

- **Molnár Evelin**, a Jedlik Ányos Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Venczel Katalin
- **Kondrát Liza**, a Szent Margit Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Pethő Gazdag Cecília
- **Kovács Bálint**, a Kazinczy Ferenc Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Takács Éva
- **Csabai Debóra**, a Bólyai Tehetséggondozó Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Bálint Nóra
- **Varga Tímea**, a Bólyai Tehetséggondozó Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Bálint Nóra
- **Bozó Ábel**, a Kratochvil Károly Honvéd Középiskola tanulója, felkészítő tanára Kállainé Varga Mária
- **Eszenyi Emese Ágnes**, a Móricz Zsigmond Református Kollégium, Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Szabó Ágnes
- **Borbély Zalán Zoltán**, a Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium tanulója, felkészítő tanára dr. Bacsó Viktória
- **Bagó Zsófi Sára**, a Kalocsai Szent István Gimnázium tanulója, felkészítő tanára Zsivicza Zsolt

Dr. Bendzsel Miklós köszönetet mondott a felkészítő tanároknak áldozatos munkájukért.

- **Bálint Nóra**, Bólyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium
- **Dr. Erős-Honti Zsolt**, Budapest Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
- **Dr. Prokainé Hajnal Zsuzsanna**, Egri Dobó István Gimnázium
- **dr. Bacsó Viktória**, Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium
- **Eggendorferné Bagyarik Cecília**, Bornemisza Péter Gimnázium
- **Kállainé Varga Mária**, Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium
- **Kalmár Margit**, Budapest XIV. Kerület Teleki Blanka Gimnázium
- **Kurcsics Rafaella**, Győri SZC Baksa Kálmán Két Tanítási Nyelvű Gimnázium
- **Meggyesi Dóra**, Kazinczy Ferenc Gimnázium és Kollégium
- **Neubrandt Nóra Orsolya**, Premontrei Iskolaközpont
- **Pálosné Ferber Terézia Mária**, Újbudai Széchenyi István Gimnázium

- **Pethő Gazdag Cecília**, Szent Margit Gimnázium
- **Pósán Enikő**, Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium
- **Szabó Ágnes**, Móricz Zsigmond Református Kollégium, Gimnázium
- **Szabó Bence Farkas**, ELTE Bólyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
- **Takács Éva**, Kazinczy Ferenc Gimnázium és Kollégium
- **Venczel Katalin**, Jedlik Ányos Gimnázium
- **Zsivicza Zsolt**, Kalocsai Szent István Gimnázium

ÜNNEPÉLYES DÍJÁTADÓ

A középiskolai és az OTDK ösztöndíjat 2023. június 02-án, a Természettudományi Kutatóintézetben tartott ünnepség során vehették át a diákok.

A díjak átadásában közreműködött **Dr. Erdei Anna**, az MTA főtitkárhelyettese, az MTA Közoktatási Elnöki Bizottságának elnöke, **Dr. Keserű György**, az Természettudományi Kutatóintézet Gyógyszerkémiai Kutatócsoport vezetője, **Prof. Szendrő Péter**, az Országos Tudományos Diákköri Tanács örökös elnöke, **Dr. Bendzsel Miklós**, az Alapítvány kuratóriumának elnöke.

FIATALOK ELISMERÉSE KÖZÉPISKOLAI ÖSZTÖNDÍJ 2023

A Rákóczi Szövetség különdíját **Martényi Árpád**, a Rákóczi Szövetség tanácsadó-testületi tagja adta át.

függőség ellen. A függőségek problémáját a neurológiával próbálta orvosolni, specifikusabban BCI-okat használva.

Három díjazott diáknak lehetősége volt, hogy pályázatát bemutathassa a díjátadón.

Az első bemutatót Kovács Kitti tartotta, prezentációjának címe *A modern technológia lehetőségei a sürgősségi betegellátásban* volt, melyben azt a kérdéskört járta körül, hogy az egészségügyi vészhelyzetbe került emberek miként juthatnak a lehető leggyorsabban mentőorvosi ellátáshoz.

És végül a videó pályázattal indult és ösztöndíjat nyert Nagy Lilla Jácinta videó pályázatát láthatták, melyben a drónok bevonásának lehetőségét boncolgatta a sürgősségi betegellátásban. Pályázatának címe *Mentés másként.*

A második előadást Tóth Dávid Benett mutatta be, címe *Garantált ellenállás a*

Az ünnepélyes díjátadás képei és video felvétele megtekinthetők a www.gabordenes.hu főoldalán és a <http://www.gabordenes.hu/kepbeszamolok/> oldalon.

GONDOLATOK KÖZÉPISKOLAI PÁLYÁZATRÓL 2023

Kállainé Varga Mária
középiskolai tanár

2010-ben kezdtem dolgozni matematika-fizika szakos tanárként a debreceni Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskolában. Iskolánk ekkor már szoros kapcsolatban volt a Novofer alapítvánnyal, és diákjaink rendszeresen részt vettek a Gábor Dénes Középiskolai Ösztöndíj Pályázaton. Rövid idő alatt én lettem a pályázó diákok mentora. Az elektronikai, műszaki érdeklődésű diákok között mindig van olyan, aki tudományos mélységekben is szívesen foglalkozik egy-egy témával. Később iskolánk fenntartója és neve is megváltozott. Azt hittem, ez nehezíteni fogja a pályázatban való részvételt, de szerencsére tévedtem. A Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium diákjai épp olyan lelkesen készítik minden évben a pályázataikat, mint annak idején a Gábor Dénes diákjai. Bár a pályázat témaköreit minden évben körbefonja a „Találjuk fel a jövőt!” gondolata, mégis olyan változatosak a témakiírások, hogy szaktanárként is minden évben izgatottan várom, milyen területről lesz ebben az évben szó. A növendékeknek kiváló lehetőséget nyújt a feladat kidolgozása arra, hogy megismerkedjenek a tudományos kutatómunka alapjaival, és annak technikai és formai kivitelezésével. Ugyanakkor lehetőséget nyújt arra is, hogy a három téma közül kiválasszák az egyéniségükhöz és érdeklődésükhöz legjobban illőt, és a kiválasztott témát egy egyéni szemüvegen át bemutassák. Mentorként először beszélgetek a diákokkal a kiadott témáról, meghallgatom az önálló gondolataikat, ötleteiket, és segítek abban, hogy elképzelésüket milyen eszközökkel öntsék formába. A mondanivalójukat képekkel, táblázatokkal, diagramokkal is alátámasztják. Ezek kidolgozása és a dolgozatban való elhelyezése is emeli munkájuk színvonalát. Szerencsére már sokszor volt alkalmam tanulóimat díjátadó ünnepségre kísélni. Itt a

díjazott diákok bepillantást nyerhetnek a többiek munkájába, a kiránduláson pedig ismeretségek köttetnek, melyek már a későbbi egyetemi évekre mutatnak előre.

Pálósné Ferber Terézia Mária
középiskolai tanár

A 2022/23-as tanévben két tanítványom is indult a Gábor Dénes pályázaton, ahol egyikük Lukász Lili 11. B. osztályos tanuló, 100 000 Ft-os ösztöndíjat nyert és az OTDT által kiállított „Tehetségútlevelet” is megkapta, ami az egyetemi éve alatt bevezető lesz majd a tudományos életbe. A díj átadó ünnepség nagyon színvonalas volt, többen bemutatták pályaműüket. Nagyon fontosnak tartom az ilyen jellegű pályázatok meghirdetését, mert ezzel ösztönzik a résztvevőket egyrészt az adott témában való elmélyülésben, másrészt kedvet csinálnak a tudományos munkához is. Sajnos az elmúlt években a természettudományi tantárgyak óraszámát csökkentették, mind az évek számában mind a heti óraszámában. Így a tanultak alkalmazására, gyakorlati feladatok elvégzésére nem marad idő. A 11. évfolyamban vagy fakultációként, vagy természettudományi sávként választható heti két órában valamelyik természettudományos tantárgy. A munkaközösségünk tagjai szomorúan szemlélik, hogy ez a fajta gondolkodásmód ki fog veszni, a diákok nem fogják egészben látni és érteni a minket körülvevő világot. Így nem tudnak tudatosan élni sem önmagukat, sem a környezetüket kímélni, hiszen nem értik a miértjét. A Gábor Dénes ösztöndíj lehetőséget ad nemcsak az adott téma kidolgozására, hanem az eredeti gondolatok elméleti, esetleg gyakorlati megvalósítására is, ami nagymértékű kreativitást is igényel a pályázóktól.

GONDOLATOK KÖZÉPISKOLAI PÁLYÁZATRÓL 2023

Egy Szent-Györgyi Albert idézettel zárnam soraimat: "Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól elvégzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát és megtalálja a munkát, amit szeretni fog". Ezzel a mondattal szeretném megköszönni, hogy ösztöndíjunkkal segítik a természettudományt tanító tanárok munkáját.

Csőngei Kata
ösztöndíjas diák

„A felhő mögött, mely ránk veti árnyékát, ott a csillag, mely ránk veti fényét.” (Victor Hugo)

Már kiskorom óta kiemelt érdeklődéssel tekintettem az állatok gyógyításával foglalkozó tudományágakra, gyógyászati módszerekre, de a hu-

mán gyógyászat sem áll távol tőlem. Így nagy öröömre szolgált, amikor felkészítő tanárom, Kurcsics Rafaella tanárnő elküldte a pályázat kiírását, mely a „Tudatos egészség” címet kapta. Mivel személyes érdeklődés fűz a témához hatalmas lelkesedéssel vágtam bele a számomra még ismeretlen kihívásba. A tanárnővel közös, harmonikus munka, ötletelés során jutottunk el a kiválasztott témakörhöz. A tanáraink közötti megrendítő, személyes példa is inspirált a pályamunka elkészítésére.

A munkám során olyan témát jártam körül, amely globálisan egyre több embert érint, és súlyos állapotot idézhet elő az emberi szervezetben Ez pedig az anafilaxia volt. Az alkotói folyamatban fontos állomás volt, hogy a szülőfalumban egy kislány került hasonlóan sokkos állapotba.

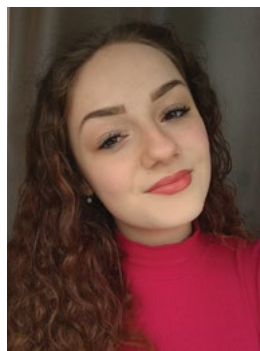
Célom egy olyan országos rendszer kiépítésének ábrázolása volt, melynek segítségével az anafilaxiát elszenvedő emberek a lehető legrövidebb idő alatt jutnának az életmentő adrenalin injekcióhoz, így várhatóan ugrásszerűen csökkenne a bekövetkező halálesetek száma, az emberi

keringési rendszerek összeomlása – melyet az anafilaxia vált ki.

Videóban bemutattam az anafilaxiás sokk jellemzőit, felismerési módjait, ismertetőjeleit. Feltártam a leggyakoribb allergén anyagok jellemzőit, amelyek a sokkot váltják ki. Kiemeltem az anafilaxiás sokk esetén életmentő adrenalin injekció beadásának fontosságát. A minél gyorsabb reagálás érdekében készítettem egy applikációt látványtervvel, amely a térképen kijelöli az országban elhelyezett adrenalin injekciókat tartalmazó központokat. Az applikáció gyors, azonnali segítségnyújtást tesz lehetővé. Alkalmazása sok más segítségi lehetőséget hordoz magában. Az applikáció és a mesterséges intelligencia segítségével – összekapcsolódva egészségügyi dolgozókkal, mentőkkel – nagyon gyorsan tudunk segíteni a bajba jutott embertársainkon.

Izgalmas kutatómunka volt a pályázat elkészítése, a videó szerkesztése, a gondolataim bemutatása igazi megmérettetés volt számomra. Az esettanulmányok megrázó pillanatai megerősítették bennem a „tenni akarást” és új lehetőségek keresésére inspiráltak.

Bízom benne, hogy a jövőben megoldást találhatunk a világot sújtó problémákra.

Nagy Lilla Jácinta
ösztöndíjas diák

Mindig is szerettem versenyezni, már alsós korban is szívesen vettem részt versenyeken. Amikor a fizikatanárom, Kurcsics Rafaella tanárnő mesélt erről a pályázatról, úgy gondoltam, hogy ez egy jó kihívás lenne. 16 évesen ilyen ka-

liberű pályázattal korábban még nem próbálkoztam, így minden ismeretemet próbáltam hasznosítani. A téma: „Tudatos egészség” rögtön beindította a fantáziámat.

A témán belül azzal foglalkoztam, hogy miképpen lehetne gyorsítani illetve fej-

GONDOLATOK KÖZÉPISKOLAI PÁLYÁZATRÓL 2023

leszteni a mentőautók kiérési idején. A fő motivációm egy, a múltban velem történt baleset volt. Pár éve nagymamám elesett az otthonában, nem tudott segítséget kérni. Bár megéreztük, hogy valami nincs rendben sajnos már elég rossz állapotban találtunk rá. A hívás és a mentősök kiérése között 20 perc telt el, bár nem volt életveszélyes állapotban, mégis egy örökkévalóságnak tűnt, pedig minden tőlük telhetőt megtettek. Ez a probléma gyakoribb mint gondolnánk, nem csak lokálisan hanem globálisan is.

Pályaművemben a mesterséges intelligenciát ötvöztem a mai modern drónokkal. Napjainkban az USA-ban illetve többek közt Németországban is használnak drónokat rendelések, vakcinák, Covid-19 tesztek és egyéb eszközök kiszállítására. Arra gondoltam, hogy ezeket a drónokat kiegészített elsősegély dobozokkal (pl. hordozható defibrillátor, adrenalin és inzulin injekció) szerelnék fel, és a váratlan balesetek vagy rosszullétek esetén a drónok akár 2-5 percen belül is kirepülnének a helyszínre. A videómban is kihangsúlyoztam hogy természetesen ezek a drónok nem váltanak ki az orvosi ellátást viszont a mentősök kiéréséig segítségükkel életben lehetne tartani a beteget.

Választhattam, hogy esszé vagy videó formájában adom le a munkámat és én a tanárnő javaslatára a videó mellett döntöttem. Szerintem egy videó sokkal jobban figyelemfelkeltő és érthető akár egy laikus számára is mint egy esszé, valamint szerettem volna egy kicsit dramatikusra is csinálni amit a zene illetve képek felhasználásával tettem. Szerencsémre egy nagyon támogató tanár állt mögöttem aki mindenben bátorított és javaslataival inspirált is. Kitartása nekem is erőt adott és segített, hogy ne adjam fel.

A díjátadó hatalmas élmény és megtiszteltetés volt. Nagyon felemelő érzés volt, hogy az elismert és tisztelt tudósok, professzorok engem és a munkámat dicsérik. Nagyon sok pozitív visszajelzést és jó tanácsot is kaptam, amiket sose fogok elfelejteni. Köszönöm szépen ezt a lehetőséget!

Szilágyi Linett

ösztöndíjas diák

A Gábor Dénes Középiskolai Ösztöndíjra azért pályáztam, mert úgy gondolom, hogy ez a pályázat egy nagyon jó lehetőség kutatómunka végzésére, valami új feltalálására. A dolgozatomban azt vizsgáltam, hogy milyen mértékben fogyasztják az egészségre

közismerten ártalmas élvezeti cikkeket a fiatalok, továbbá javaslatokat fogalmaztam meg ennek a jelenségnek a javítására. Megálmodtam egy applikációt, mely az egészséges életmód támogatására szolgál a rohanó mindennapokban, segít az egészségtudatos táplálkozás kialakításában, elsajátításában, emellett ételmiszerbiztonsági információkkal lát el. Megdöbbsentem azon, hogy mennyire elterjedtek az egészségtelen szokások a fiatalok körében, és milyen kevesen ismerik ennek következményeit, kockázatait. A dolgozatommal szerettem volna felhívni a figyelmet erre a problémára, és ösztönözni az embereket arra, hogyan változtassanak az életmódjukon. A pályázatom elküldése után nagyon izgultam, vajon elnyeri-e munkám a bírálóbizottság tetszését. Amikor megkaptam az értesítést az ösztöndíj-pályázat sikerességéről, ez nagy örömmel töltött el. A díjátadó ünnepség egy nagyon szép és emlékezetes esemény volt, ahol más ösztöndíjasokat is megismertem, akik szintén nagyon tehetséges és motivált fiatalok voltak. Az ösztöndíj program nagyon sokat jelentett számomra: megtanított arra, hogy bízzak magamban, és merjek nagyot álmodni, segített abban, hogy fejlesszem a tudásomat és a készségeimet ezen a területen. Szeretném továbbra is hasznosítani azt, amit tanultam, és hozzájárulni a tudomány és a technológia fejlődéséhez.

KÉT ÚJ MAGYAR NOBEL-DÍJASUNK

A 2023-as orvosi-élettani Nobel-díjat **Karikó Katalin** és Drew Weissman kapták megosztva biokémiai felfedezéseikért, amelyek lehetővé tették egy hatékony mRNS-alapú vakcina kifejlesztését a COVID-19 ellen.

Krausz Ferenc kapta a 2023-as fizikai Nobel-díjat Pierre Agostinivel és Anne L'Huillier-vel megosztva kísérleti módszereikért, melyek az anyagban jelen levő elektronok dinamikájának vizsgálatában attoszekundumos lézerimpulzusokkal generálnak „gyorsfényképeket”.

MEGSZÍVLELENDŐ GONDOLATOK ÚJ NOBEL-DÍJASAINKTÓL:

„Higgy önmagadban! Koncentrálj arra, amit megtehetsz, amin változtathatsz!”

(Karikó Katalin tanácsai a sikeres életúthoz – A Szegedi Tudományegyetem honlapjáról)

Karikó Katalin 2021.12.17-én a Parlamentben, Pardi Norbert Gábor Dénes-díjának átadásán

„Ne hagyd magad eltéríteni! Járd a saját utadat!”

(Részlet Krausz Ferencnek az új magyar Nobel-díjasok tiszteletére a Pesti Vigadóban adott fogadáson elhangzott beszédéből)

Krausz Ferenc 2010.12.16-án a Parlamentben az „In Memoriam Gábor Dénes” elismerés átvételkor

ÉLETMŰ

Dr. Roósz András

1945-ben született az ausztriai Weissensteinben. A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen szerzett kohómérnöki oklevelet (1968). 1994-ben nevezték ki habilitált egyetemi tanárrá. Az MTA rendes tagja (2010). 1999 és 2010 között a Miskolci Egyetem Anyagtudományi Intézetének a vezetője, 1996-tól 2017-ig az MTA-ME Anyagtudományi Kutatócsoportjának a vezetője. 2014-től 2020-ig az MTA miskolci területi bizottságának (MAB) az elnöke. 1984-től 1991-ig a stuttgarti Max Planck Intézet meghívott kutatója, majd 1991 és 1994 között a Darmstadti Egyetem vendég professzora az itthoni munkája mellett. Jelenleg a Miskolci Egyetem aktív professzor emeritusa.

Fő kutatási területe az ötvözetek kristályosodása. Algoritmusokat és szoftvert dolgozott ki a kristályosodási folyamatok szimulációjára. 2000-től hazai vezetője két, az ESA-val közös kutatásoknak, melyek során az olvadék áramlás hatását vizsgálják földi és űr körülmények között. Nyolc megadott szabadalom közül többet a gyakorlatban is alkalmaznak. Eredményeit 162 folyóirat cikkben tette közzé, melyekre 1320 hivatkozást kapott.

Kiemelkedő díjai: Eötvös József díj, MTA Szabadalmi Nívó Díj, Pro Universitate Díj, BAZ Megyei Príma Díj, Széchenyi Díj, Mikó Imre Díj (EME Kolozsvár). A Miskolci Egyetem Honoris Causa Doctora.

KÜLHONI

Dr. Tigyi Gábor

Dr. Tigyi Gábor az University of Tennessee Élettani Intézet Hariett Van Vleet Alapítvány Professzora Pécsen született.

A Pécsi Orvostudományi Egyetemen nyert orvosi diplomát, majd az MTA Szegedi Biológiai Központjában dolgozott. Az SZBK-ban felfedezte, hogy a Richter Gedeon Gyógyszergyár sztár vegyülete, a Covinton - gátolja az immun sejtek agyba való bejutását, és az autoimmun sclerosis multiplexes betegek kezelésére is alkalmas. Ezen a felfedezésen alapulva, a Covinton új indikációja miatt, a vegyület szabadalmi védettsége 15 évvel meghosszabbítható volt. 1986-ban a University of California Irvine egyetemen felfedezte lizofoszfatidsav lipid mediátort, amelyről kiderítették, hogy az őssejtek pluripotenciájának esszenciális regulátora. Felfedezése egy egész új kutatási és ipari fejlesztési terület kialakulását indította el. Legjelentősebb tudományos eredményei közé tartozik a lizofoszfolipid mediátor család tagjainak azonosítása, in silico lizofoszfolipid receptor modellek fejlesztése, amelyeket sikeresen alkalmaztak gyógyszerek fejlesztéseiben. Kimutatta, hogy a lizofoszfatidsav képes a nagydózisú ionizáló sugárkárosodás genotoxikus hatására létrejött sejthalál kivédésére, ezáltal a sugárbetegek életmentő kezelésére is alkalmas. Gyógyszertervezési tevékenységüket kiterjesztették az autotaxin gátló molekulák fejlesztésére, amelyek tumor őssejteket elpusztítják, ezáltal lecsökkentik a rákos áttéteket és a terápiás rezisztenciát. Új kezelési eljárást dolgoztak ki a foggyökéreből szunnyadó őssejtek aktiválására, amelyek fogállomány pótlásával képesek természetes regenerációval meggyógyítani a fogszuvasodást. Fejlesztő kutatásaikból származó hat szabadalmára két biotechnológiai vállalat, az RxBio Inc., és a StemDenUSA létesült. 233 Tudományos közleményét és 10 könyv fejezetét eddig 17,400 alkalommal idézték. Az MTA külső tagja, az Arany János Érem, az Otto Wheely (USA) és A Nagayoshi (Japán) díjak kitüntette.

Dr. Toldy Andrea

Toldy Andrea vegyészmérnök, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára. 1979-ben született Nagybecskerekben. 1998-ban a szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium kémia tagozatán érettségizett, 2003-ban a BME Vegyészmérnöki Karán vegyészmérnöki diplomát, 2007-ben pedig PhD-fokozatot szerzett.

2008 óta a BME Gépészmérnöki Kar Polimertechnika Tanszékének munkatársa, jelenleg a Polimer kompozitok és orvostechinikai anyagok kutatócsoport vezetője. Kutatómunkája során számos gyakorlatban is megvalósuló eljárást dolgozott ki polimerek és kompozitjaik környezetbarát égésgátlására és a közlekedés fenntarthatóbbá tételére, többek között az Airbus Space and Defence, Dassault Aviation repüléstechnikai cégekkel együttműködésben.

Aktívan részt vesz az egyetemi oktatásban is: Eddig három hallgatója szerzett PhD-fokozatot, a Fenntartható fejlődés technológiai és a Fenntartható hulladékgazdálkodás című tárgyak előadójaként hozzájárul a fiatal mérnökgenerációk környezettudatos szemléletmódjának formálásához.

A Fiatal Kutatók Akadémiájának tagja, a Magyar Műanyagipari Szövetség felsőoktatás és ipar kapcsolatáért felelős elnökségi tagja. Európai Unió pályázatok rendszeres bírálója. 2009-ben L'ORÉAL-UNESCO Nőkért és a Tudományért díjat, 2020-ban Bolyai plakettet nyert.

Bertényi Balázs

Bertényi Balázs széleskörű, több évtizedes szakmai munkásságát a Budapesti Műszaki Egyetemen kezdte meg, ahonnan 1998-ban M.Sc. diplomát szerzett.

1998-ban csatlakozott a Nokia frissen alapított kutató-fejlesztő laboratóriumához, és az akkor úttörő területnek minősülő IP multimédia rendszerek (IMS) kutatásának vezetésére kapott megbízatást.

A Nokia delegáltjaként 2001-ben csatlakozott a 3GPP nemzetközi szabványosítási munkálataihoz.

2003–2007: Nokia delegáció vezetője 3GPP SA2-ben (architektúra munkacsoport). Témavezető az IMS és csomagkapcsolt mobilhálózatok területén.

2007–2011: 3GPP SA2 Elnökének választják. Elnökségével nagy mértékben hozzájárult a 4G rendszer szabványainak kifejlesztéséhez.

2011–2015: 3GPP TSG-SA (Services and System) plenáris csoportja Elnökének választják, aktívan támogatta a 4G rendszerek széleskörű globális elterjedését többek között a kritikus készenléti hálózatok 4G szabványosításának beindításával.

2017–2021: 3GPP TSG-RAN (Radio Access Networks) plenáris csoportja Elnökének választják. Döntő szerepet játszik az 5G rádiós szabványok tartalmi és időbeli elkészülésében, az 5G rendszerek globális beindításában.

2022 óta a Nokia 6G kutatási programjának globális szabványosítási törekvéseit vezeti. Fő célja a legmodernebb rádiós és mesterséges intelligencia alapú technológiák meghonosítása és beépítése a 6G-be, különös tekintettel az iparág fenntarthatósági és energiahatékonysági céljait illetően.

Prof. Dr. Kovács Levente Adalbert

Kovács Levente villamosmérnök, az Óbudai Egyetem (ÓE) egyetemi tanára. 1977-ben született Resicabányán, Romániában.

2000-ben diplomázott a Temesvári Műszaki Egyetemen (TME), PhD fokozatát a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen védte meg 2008-ban. 2013-ban az ÓE-n habilitált.

Kutatási területe modern irányításelmélet és élettani szabályzások, elsősorban a cukorbetegség és a daganatterápia tématerületeken. Több mint 500 tudományos cikket publikált. Kumulált impakt faktora 150 fölötti, h-indexe 24, hivatkozásai száma 2500+, Stanford 2% adatbázis által jegyzett kutató.

A diabétesz esetében a cukorbeteg automatizált szabályozásán dolgozik (mesterséges hasnyálmirigy). 2010-ben a Magyar Diabétesz Társaság (MDT) keretében Mesterséges Pancreas Munkacsoportot alapított és vezet. Munkásságát 2021-ben az MDT első mérnökként Hetényi Géza életműdíjjal jutalmazta.

A daganatterápiák keretében ennek automatizált algoritmizálásával foglalkozik, 2015-ben az EU legkompetitívebb egyéni K+F pályázatát, az ERC-t nyerte el.

Alapítója (2013) és vezetője az ÓE Élettani Szabályozások Tudásközpontjának, MTA Bolyai János ösztöndíjas (2012-2015), IEEE tag (2009), IEEE Senior Member (2018), IEEE Hungary Section elnöke 2017-től, IEEE Control Systems Hungary Chapter alapító elnöke (2018), Zsámbék ProUrbe díjas (2021), Docotr Honoris Causa: TME (2022), Kassai Műszaki Egyetem (2022), honorary professor Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (2022). 2019-től az Óbudai Egyetem rektora.

Dr. Pauk János

1951-ben született Szolnokon. Okleveles agrár-mérnökként növényi génbankban kezdte munkáját,

majd 1984 óta a szegedi Gabonakutató munkatársa, ahol tíz éven át kutatási igazgató volt. Az MTA doktori címet 2005-ben szerezte meg. 2006-tól egyetemi magántanár a MATE-n és jogelődjeinél. Magyar és angol nyelven növényi biotechnológiát oktat, eddig tíz PhD hallgatója végzett.

Munkájának jelentős részét az androgenézis kutatás teszi ki. Vezetésével dolgozták ki és publikálták hét faj in vitro haploid előállítási módszerét. Az eljárást sikeresen integrálták a növénynevelésbe. DH- és klasszikus módszerekkel több (>30) államilag elismert fajtát hoztak létre 3 növényfajban, a fajták nagy része oltalommal védett. Fajtái jelenleg is természetesen vannak. Alapvető szerepe volt 3 növényfaj in vitro génátviteli módszereinek kidolgozásában. Tudományos közleményeinek száma 112, kumulatív IF-je 91.187, összes idézők száma 1200 feletti, Hirsch index: 19.

Tizenkét éven keresztül főszerkesztője volt a Cereal Research Communications nemzetközi folyóiratnak, ma szerkesztője. Ösztöndíjasként több évet töltött finn, német és kínai egyetemeken, intézetekben. Tagja az EUCARPIA-nak, 2022-től elnöke a Magyar Növénynevelés Egyesületének. Akadémiai díj, Entz Géza- és Darányi Ignác-díj, Baross L. emlékérem és Eötvös József koszorú birtokosa. Református emberként a keresztyén értékeket képviseli.

Dr. Szigeti Krisztián

1977-ben született Budapesten, 2001-ben biofizikusként diplomázott az Eötvös Loránd Tudományegyetemen majd 2008-ban PhD fokozatot szerzett a Semmelweis Egyetemen. Jelenleg a Semmelweis Egyetem tudományos főmunkatársa. A Kvantitatív In Vivo Molekuláris Képző Laboratórium és a Kinépict Kft társalapítója és vezetője.

Szakterülete a transzlációs kvantitatív képző. Szerepe kiemelkedő a kinetikus képző megalkotásában, szabadalmaztatásában, amely paradigmaváltást jelent a intervenciós radiológiában, és segítségével 70-90% röntgen sugárzás csökkenés

érhető el. Amely az Európai Unió legjelentősebb innovációs pályázatát is (EIC Accelerator), elsőként a magyar orvostechika történetében elnyerte. A módszer a világ számos klinikáján használják a napi gyakorlatban. A berlini kék nanorészecske alapú multimodális teranosztikum kifejlesztője, laborjában elsőnek a világon dolgoztak ki eljárást extracelluláris vezikulák izotópos, kvantitatív képzőalkotására és biodisztribúciójának meghatározására. Tudományos eredményeit 90 közlemény és 3 szabadalom jellemzi, számos nemzetközi pályázat résztvevője.

Kutató-fejlesztő munkája a tehetség-gondozásban is hasznosult, számos TDK és PhD hallgató témavezetője. Tevékenységét 2018-ban Kiváló Tudományos Diákköri Nevelő díjjal ismerték el.

2022 évi Gábor Dénes díjtadó helyszíne a Magyar Tudomány Akadémia Díszterme

2021

ÉLETMŰ

Dr. Petz Ernő

Többgenerációs svábként született Tolna Megyében (1937), és elsőgenerációs értelmiségiként vált mérnökké a Műegyetemen (1960). Szakmai élete szorosan az energetikához kapcsolódik. 1979-ig a Hőerőművek Tanszék tanársegéde, adjunktusa. 1979-től a Paksi Atomerőmű fejlesztési osztályvezetője, 1984-től az MVM műszaki-gazdasági tanácsadója, osztályvezetője, főmérnöke. 1989-ben visszatér a Műegyetemre, a Nukleáris Technikai Intézet osztályvezetőjeként a tanreaktor gazdája, docens, igazgatóhelyettes. A rendszerváltozás során pályázat útján a Paksi Atomerőmű Rt. vezérigazgatója (1991–94).

1970-ben egyetemi doktori, 1980-ban kandidátusi címet szerez, 1993 óta címzetes egyetemi tanár. 1971–72-ben a Stuttgarti Egyetem vendégkutatója.

Oktatási és kutatási tevékenysége szerteágazó az energetika, hő- és atomerőművek, erőművi irányítástechnika és rendszertechnika területén. Szoros együttműködést alakít ki az erőműiparral.

Nyolc szakkönyv, illetve egyetemi jegyzet, 60 tudományos cikk, számos kutatási jelentés/tanulmány szerzője/társ szerzője. A 90-es évektől kezdve érdeklődése az energiapolitika felé fordul. A www.energiakademia.lapunk.hu honlap társalapítója, itt több mint 320 írása jelenik meg, elsősorban a klíma- és energiapolitika tárgykörében.

KÜLHONI

Dr. Pardi Norbert

Pardi Norbert a Szegedi Tudományegyetemen szerzett biológusi diplomát biokémia és genetika szakirányon 2004-ben, majd ugyanitt doktori fokozatot 2011-ben. Mind diploma mind doktori dolgozatát Boros Imre professzor szakmai irányításával végezte, témája az ecetmuslica p53 fehérje kölcsönható partnereinek azonosítása volt.

Dr. Pardi 2011-ben csatlakozott Karikó Katalin és Drew Weissman professzorok laboratóriumához a Pennsylvania-i Egyetemen, ahol a messzendezer RNS (mRNS) terápiás célú alkalmazásának lehetőségeit kutatta, különös hangsúllyal egy módosított mRNS alapú vakcinálási platform kifejlesztésére fókuszálva. A világon elsőként, 2015-ben publikálták a módosított mRNS-lipid nanopartikula platform létrehozását és jellemzését, majd 2017-ben szintén elsőként demonstrálták, hogy a platform kiválóan alkalmazható fertőző betegségek elleni vakcinák kifejlesztésére. A jelenleg nagy sikerrel alkalmazott Pfizer-BioNTech és Moderna COVID-19 elleni mRNS vakcinái ezen a technológián alapulnak. Dr. Pardi jelenleg a Pennsylvania-i Egyetem mikrobiológiai tanszékén vezeti önálló kutatócsoportját, ahol számos más témakör mellett széles körű védettséget biztosító influenza és koronavírus mRNS vakcinák kifejlesztésén dolgozik. Dr. Pardi az mRNS technológia úttörője, mintegy 30 másik laboratóriummal dolgozik együtt Ausztráliában, Ázsiában, Európában és Amerikában. Különösen fontosnak tartja a technológia magyarországi bevezetését, ezért aktívan együttműködik számos kutatócsoporttal a Semmelweis Egyetemen, a Szegedi Tudományegyetemen és a Szegedi Biológiai Központban.

Dr. Dunai László

Dunai László 1958-ban született Medgyesegyházán. 1983-ban diplomázott a Műegyetem Építőmérnöki Karán, 1987-ben egyetemi doktorátust, 1995-ben kandidátusi fokozatot, 2008-ban az MTA doktora címet szerzett. 2016 óta az MTA levelező tagja. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Hidak és Szerkezetek Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az Építőmérnöki Kar dékán emeritusa. Szakterülete acél tartószerkezetek fejlesztése, méretezése és tervezése.

Munkásságát a tudományos kutatás és a mérnöki alkotó tevékenység egyaránt jellemzi. Jelenleg vezetője egy végeselem-módszer alapú méretezési eljárásokat tartalmazó európai szabványt fejlesztő munkacsoportnak. Szakértője, ellenőre vagy társtervezője az utóbbi két évtizedben megvalósult valamennyi hazai jelentősebb Duna- és Tisza-hídnak, és a budapesti történelmi hidak felújításának. Vezetője számos gyakorlatban hasznosuló KFI projektnek, valamint kiemelt beruházásokhoz kapcsolódó statikai szakértői munkának (ELI lézerközpont, Eiffelcsarnok, Paks2).

Kimagaslóan eredményes hazai és nemzetközi kutatásszervezői tevékenysége is. Kutató-fejlesztő munkája az egyetemi oktató-tehetséggondozó munkákban is hasznosult, kutató műhelyében eddig 16-an szereztek PhD fokozatot. Kimagasló szakmai munkáját 2021-ben Széchenyi-díjjal ismerték el.

Dr. Kiss Rita Mária

Budapesten született 1967-ben, 1991-ben a BME Építőmérnöki Karán építőmérnöki oklevelet, 1997-ben kandidátusi fokozatot, 2013-ban MTA doktora címet szerzett. 2012 óta a BME Gépészmérnöki Kar Biomechanikai Kooperációs Kutatóközpont igazgatója, 2019 óta a Mechatronika, Optika és Gépészeti Informatika Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára.

Kutatásaiban fontos szerepet tölt be az interdiszciplinaritás: szakterülete a mozgásvizsgálatok, humán anyagok mechanikai vizsgálata. Új eredményeket ért el a mozgásvizsgáló eszközök fejlesztésében, a hirtelen irányváltatás utáni egyensúlyozó képesség mérési módszerének kidolgozásában, a gerinc alakjának nem-invasív módszerrel történő meghatározásában. Kutatócsoportjával kidolgozott befogási és mérési módszerrel bizonyította, hogy a humán anyagok esetén a különböző sterilizációs és tárolási módszerek a szilárdsági jellemzőket eltérő módon befolyásolják.

Számos nemzetközi és hazai szakmatudományos szervezet tisztségviselője, folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja. Tudományos publikációinak száma több, mint 300, amelyekre közel 1200 független hivatkozást kapott, h-indexe 20, 2 szabadalma van. Hat hallgatója szerzett PhD fokozatot. Iskolateremtő oktató és kutató munkásságát 2021-ben Akadémiai Díjjal ismerték el.

Dr. Maurovich Horvat Pál

Maurovich Horvat Pál habilitált egyetemi docens, az MTA doktora, kardiológus és radiológus szakorvos, a Semmelweis Egyetem Orvosi Képző Kórházának igazgatója, a Radiológiai Tanszék vezetője, az MTA-SE Kardiovaszkuláris Képző Kórház Kutatócsoport vezetője, a Magyar Kardiológusok Társaságának, valamint az Európai Kardiovaszkuláris Képző Kórház Társaság alelnöke.

Révkomáromban, Szlovákiában született 1978-ban. A Semmelweis Egyetemen summa cum laude eredménnyel 2006-ban szerzett általános orvosi diplomát. Egyetemi tanulmányait követően az Egyesült Államokban, Bostonban végzett kutatómunkát. A Harvard Egyetem Népegészségügyi Karán 2012-ban szerzett mesterfokozatú diplomát (Master of Public Health).

2013-ban, majd 2019-ben ismételtelen elnyerte az MTA „Lendület” programjának támogatását.

Tudományos munkája elsősorban transzlációs jellegű klinikai kutatás. Kutatócsoportja a koszorúér-betegség modern képző eljárásokkal történő jellemzésével, egyénre szabott szív- és érrendszeri kockázatbecsléssel, valamint gépi tanulásra épülő képi diagnosztikai alkalmazások fejlesztésével foglalkozik. Tudományos eredményeiről több mint 190 angol nyelvű közleményben számolt be, amelyek összesített impakt faktora meghaladja a 800-at, közleményeit több mint 8000 alkalommal idézték.

Dr. Váncza József

Budapesten született, 1960-ban. Diplomáját 1984-ben szerezte a BME Villamosmérnöki Karán,

1994-ben lett a műszaki tudományok kandidátusa. Egyetemi végzése óta az akkori MTA, mai ELKH Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) munkatársa, a Mérnöki és Üzleti Intelligencia Kutatólaboratórium társalapítója, 2015-től vezetője.

Kutatási területei a mesterséges intelligencia műszaki alkalmazásai, termelésinformatika, kiber-fizikai gyártórendszerek, ember-robot együttműködés, kooperatív és fenntartható termelés hálózatokban. Munkáiban mindvégig az egyetemi és kutatóintézeti szféra és az iparvállalatok együttműködését kezdeményezte, az innovációs folyamat gyorsítására törekedett. Három évtizede vesz részt az egyetemi oktatásban: elsősorban a BME Gépészmérnöki Karán tanít, ahol a Gyártástudomány és -technológia Tanszék docense (2007–). Az International Academy for Production Research (CIRP) rendes tagja (2008–), ahol a Production Systems and Organisations bizottság volt elnöke (2016–2019), a szerkesztő bizottság alelnöke (2021–). A Magyar Mérnökakadémia (2015–) és International Academy of Engineering and Technology (AET) tagja (2021–). 200 feletti tudományos közleményére eddig mintegy 3000 nemzetközi hivatkozást kapott, 7 nemzetközi szabadalom részese.

Dr. Zsoldos Ibolya

Szentesen született 1960-ban. A Horváth Mihály Gimnáziumban érettségizett. A Budapesti Műszaki Egyetemen matematikus-mérnök, majd számítógépes elektronikus tervezés szakmérnöki diplomát szerzett. Az Erőmű Javító és Karbantartó Vállalatnál fejlesztőmérnökként dolgozott (1983–94). A Szent István Egyetemen szerzett PhD fokozatot, itt kutatott, oktatott 15 évig (1995–2010). A Széchenyi István Egyetemen az Anyagtudományi és Technológiai Tanszék vezetője 2010 óta. MTA doktora 2012 óta. Az MTA Anyagtudományi és Technológiai Bizottság tagja.

Meghatározó szerepe volt a komputer tomográfia ipari alkalmazásainak bevezetésében és módszertanának

kidolgozásában. Fő kutatási területei: random rendszerek, grafén szerkezetek szimulációi, önszervező viselkedésének vizsgálatai, nanotechnológiai őrlőmalmok energetikai számításai. Többnyire ezeken a területeken érte el nemzetközileg is elismert eredményeit: egy szabadalom, hetven folyóiratcikk, néhány száz hivatkozás (MTMT-ben részletezve). Számos PhD hallgató témavezetője. Magyar és Európai Uniós kutatási pályázatok elnyerésében, kidolgozásában vezetőként segítette a tanszékét.

Széchenyi István ösztöndíjas volt (2002–2005), vendégkutatóként dolgozott az USA-ban (Indiana University, Biocomplexity Institute, Bloomington, 2006).

2021 és 2020 évi Gábor Dénes díjazottak (2022. május 12. MTA Díszterem)

ÉLETMŰ

Dr. Csicsery Zsigmond

Budapesten született 1929-ben. A Műegyetem vegyészmérnöki karán végzett 1951-ben. Dolgozott a Forte-nál, majd a Richter Gedeon Gyógyszergyárban.

Ötvenhat októberben az Egyesült Államokba ment. Első állása a Monsanto vállalat kutatóintézetében, Daytonban volt. 1959 őszétől Evanstonban, a Northwestern Egyetem „Vladimir Ipatieff” laboratóriumában dolgozott doktorátusán. 1961 végén doktorált. 1986-ig a Chevron olajvállalat kutatójaként Kaliforniában dolgozott. Ott kezdett foglalkozni molekula-szita katalizátorokkal és alakszelektív katalízissel. Az egyik féle alakszelektív katalízist („Restricted transition state type shape selectivity”) ő fedezte fel. Nyolcvanhat elejétől mint tanácsadó dolgozott. Az USA-n kívül a legtöbb munkája Indiában, Finnországban, Olaszországban, Dél-Afrikában, és Kínában volt. Indiában öt évig, mint az UNIDO vezető tanácsadója („Chief Technical Advisor”) dolgozott.

Szakterülete: heterogén katalízis, molekula sziták, zeolit kémia és katalízis, alakszelektív katalízis, petroleum technológia.

Legjelentősebb eredményei az alakszelektív katalízis és a dehidrociklodimerizáció (C3-C5 paraffinok katalitikus aromatiszálása) felfedezése, valamint egy ötéves UNIDO/UNDP projekt irányítása Indiában.

Szaklapokban több mint 50 cikke jelent meg. 26 szabadalma van. (Elhunyt 2022)

Dr. Fekete Andrea

Fekete Andrea gyermekgyógyász, a Semmelweis Egyetem docense. 1975-ben született Budapesten.

2001-ben diplomázott a Semmelweis Egyetem általános orvosi karán, majd ugyanitt 2004-ben szerzett PhD fokozatot, a renális oxigénhiányos károsodás témakörében. Vendégprofesszorként több évet töltött Németországban és az Egyesült Államokban, ahol a vesebetegségek genetikai és molekuláris biológiai hátterével kapcsolatos kísérleteket végzett. Eredményeiket vezető lapok, a Nature Genetics, illetve az EMBO Journal közölte.

Hazatérve, a krónikus vesekárosodás kialakulásával foglalkozott. 2011-ben Lendület ösztöndíjat nyert, kutatásai innentől a diabétesz okozta sokszervi szövődmények, elsősorban a vesekárosodás új terápiás lehetőségeinek felfedezésére irányultak. Eredményeit számos szakmai díjjal jutalmazták, többszörös Bolyai és Magyar ösztöndíjas, elnyerte a Richter Gedeon Zrt., Pfizer Gyógyszerkereskedelmi Kft., Sanofi–Aventis Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt. kutatási díját, Miklós György, Talentum Akadémiai Ifjúsági, Junior Prima és L’Oreal Unesco díjat kapott. Kutatási eredményei alapján több mint 150 cikk, 6 könyvfejezet készült, hivatkozások száma 2000+, Hirsch-indexe: 23. Több szakfolyóirat szerkesztőbizottságának tagja, társszerkesztője.

Társalapítója és vezetője a SigmaDrugs biotech start-up vállalkozásnak, munkatársaival több hasznosítható, gyógyszerfejlesztési szempontból is fontos szabadalmat hoztak létre, mely Semmelweis Innovációs Díjat kapott. A tüdőhegesedés kezelésében hatékony szabadalmuk alapján novemberben megkezdődött az a fázis II tanulmány, amelynek keretei között középsúlyos COVID betegek részesülnek fluvoxamin terápiában.

Dr. Hebling János

Zircen született 1954-ben. Szegeden, a József Attila Tudományegyetemen okleveles fizikusként végzett (1978), majd ugyanitt egyetemi doktori címet szerzett (1981). 1992-ben lett a fizikai tudomány kandidátusa, majd 2003-ban az MTA doktora. A PTE Kísérleti Fizika Tanszék vezetője (2004–2012), a PTE Fizikai Intézet igazgatója (2008–2018), az MTA–PTE Nagyintenzitású Terahertzes Kutatócsoport megalapítója és vezetője (2012–).

Fő kutatási területe az ultrarövid impulzusú nemlineáris optikai eszközök fejlesztése. Kidolgozta a spektrális bontóelemek általános elméletét. 2002-ben javasolta, és azóta munkatársaival közösen folyamatosan fejleszti a döntött impulzusfronttal gerjesztett litium-niobát, illetve félvezető alapú terahertzes (THz-es) impulzusforrásokat. Jelenleg ezek a legelterjedtebb nagyenergiájú (> 1 mJ) THz-es források.

A THz-es forrásokkal, és azok alkalmazásaival kapcsolatos innovációit több, mint 20 szabadalom védi.

Kutatási tevékenységének nemzetközileg magas szinten történő elismerését mutatja publikációinak magas független hivatkozási száma (>6000), és tiszteleti tagsága az Amerikai Optikai Társaságban (OSA Fellow, 2014), és tagsága az Európai Fizikai Társaság (EPS) Kvantumenlekttronikai és Optikai Bizottságában (2015–). Főbb kitüntetések: Selényi Pál Díj (1992); MTA Fizikai Fődíj (2012); Széchenyi Díj (2015); Jedlik Ányos Innovációs Díj (2016); Akadémiai-Szabadalmi Nívódíj (2019).

Dr. Kacs Kovics Imre

1961-ban született Budapesten. Állatorvosdoktorként végzett az Állatorvostudományi

Egyetemen 1987-ben. 2006-ig a SZIE Állatorvostudományi Kar Élettani és Biokémiai Tanszékén dolgozott, mi alatt az Egyesült Államokbeli Iowai Egyetemen volt posztdoktor, majd rendszeresen végzett kutatásokat a Karolinska Intézetben. 1998-ban szerzte meg PhD fokozatát. 2006-tól az ELTE, TTK Immunológiai Tanszéken folytatta pályáját, 2013-ban sikerrel védte meg az MTA doktori értekezését. 2015-től az ELTE Immunológiai Tanszék vezetője lett, 2019-től az ELTE TTK dékánjaként dolgozik.

Tudományos érdeklődésének középpontjában az ellenanyagok molekuláris genetikai elemzése, strukturális-funkcionális tanulmányozása, a humorális immunválasz kutatása áll. 2007-ben hatékonyabb ellenanyagfejlesztéssel kapcsolatos szabadalmaztatott eljárást fejlesztett ki, amelyet azóta cégeiben (ImmunoGenes Kft., ImmunoGenes-ABS Zrt.) hasznosít. Sokrétű tevékenysége révén aktívan fejleszti a hazai gyógyszerbiotechnológiát.

2001–2016 között a Magyar Immunológiai Társaság főtítkára, alelnöke és elnöke volt, 2012 évtől társelnöke a Baross Gábor Nemzeti Gazdaságpártoló Társaságnak, valamint tagja a European Academy of Sciences and Arts szervezetnek.

Elismerések: Bolyai János Kutatási Ösztöndíj, Széchenyi István Ösztöndíj, Szent István Egyetem Aranyérem, az ELTE Innovatív Kutatója, Akadémiai-Szabadalmi Nívódíj, Magyar Érdemrend Tisztikeresztje (polgári tagozat).

Keserű György Miklós

1967-ban született Budapesten. Vegyész-mérnökként végzett a BME Vegyész-mérnöki Karán, majd a PhD-fokozat megszerzését követően a Sanofi–Aventis CHINOIN Gyógyszergyár egyik kémiai kutatólaboratóriumának vezetője lett. 1999-ben a Richter Gedeon Nyrt-ben a számítógépes gyógyszertervezéssel foglalkozó csoport vezetésére kapott megbízást. 2003-ban MTA doktora címet szerzett, majd a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen egyetemi magántanárnak nevezték ki. 2007-től 2012-ig volt a Richter originális kémiai kutatásáért felelős vezetője. 2013 és 2015 között az MTA Természettudományi Kutatóközpontjának volt főigazgatója, 2015-től a BME egyetemi tanára és az TTK Gyógyszerkémiai kutatócsoportjának vezetője. Összesen 11, emberi kipróbálásra került vegyület azonosításában vett részt. 21 szabadalomban szerepel feltalálónként. Hozzájárult az antipszichotikus hatású Cariprazine felfedezéséhez, amelyet az Európai Unióban és az Egyesült Államokban is engedélyeztek. A gyógyszerkémiai elérés eredményeiért 2014-ben Overton-Meyer díjjal tüntették ki. 2016-ban a Royal Society of Chemistry 'Fellow' tagja lett. 2019-ben az MTA levelező tagjának választották. Tudományos eredményeit több mint 250 folyóiratcikkben és több mint 10 könyvben és könyvfejezetekben közölte, amelyekre több mint 5000 független idézetet kapott.

Dr. Kruppa József

Kisvárdán született 1960-ban. Öntözéses-meliorációs üzem mérnök (1981), agrármérnök (1988), dr. univ. (1994), dr. PhD (2001). Agronómus (1981–1987), majd kutató (oszt. vez és tud. ig.h.) Kisvárdán. USAID burgonya program irányítója (1995–99). – Dutch – Hungarian Potato Project koordinátora (1997–99). Debreceni Egyetemen adjunktus, majd tudományos főmunkatárs (2000–2007). 2008-tól a Kruppa–Mag Kutató Kft. alapító tulajdonosa, ügyvezetője. Nyelvtudása: angol (szakmai) és orosz középfok. Tudományos eredményei: 11 államilag elismert fajta nemesítője, társnemesítője – ebből 5 növényfajta oltalmat is kapott. MTMT publikációi száma 163. 37 könyv szerzője, társszerzője – 10 egyetemeken és főiskolákon engedélyezett tankönyv, 5 idegen nyelvű.

Elismerései: Mag aranytoll díj (1999), Debreceni Egyetem „Dezső György alapítványi díj” (2004), Tessedik Sámuel Főiskola címzetes főiskolai tanára (2006), Tankönyv Nívódíj (Növénytermesztéstan I–II, 2007), DE tiszteletbeli docense (2008), Sz-Sz-B. megye 2013. év vetőmag nemesítője (2013); Fleischmann Rudolf díj (2014); Jedlik Ányos Díj (2015), Debreceni Egyetem címzetes egyetemi tanára (2015). Fontosabb tagságai: Magyar Növénytermesztés Egyesülete (1989–), MTA Növénytermesztési Tudományos Bizottság tagja (2008–2009), MTA Növénytermesztési Tudományos Bizottság tagja (2014–).

Dr. Németh Géza

A BME Távközlési és Média-informatikai Tanszék habilitált egyetemi docense, a Beszédkommunikáció és

Intelligens Interakciók Laborcsoport (SmartLabs) vezetője 1959-ben Budapesten született. A BME-n villamosmérnök (1983), híradástechnikai szakmérnök (1985) majd PhD (1997) fokozatot szerzett. A BME iskolateremtő oktatója 1987-ben lett tanársegéd Gordos Géza kutatócsoportjában.

Tématerülete a beszédinformációs rendszerek, a multimodális és a mobil ember-gép interfészek körében az alapkutatótól, a fejlesztésen át az alkalmazásig terjed. Számos nemzetközi szinten is innovatív interakciós megoldás meghatározó alakja

(MULTIVOX beszédszintetizátor család, MAILMONDÓ elektronikus-levél felolvasó, ProfiVox, a legelterjedtebben használt PC-s felolvasó rendszer a látássérült emberek számára Magyarországon, SMSMondó világelső okostelefonos SMS-felolvasó, ProfiVox-Korpusz, a MÁV állomások hangos utastájékoztatója).

2019-től az EU mesterséges intelligencia platformjának (www.ai4eu.eu) magyar kapcsolattartója (NCP), a Mesterséges Intelligencia Koalíció (<https://miagyakorlatban.hu/>) nemzetközi kapcsolatok munkacsoport vezetője. A budafoki református gyülekezet kurátora.

Legfontosabb elismerései:
1999: Megosztott Akadémiai Díj.
2004: Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikereszt
2011: Akadémiai Nívódíj
2013: Mestertanár

ÉLETMŰ

Dr. Bartha László

Mezőhegyesen született 1945-ben. Vegyész-mérnök (1970) Veszprémi Vegyipari Egyetem, ugyan itt dr. techn. (1972), a kémiai tudomány kandidátusa (1979). 1970-től az Ásványolaj- és Széntechnológiai Tanszék oktatója, 1999–2006 tv. egyetemi docens, 2006–2009 tv. egyetemi tanár, 2009–2013 a Pannon Egyetem ny. egyetemi tanár. Kutatásait a kenőolaj adalékok, és egyéb olajipari adalékok előállításának és alkalmazásának területén végezte. Kutatási és vezetői eredményei alapján létrejött és a MOL csoport ma is működő üzemének termékei és kapacitásai a következők: hamumentes alkenil-szukcinimid diszpergens (3000 t/év, 1987), polialkenil-poliszukcinimid (3000 t/év 1991), zsírsav-politilénlikol észter emulgeátor és szulfurált zsírsavészter (400 t/év, 1994), útépitési gumibitumen (5000 t/év 2012), két új nemionos tenzid (5000 t/év, 2017). A Shell, Lubrizol, BASF, vegyipari vállalatokkal folyó közös K+F tevékenységekben is szerepet vállalt. 2013-tól, a MOL Nyrt. szakértője. 25 találmány (15 hasznosult), 95 cikk, 550 hivatkozás.

Elismerések: 2000 MOL Tudományos Díj, 2002 MTA Varga József Műszaki Alkotói Díj, 2010 MKE Than Károly Emlékérem, 2013 A Magyar Érdemrend Lovagkeresztje.

ÉLETMŰ

Szigethy Dezső

Kaposváron született 1949-ben. Kiváló eredménnyel végzett 1974-ben az ELTE TTK Vegyész Szakán. Az MTA Műszaki Fizikai Kutató Intézet tudományos munkatársa 1982-ig. 1982–85-ig a Mikroelektronikai Kormányprogram irányításában vett részt. 1984-től már barátaival vállalkozásba kezdett és ez a tevékenysége is szorosan kötődött a K+F területhez. 1985–89-ig az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár keretein belül a K+F és licence információs rendszer vezetője. 1989-ben közgazdász diplomát is szerzett. 1990-ben két kutató intézettel és több nemzetközi hírű tudóssal összefogva megalapította a Technoorg Linda Kft-t, amelynek azóta is vezetője. Az elmúlt 30 év fejlesztései főként az elektronmikroszkópos mintapreparálás területére, a nanorészecskék különböző paramétereinek mérésére, mini-lézerek és egyéb lézer applikációk fejlesztésére – mint például a digitális holografikus interferometrián alapuló deformáció és feszültségmérés – fókuszáltak. Szakmai vezetésével és a részvételével létrejött szabadalmakra támaszkodva állt elő az ionsugaras mintaelőkészítő berendezések egy új családja, amely a világon a legmagasabb elvárásoknak is képes egyedülállóan megfelelni a pásztázó és transzmissziós elektron-mikroszkópia világában. Jelenleg több mint 10 K+F projekt műszaki-szakmai vezetését végzi hozzájárulva a jövő évtized szakmai és üzleti sikereihez. Látásmódja egyedülálló, amelyet mindig a nagy ötletek gyakorlatban való hasznosítására való törekvés jellemez. 28 tudományos cikk nemzetközi folyóiratokban, több mint 35 nemzetközi konferencián való részvétel, 4 nemzetközi szabadalom, és közel 20 sikeresen lezárt K+F pályázat fémjelzi munkásságát.

KÜLHONI

Pető Mária

1964-ben végzett Baróton (Erdélyben). A Temesvári Tudományegyetemen (1982) végzett fizikusként. ELTE

Fizika tanítása programján PhD fokozat 2017-ben.

1990-től a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium fizikatanára illetve 2019-től a Megyei Tehetségközpont megbízott igazgatója. Tanárként Romániában elsőként nevezett be és vett részt eredményesen az ESA által szervezett „CanSat”-miniszatellit építési versenyen, amelynek célja, hogy a középiskolások körében népszerűsítse az űrkutatás szépségeit, kihívásait. A feladat egy olyan eszköz építése, ami szimulálja a valódi mesterséges holdak szerkezetét, és alkalmas tudományos feladat ellátására. Kötelezően mérni kell a légkör alapvető jellemzőit (nyomás, hőmérséklet), rádiókapcsolatot kell létesíteni és fenntartani a repülő egység és a földi állomás között, valamint egy olyan újszerű űrkutatási feladat kitalálása, amit a csapat végre tud hajtani. A tanár munkájának fontos része az Arduino mikrokontroller és fejlesztői környezet, a robotok, a rádiókommunikáció kérdéseinek megismertetése a diákokkal. Munkája során sikerül úgy ötvözni a tanórai kihívásokat és a szakköri foglalkozások feladatait, hogy a tanulók kreatív energiáját, ötleteit hasznosítva kiváló eredmény születhessen, anélkül, hogy a diákok ezt tehernek éreznék. 5 feletti meghívott előadása összegezi.

KÜLHONI

Dr. Rekeczky Csaba

Rekeczky Csaba PhD fokozatát Roska Tamás doktori iskolájában a Budapesti Műszaki és

Gazdaságtudományi Egyetemen szerezte. Post Doc-ként és kutatóként több évig az MTA SZTAKI-ban, az USA-ban a kaliforniai Berkeley Egyetemen, ill. Japánban a Tokushima Egyetemen dolgozott. Kutatómérnökként kulcsfontosságú innovációkkal járult hozzá az erősen párhuzamos, celluláris nemlineáris hálózat alapú számítási architektúrák megalkotásához, elsősorban nemlineáris diffúziós és hullám-típusú számítási technikák kidolgozásával. A neuromorf és bio-inspirált képfeldolgozás úttörőjeként, munkatársaival új multi-fokális látórendszert tervezett, amelynek beágyazott rendszerekben történő megvalósítása a közelmúlt egyik jelentős magyar start-up sikeréhez vezetett (az Euteucus, Inc. cég társalapítójaként és CEO-jaként először a Sensity, Inc. szilícium völgyi start-up vállalkozással való összeolvasztásban, majd a Verizon telekommunikációs óriáscégnek történő eladásában vállalt főszerepet). Jelenleg a Verizon SC divízió számítógépes látást és az autonóm autók szenzoros infrastruktúra fejlesztését irányító igazgatója. Több amerikai és európai egyetem doktori iskolájával épített ki tartós együttműködést – a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Politecnico di Torino docense, az IEEE CAS és IJCTA szerkesztő bizottságának tagja.

Dr. Balázs Csaba

1970-ben született Székelyudvarhelyen.

A brassói „Transilvania” Egyetemen okleveles kohó-mérnöként végzett (1993), PhD fokozatot szerzett a Miskolci Egyetemen (2000), MTA doktora (2014). A Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézet osztályvezetője (2006–2012), a Bay Zoltán Nonprofit Kft. Anyagtudományi Intézet igazgatója (2013–2015), majd 2016-tól az Energia-tudományi Kutatóközpont tudományos tanácsadója. A kerámia kompozit anyagok alkalmazásközpontú létrehozásával, az új anyagok fizikai és funkcionális tulajdonságainak meghatározásával nemzetközileg is kiemelkedő és elismert eredményeket ért el, melyekkel hozzájárult a magyar műszaki anyagtudomány fejlődéséhez. Ezen a területen elsőként új anyagot dolgozott ki (szén nanocsővel és grafénnal adalékolt szilíciumnitrid kompozit), a szakterület egyik vezető kutatójává vált. Környezetkímélő eljárással tojánhéj újrahaznosításával új csontpótló anyagokat, majd nagy mennyiségben előállítható többréteges grafént fejlesztett az ipar számára. 180 nemzetközi rangos szakmai közlemény (összesített IF > 250), 30 könyvfejezet szerzője, 9 szabadalomban társszerző. Munkáira eddig 2000 független hivatkozás érkezett, Hirsch-indexe: 30. Több hazai és nemzetközi szervezet vezetőségi tagja, köztük a Szilikátipari Tudományos Egyesület, Európai Kerámia Társaság. Elismerések: MTA Bolyai Plaquet (2009), „ECerS Fellow” (2017).

Dr. Czigány Tibor

1963-ban született Budapesten, gépészmérnöki oklevelet 1988-ban szerzett a BME Gépészmérnöki Karán. 1997-ben PhD fokozatot, 2005-ben MTA doktora címet szerzett. 2013-ban az MTA levelező, majd 2019-ben az MTA rendes tagjának választották.

Hazai és nemzetközi tudományos szervezetek tisztségviselőjeként, folyóiratok szerkesztőjeként jelentős szakmai közéleti munkát végez. 2001–2014 között a Polimertechnika Tanszék vezetője, 2012–2019 között a Gépészmérnöki Kar dékánja volt, 2012 óta vezeti az MTA–BME Kompozittechnológiai Kutatócsoportot. Jelenleg a BME Gépészmérnöki Kar Polimertechnika Tanszék egyetemi tanára. Szakterülete a kompozit szerkezeti anyagok és technológiák, anyagvizsgálat, polimerek hegesztése. Új eredményeket ért el kompozit anyagok és kompozit előállítási technológiák fejlesztésében, ipari bevezetésében. Munkáiban hangsúlyos szerep jut a fenntartható fejlődésnek, a környezetvédelemnek és a biopolimerek, valamint a biokompozitok alkalmazhatóságának. Tudományos munkásságát fémjelzi több, mint 300 publikációja és az azokra kapott közel 4200 független hivatkozása. H-indexe 36, összesített impakt faktora több, mint 200. Iskolateremtő kutató, eddig 19 PhD hallgatója szerzett fokozatot. Kimagasló szakmai és oktató munkáját 2018-ban Széchenyi-díjjal ismerték el.

Domokos Gábor

Budapesten született 1961-ben. A BME-n okleveles építészmérnökként végzett (1986), kandidátusi (1989) majd MTA doktra (1998) címet szerzett.

1996 óta a BME Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszékének egyetemi tanára. 2004-ben az MTA levelező, 2010-ben rendes tagja lett. 2000 óta a BME Csonka Pál Doktori iskola vezetője. 1998 óta a Cornell Egyetem Gépész- és Repülőmérnöki Kar c. egyetemi tanára, 2008/2009-ben a Cambridge-i Trinity College és a Cambridge-i Egyetem vendégprofesszora.

Kutatásai során matematikai modelleket alkalmazott széles körben, biológiai, paleontológiai, populáció-dinamikai, geofizikai, mechanikai és planetológiai feladatok megoldásában. Várkonyi Péterrel közös eredménye a Gömböc nevű test, amellyel V.I. Arnold egy sejtésére adtak konstruktív bizonyítást.

Magyar és amerikai kutatókkal kifejlesztett, a Gömböcre épülő modellje segítette leírni a kopás okozta alakfejlődési folyamatokat. Erre a modellre támaszkodott az a NASA-val közös kutatás, amelynek során a Mars kavicsainak formájából következtettek ősi marsi folyók létezésére.

Ugyanezen modell adott egy természetes magyarázatot az elsőként észlelt intergalaktikus aszteroida, a kiváló kutatók által is űrhajónak vélt 'Oumuamua sajátos formájára.

A Gömböc formája azonban nem csak természettudományos kutatást, hanem neves művészeket és kiemelkedő mérnöki és gyógyszeripari innovációkat is inspirált szerte a világon.

Dr. Janáky Csaba

1984-ben született Szegeden. A Szegedi Tudományegyetemen végzett okleveles vegyészként (2007) és közgazdászként (2009), majd ugyanitt szerezte PhD fokozatát (2011). Marie Curie ösztöndíjasként kutatott a UT Arlington (USA) egyetemen, amely projektjét a program sikertörténetei közé választották. 2014-ben az MTA Lendület Program támogatásával alapított kutatócsoportot az SZTE-n. Sikeresen épített föl egy elektrokémia és fotoelektrokémia témában működő kutatócsoportot, amely mind alapkutatási, mind alkalmazott kutatási témákban élvonalbeli tevékenységet folytat. Ezt jelzi az elmúlt 5 évben megjelent 50 rangos közlemény (teljes IF > 400), 4 szabadalmi bejelentés, valamint az elnyert külföldi (pl. ERC Starting Grant) és hazai támogatások. Erre a tudásbázisra építve az elektrokémiai hidrogéngenerátorok fejlesztése és a szén-dioxid elektrolizáló berendezések fejlesztése terén ért el áttörő, az iparban alkalmazható eredményeket. 2019-ben a ThalesNano Zrt-vel közösen kifejlesztett H-Genie hidrogéngenerátor elnyerte az „Innovációs Oscar”-nak is nevezett R&D 100 Awardot, amíg a többrétegű szén-dioxid átalakító elektrolizáló céljaink referenciapontként szolgál a tudományterület számára. Jelenleg célja a technológia méretnövelése és egy országos szén-dioxid hasznosítási program elindítása.

Dr. Laszlovszky István

1954-ben született Budapesten. 1978-ban gyógyszerészként végzett (SOTE), 1980-ban doktorált (SOTE). 1984-ben szakvizsgát, 1996-ban másoddiplomát szerzett menedzsmentből (Open University Oxford). 1978-tól dolgozik a Richter Gedeon Nyrt.-ben kutatógyógyszerészként, jelenleg mint klinikai projekt koordinátor. 1978–2003 között a non-klinikai kutatás (neurokémia, farmakológia), majd 2003-tól a klinikai kutatás területén dolgozik, elsősorban a központi idegrendszerre ható szereket kutatva. 2004 óta a kariprazin klinikai fejlesztését koordinálja. 1989–1991 között vendégkutató a Nathan Kline Institute-ban, majd a Rutgers Universityn (USA).

Tudományos közleményeinek száma 55, hazai és külföldi előadásai, posztereinek száma több mint 330, könyvfejezeteinek száma 4. Két könyvet fordított, illetve egyet írt és szerkesztett. Összesített impakt faktora 222, h-indexe 21, hivatkozásai száma több mint 1350. Találmányai száma meghaladja a 40-et.

1998-tól az MGYK Budapesti Szervezet vezetőségi tagja. Egy ciklusra az Ipari Gyógyszerészeti Szakmai Kollégium elnöke. 2005 óta a „Gyógyszerészet” szerkesztője. Évek óta oktat a graduális és posztgraduális gyógyszerészképzésben.

Elismerések: Pro Homine Nobile Pharmaciae emlékérem (2002, 2010), Pillich Lajos emlékdíj (2009), Koritsánszky Ottó emlékérem (2016).

Dr. Reith András

1974-ben született Budapesten. 2000-ben diplomázott a Budapesti Műszaki Egyetem Építészménöki Karán, ahol 2005-ben védte meg PhD fokozatát. 2009-ben a Technische Universität München Clima Design szakán szerzett posztgraduális MSc diplomát. Tevékenysége kiterjed az épület léptékű innovatív fejlesztésektől a globális léptékű modellek megalkotásáig. Az üveg építészeti alkalmazásáról publikált összefoglaló könyve egyedülálló elméleti és gyakorlati útmutató. Az első hazai Smart City stratégia társszerzője. A Budapest 2030 és 2020 stratégiák „Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás” fejezetének vezető szerzője. Díjnyertes épületek vezető tervezője, ahol az elméleti kutatásokból leszűrt tapasztalatait valósítja meg. Az ABUD Mérnökiroda alapítója, a BME CSP és PTE BM Doktori Iskoláinak témavezetője, a PTE MIK kutatója és a Budapesti Építész Kamara alelnöke. A Magyar Környezettudatos Építés Egyesületének (HuGBC) alapítója és korábbi elnöke. 2013-ban az Éghajlat-változási Kormányközi Testület (IPCC) szakértő lektora volt. Tagja az emberi épülethasználati szokásokat elemző nemzetközi kutatóhálózatnak (IEA-EBC Annex 66). A regeneratív építés jövőjét kutató RESTORE COST Action szerkesztőbizottságának elnöke. A G17 EU ÖGNI delegáltja. Nemzetközi folyóiratok lektora és szerkesztőbizottsági tagja. Több mint 100 alkotás és tudományos publikáció szerzője.

Veres Mihály

1968-ban született Tisza-lökön. Fizikusként végzett a KLTE Természettudományi Karán.

Szakmai munkásságát a Gábor Dénes díjas Hertelendi Ede irányítása alatt kezdte az MTA Atommagkutató Intézetében, a Paksi Atomerőmű radiokarbon kibocsátásának mérésével. 2000-től az ISOTOPTECH ZRt. vezérigazgatója.

Paksot, illetve a magyarországi radioaktív hulladék-tárolókat érintő jelentősebb eredményei, azok technológiai rendszerei ellenőrzéséhez, kibocsátás- és környezetellenőrző rendszerei kiépítéséhez, fejlesztéséhez, valamint a radioaktív hulladékok minősítéséhez, kezeléséhez, végleges elhelyezéséhez tartoznak. A Nemzetközi Atomenergia-ügynökség révén részt vett számos, a témákhoz tartozó nemzetközi misszióban. A Magyar Nukleáris Társaság és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat tagja, az MMK és az OAH szakértője, sugárvédelem, nukleáris technológia és radioaktív hulladék kezelés témakörökben, nevéhez 50 publikáció kapcsolódik. Cége számos analitikai eljárást, és eszközt fejlesztett a nukleáris ipar számára. Sajátos innovációként, alapítója az ISOTOPTECH-ATOMKI Hertelendi Ede Környezetanalitikai Laboratóriumának (HEKAL), amelynek tudóstársa és műszerezettsége egyedülálló. Magyarországon, több mint 30 országra kiterjedő kapcsolatrendszerrel működik, nemzetközi elismertsége kiváló.

2018

ÉLETMŰ

Dr. Gschwindt András

1941-ben született Mezőberényben. 1965-ben végzett a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmér-

női Karán, ahol nyugdíjazásáig, 2002-ig, mint oktató-kutató dolgozott

Diák-éveitől bekapcsolódott a mérnöki tevékenységhez kapcsolódó űrtevékenységbe. 1970–2012 között vezette az egyetemi Űrkutató Csoportot. Irányítása alatt, az Interkozmosz együttműködésben a Csoport 14 műholdra, a Vega, Rosetta űrszondákra és a MIR űrállomásra fejlesztett fedélzeti energia kezelő alrendszereket. 1970 óta vezeti az 1924-ben alakult, rádióamatőr műholdak területén tevékenykedő Műegyetemi Rádió Club-ot.

A klubban készültek az AO 10-13 és OA -40 műholdak teljes energiaellátó/kezelő egységei. 2006–2015 között, hallgatók és oktatók részvételével, szponzorok támogatásával vezette az első magyar műhold, a MASAT-1 megalkotását, a hozzá tartozó földi állomás fejlesztését, sikeres üzemeltetését.

Jelenleg egyetemi környezetben diákok, oktatók bevonásával a SMOG-P, SMOG-1 és ATL-1 kis műholdak fejlesztését irányítja. A fenti műholdak fedélzetére kerülő műszerek feladata a Föld környezetének ember keltette elektromágneses szennyezettségének mérése.

Cél: a Föld környezetének szennyezettségét bemutató első térkép elkészítése.

ÉLETMŰ

Kiss Péter Attila

Budapesten született 1943-ban. A Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett villamosmérnöki diplomát 1967-

ben. A dr. Rácz István professzor által vezetett tudományos diákkörben elkezdett munkát folytatta első munkahelyén a Villamos Automatka Intézetben eleinte kutató-fejlesztő mérnökként, majd főosztályvezetőként. A legkülönbözőbb ipari folyamatok automatizálásával foglalkoztak a kenyérgyártástól az autógyártásig.

Eredményeit számos szabadalom védte, amelyek közül legjelentősebb a rézhuzal gyártás közbeni folyamatos lágyításának megoldása volt.

A nyolcvanas évek végén meghívást kapott az Egyesült Államokba a St. Luis-i Zoltek Corp.-tól, amely célul tűzte ki olyan carbonszál gyártó technológia kidolgozását, ami olyan alacsony áron képes termelni, amely lehetővé teszi annak széles körű polgári használatát. Három év múlva már mint a cég főmérnöke kidolgozott egy koncepciót, majd vezette azt a project-teamet, amely elkészítette a részletes kiviteli terveket. Javaslatára a cég megvásárolta a Magyar Viscosa nyergesújfalu telephelyét, ahova a texasi után másodikként felépítettek egy – a koncepció szerint gyártó – üzemet, amely ma is mintegy 1500 embernek ad munkát.

A technológia alkalmazásának következő állomása a mexikói Guadalajara volt. Az olcsó carbonszál megjelenése a piacon nagyon jelentős hatással volt a kompozit iparra, különösen az autógyártásra és a megújuló energia-termelésre, hiszen a szélerőművek lapátjai ma már szinte kizárólag szénszál megerősítésű műanyagból készülnek.

68 éves korában a cég műszaki tevékenységeikért felelős alelnökékként ment nyugdíjba, majd hazatelepült Magyarországra.

KÜLHONI

Kolozsváry Zoltán

1937. április 28-án született Erdélyben, Marosvásárhelyen. A Bukaresti Műegyetem járműszaki gépészmérnöki karán 1959-ben mérnöki diplomát szerzett, majd ugyanott 1970-ben doktori fokozatot. Pályáját a marosvásárhelyi „Encsel Mór” gépgyárban kezdte, ahol 1963-ban egy nitridáló harangkemence tervezése és megépítése végképp meghatározta pályáját, mert felismerte az oxigén szerepét a nitridálás folyamatában.

1971-től vezetett egy kutató laboratórium megépítését és szervezését, amely 1993-tól részvénytársaságként működik (Plasmaterm Rt).

A nemzetközi szakmai életbe 1968-ban kapcsolódott be. 1995-ben Teheránban a Nemzetközi Hőkezelő Szövetség (IFHTSE) elnökévé választották, majd 2016-ig a Szervezet Vezetőtanácsának állandó tagja volt.

Egyetemi tanárként szilárdságtant és anyagtudomány-hőkezelést oktatja a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen. Az ASM ajánlására vendégprofesszorként tart előadásokat Indiában és Kínában, különböző egyetemeken.

Mintegy 200 közleménye jelent meg 8 nyelven. Elkötelezettje az erdélyi magyar kultúra megőrzésének. Az RMDSZ egyik alapító tagja volt. Ennek színeiben 1992–2012 a Marosvásárhelyi Önkormányzat költségvetési bizottságát vezette.

A „Tudományos Munkáért” és a „Steaua Romániei” kitüntetések birtokosa.

2014-ben a Miskoci Egyetem díszdoktorrá avatta, a Bernádi György emléklakett, Román Tudományos Akadémia „Kiválósági oklevél” tulajdonosa. A Román Tudományos Akadémia és a Magyar Mérnökakadémia tiszteletbeli tagja, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja.

KÜLHONI

Dr. Magyari-Köpe Blanka

1973-ban született Brassóban. Mérnök–fizikus oklevelét a kolozsvári Babes-Bolyai Egyetemen szerezte, majd a stockholmi Királyi Technikai Főiskola Fizika Tanszékén doktori címet nyert.

Posztdoktori tanulmányait a Los Angeles-i UCLA egyetemen folytatta, majd a Stanford Egyetem Villamosmérnöki Tanszékén vezető kutatómérnök lett.

Kutatói munkássága technológiailag fontos anyagok elektronszerkeztének és funkcionalitásának kvantummechanikai modellezésére, valamint ezen anyagok gyakorlati alkalmazásának elősegítésére irányul. A napjaink elektronikájában beépített nanométer vastagságú oxidrétegek határfelületeinek optimalizálására és a rezisztív memóriák (memrisztorok) elektronikai tulajdonságainak elemzését, úgy az iparban, mint az akadémiában, világszerte használják.

Számos nemzetközi konferencia bíráló bizottsági tagja, mint az IEEE által évente megrendezett IEDM és SISPAD, valamint az ECS és az európai ESSDERC szervezeteknek.

Több szakfolyóirat szerkesztőtestületének tagja, 2017-ben főszerkesztője volt a Springer által kiadott memóriákra összpontosuló JCEL fókusz kiadványának.

Tudományos munkásságát több mint 90 cikke, 2 könyvfejezete, valamint nemzetközi konferenciákon, egyetemeken és az iparban tartott 35 feletti meghívott előadása összegezi.

Dr. Barna László

Tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetemen folytatta, ahol 1999-ben mérnök-fizikus diplomát szerzett, majd a BME, a SOTE és PPKE közös képzésében 2002-ban orvosbiológiai mérnök diplomát kapott.

Szakmai pályafutását az MTA-Enzimológiaintézetében Dr. Závodszy Péter fehérjefizikai kutatócsoportában kezdte, ahol molekuladinamikai simulációk segítségével vizsgálta egyes fehérjék fizikai tulajdonságait.

Szakmai pályafutását az MTA-Enzimológiaintézetében Dr. Závodszy Péter fehérjefizikai kutatócsoportában kezdte, ahol molekuladinamikai simulációk segítségével vizsgálta egyes fehérjék fizikai tulajdonságait.

2010-ben csatlakozott az MTA-KOKI kutatói közösségéhez, ahol jelenleg a Nikon-KOKI fénymikroszkópos képalkotó központ vezetőjeként dolgozik. Oktatási és kísérlettervezési tevékenysége mellett fő kutatási területe a szuperfelbontású fénymikroszkópia alkalmazása az ideg-tudományi kutatásokban. A kétezres években megjelent szuperfelbontású fénymikroszkópiai módszerek új lehetőségeket kínálnak az élettudományokban, de kihívások elé állítják a kutatói közösséget az adatelemzés és a mérés technika terén. Munkájával új szoftveres adatelemzési módszerekkel és technikai fejlesztésekkel járult hozzá a STORM szuperfelbontású mikroszkópia rutinszerű használatához sejtkultúrában és idegszöveti preparátumokban.

Számos tudományos publikációja jelent meg neves lapokban (pl. Nature Neuroscience).

Összesített impakt faktora ~60, idézettsége 821.

Munkájával kiérdemelte a Fiatal Bio-technológusok Nívódíját.

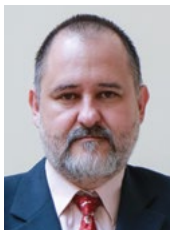
Kotschy András

Budapesten született 1969-ben. Vegyészként 1992-ben végzett az ELTE-n, majd itt szerzett

PhD. fokozatot 1995-ben. A kémiai tudomány kandidátusa 1999 óta, majd 2008 óta az MTA doktora

1995-2007 között az Eötvös Loránd Tudományegyetemen oktatott és kutatott, itt habilitált 2005-ben. Kutatási területe új katalitikus eljárások kifejlesztése, és szintetikus alkalmazása. 2007-ben csatlakozott az akkor induló Servier Kutatóintézethez, a Felfedező Kémiai divízió igazgatójaként. 2015 óta az kutatóintézet igazgatója. Több gyógyszerkutatói projekt vezetője, résztvevője az onkológia területén, melyek közül több eredmény jelenleg a klinikai vizsgálati fázisba jutott. Kutatási eredményeiről beszámoló 57 közleménye (összesített IF 185) 1200 feletti független hivatkozást kapott. Ezen kívül 1 könyv, 2 könyvfejezet és 15 szabadalom társszerzője.

Több nemzetközi szakmai rendezvény szervezője, az MTA Heterociklusos és Elemorganikus Kémiai Munkabizottságának elnöke, hazai szakmai szakértői testületek (MKE Tudományos Bizottság, MTA Bólyai ösztöndíj szakértői bizottság) tagja. Elismerései: Szent-Györgyi Albert Emlékérem (1987), Royal Society posztdoktori ösztöndíj (1996), Alexander von Humboldt ösztöndíj (1999), Bólyai János Kutatási Ösztöndíj (2001, 2006), Bruckner Győző-díj (2003), MKE Nívódíj (2005, 2016), Oláh György-díj (2011).

Dr. Kónya Zoltán

Budapesten született 1971-ben. Okleveles vegyész (JATE, 1994), PhD (JATE, 1997), az

MTA doktora (2011). Egyetemi tanár, az SZTE Környezettudományi Doktori Iskolájának vezetője, az SZTE Tudományos és Innovációs rektorhelyettese.

Nemzetközileg elismert kutató a nanoszerkezetű anyagok kémiája területén; az elmúlt években jellemzően egydimenziós nanoszerkezetek (szén és titanát nanocsövek) szintézisével, jellemzésével és felhasználásával foglalkozott. Szakterülete a nanoszerkezetek környezeti kémiája. Kutatásainak célja, hogy munkatársaival olyan új anyagokat állítsanak elő és minősítsenek, melyekkel a nanotechnológia és a környezettechnika területén érhető el áttörés a magas szellemi hozzáadott értéket tartalmazó termékek előállításában.

Több mint 300 nemzetközi publikáció társszerzője (IF >900), független hivatkozásainak száma ~6200, Hirsch-indexe 44; 13 szabadalommal társszertartó. Számos szakfolyóirat szerkesztőbizottsági tagja, társszerkesztője, nemzetközi kutatási alapok szakkbírálója, zsűritagja.

Rendszeresen oktat minden felsőoktatási képzési szinten; téma-vezetésével 18 PhD disszertáció született, 5 van írás alatt; jelenleg 6 doktorandusz hallgatója van.

Elismerései: MKE Nívódíj (1994), MTA Polányi Mihály Díj (2003), OTDT Mestertanár Aranyérem (2015), MTA Pungor Ernő Díj (2015), GDCh George Hevesy Award (2017), MTA Szabadalmi Nívódíj (2018).

Dr. Puskás László Géza

Debrecenben született 1970-ben. Biológusként végzett a szegedi József Attila Tudomány-egyetemen 1989-ben.

PhD-t kémiából szerezte nukleinsavak kémiai módosításai és alkalmazásai témakörében 1997-ben. MTA doktori címet 2007-ben szerzett az MTA Biológiai Tudományok Osztályán, 2008-ban a Pécsi Tudományegyetemen habilitált. Jelenleg az MTA Szegedi Biológiai Központ tudományos tanácsadója, a Funkcionális Genomika Laboratórium vezetője, az Avidin Kft ügyvezető igazgatója.

Kutatási területe az egysejt alapú funkcionális genomika módszerek kidolgozása, és alkalmazása első-sorban a központi idegrendszeri megbetegedések biológiájának jobb megértésére, gyógyszer-célpontok azonosítására. Alkalmazott kutatásai első-sorban olyan új gyógyszer-hatóanyagok azonosítását, szintézisét és gyógyszerkémiailag fejlesztését célozzák, amelyek az emberek életminőségét alapvetően javíthatják. Így kiemelten olyan betegségek terápiás megoldásain dolgozik, amelyeknek gyógyítása jelenleg nem megoldott, és óriási terhet jelentenek a társadalomra és a nemzetgazdaságra: a neurodegeneratív megbetegedések, azon belül is az Alzheimer-kór, valamint a COPD légzőszervi betegség.

Több mint 150 tudományos publikáció szerzője.

Dr Varga Péter Pál

1951-ben született. A Semmelweis Orvostudományi Egyetemen szerzett általános orvosi diplomát 1979-ben, majd 1983-ban ortopéd sebészi szakvizsgát tett. A János Kórház Ortopédiai Osztályán kezdte sebészi pályáját, majd 1987-ben a SOTE Ortopédiai Klinika Gerincsebészeti Osztályának alapító főorvosa lett. Az osztály 1993-ban a Királyhágó utcai Kórházba költözött, s 1996-ban Országos Gerincgyógyászati Központtá (OGK) nyilvánították: ennek főigazgatói pozícióját tölti be a mai napig.

A nemzetközi szakmai-tudományos életbe 1985-ben kapcsolódott be, s számos országban (USA, Japán, Németország, Hollandia, Egyesült Királyság, stb.) töltött hosszabb-rövidebb időt ösztöndíjasként, később vendégsebészként. 1988 óta önálló kutatási projekteket vezetett a gerincsebészeti implantológia vezető nemzetközi cégeinél (Acromed, Medtronic, OrthoDevelopment, stb.). Megvalósult szabadalmi közül hét a gerinc degeneratív és daganatos megbetegedéseiben meghatározó szerepet tölt be. Közöttük a csigolyaközi távtartó a világ legnagyobb számban beültetett gerincimplantátuma, míg nonrigid titán gerincstabilizáló eszköze (Dr Farkas Józseffel, a Sanatmetal Kft. igazgatójával közös szabadalma) új utat nyitott az időskori gerincelváltozások műtéti kezelésében. Tizenegy új gerincsebészeti eljárás kidolgozása fűződik nevéhez, köztük a keresztcsonti daganatok eltávolításának és re-konstrukciós technikájának műtétje, ami az adott szuibspecialitás alap-műtétjévé vált. Intézete, az OGK a nemzetközi gerincsebészeti szakmai-tudományos tevékenységek egyik központja, jelentős nemzetközi oktatási programmal, amiben évente mintegy 120

külföldi orvos vesz részt. Nemzetközi előadásai és egyetemi (UCLA, UC Irvine, UofRochester, Utrecht, Tokio, Innsbruck, stb.) kurzusainak száma jelentős, több kormány szakértője és nemzetközi szervezet tanácsadója. Öt könyvet, 21 könyvfejezetet írt, publikációinak száma 146. Az öt legrangosabb nemzetközi gerincsebészeti folyóirat szerkesztőségének tagja, a Magyar Gerincgyógyászati Szemle alapító főszerkesztője.

Nemzetközi szakmai kitüntetései és elismerései mellett Budapest díszpolgára, a Magyar Köztársaság Tisztekeresztjének, a Batthyanyi–Strattmann díjnak, valamint több szakmai társaság életműdíjának birtokosa.

ÉLETMŰ

Zettwitz Sándor

Budapesten született 1933-ban, itt végezte iskoláit is. A Budapesti Református Gimnáziumban érettségizett, majd a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán, Gépgyártás- és Szerszámgép Szakon végzett jeles eredménnyel. Tudományos diákkörben kutatta a gépi menetfűrés nyomatéki görbéit, és ebből írta diplomamunkáját is.

A Könnyűbeton- és Szigetelőanyag Ipari Vállalatnál helyezkedett el, hamarosan a Műszaki Fejlesztési Osztály vezetőjévé nevezték ki. Legfőbb munkája az első magyar ásvány gyapot technológia és gépsor kifejlesztése volt, ezen túl hozzá tartoztak a vállalati beruházások is. E tevékenysége alapján hívták meg a Nikex Külkereskedelmi Vállalathoz az akkor alakuló Gépimport Osztály vezetőjének. 1983-ban felkérték az olaszországi Technoital Vállalat megalapítására és vezetésére, majd a Technoimpex kereskedelmi igazgatója lett.

A család 1986-ban alapította meg a ma is 100%-ban magyar tulajdonban működő 77 Elektronika Kft-t. Zettwitz Sándor a vállalat vezetőjeként nagy hangsúlyt fektetett a fejlesztésre, melyre a cég árbevételének 6-8%-át fordítják. Részt vett az első magyar egyéni vércukormérő fejlesztésében és a gyártás megszervezésében.

Az innovációsstratégia eredménye a cég profiljához tartozó második, vizeletemző termékcsalád kifejlesztése, mely ma már a fő terméknek számít és a világ 91 országába exportálják. Az első évi 600 ezer forintos árbevétel 2017-re 27 milliárdra nőtt, melynek 80%-a export.

Az innováció a cégnél egyrészt a meglévő termékek folyamatos tovább-fejlesztését, másrészt új technológiák kidolgozását, mint például a lab-on-a-chip technológia, vagy a vizeletben található baktériumok gyors azonosítása jelenti.

Zettwitz Sándor alapelve a vállalat alapítása óta változatlan: az innováció, a fejlesztés minden esetben prioritást élvez. Német, olasz és angol nyelven beszél.

ÉLETMŰ

Dr. Balogh Géza

Makón született 1941-ben. Okl. villamosmérnök (1964). Egyetemi doktor, a Műszaki tudomány kandidátusa (1991). A BEAG Fejlesztési főosztályán fejlesztő-tömmérnök, osztályvezető (1965-1979), majd főosztályvezető (1980-1992). A „Műszaki akusztika” előadó tanára (KKVF, 1980-2008). Opponens az MTA, BME, KKVF kereteiben. 1990 után több vállalkozást alapít. Az Interton Kft. ügyvezető igazgatója (1991-).

Kutatásainak fő témája az irányított hangszugárzás és hangvétel. Többhangkapus hangszugárzók és mikrofonok, ill. ezek rendszerének optimalizált működésére, tervezésére 3D modellező rendszert dolgozott ki. A beszédérthetőség modellezésében is úttörő. Pályája során nagyszámú szabadalomképes elektroakusztikai berendezést fejlesztett ki. Kutatómunkáját hasznosítva új hangszugárzó- és komplex hangosítási rendszerek fejlesztését irányítja, amelyek nagy távolságban, vagy nagy utözengésű terekben jó beszédérthetőséget biztosítanak. Kutatási és fejlesztési eredményeit bel és külföldön több száz megvalósítás követi, mint pl. a Magyar Országgyűlés üléstermének első számítógép vezérlésű hozzászólói hangrendszere, vagy a Paksi Atomerőmű számítógép vezérelt biztonsági hangrendszere.

30 publikáció, 1 főiskolai jegyzet, 18 (+62 külf.) szabadalom.

Tagságok: MTA köztestület, MTA AOB, OPAKFI vezetősége (2006-tól az egyesület Tudományos Bizottságának vezetője), MMK, AES (USA).

A „Békésy díj” (1992) tulajdonosa, 4 alkalommal nyerte el a „Kiváló felhalálkozó arany fokozata” kitüntetését.

KÜLHONI

Dr. Bakos Gáspár

1976-ban született Siófokon. Fizikus, csillagász és angol szakfordító szakokon végzett az ELTE-n. Kutatómunkáját az MTACsKI-ben kezdte Dr.Kovács Géza irányítása alatt, majd a Harvard Egyetemen folytatta.

Doktori fokozatát 2004-ben szerezte, utána a Harvardon kutatott, mint Hubble és National Science Fellow. 2011-től Princeton Egyetem Asztrofizika Tanszékén egyetemi tanár, ahol 2014-ben végleges kinevezést kapott.

Munkája során, magyar munkatársaival, kifejlesztett egy teljesen automata robottávcsövet, amely az éjszakai égbolt csillagainak nagy pontosságú fotometriai megfigyelésére képes. A „HAT” távcsövekből kialakított, egész világot átölelő hálózat, jelenleg a következő 5 helyen üzemel: Arizóna (USA), Hawaii (USA), Chile, Namíbia, Ausztrália.

A távcsőhálózat segítségével Bakos és csapata több mint 100, távoli csillag körül keringő exobolygót fedezett fel. Sok ezek közül első volt a maga nemében, és mind gyökeresen különbözött a Naprendszerünk égitestjeitől.

Elismerések: Beatrice Tinsley Award (2014), Packard Fellowship (2012), Alfred Sloan Research Fellow (2012), Muhlmann Award of the Astronomical Society of the Pacific (2011), Newton Lacy Pierce Prize of the AAS (2010), Paul Hertelendy díj (2008), Popular Science Annual Brilliant 10 Award (2007), Magyar Köztársasági Ösztöndíj (1998, 99, 2000).

KÜLHONI

Dr. Buzsáki György

Kaposváron született 1949-ben. Munkásságát a Pécsi Orvostudományi Egyetem Élettani Intézetében

kezdte. Jelenleg a New York Egyetem Idegtudományi Intézetében kiemelt professzor. Kutatásainak legfőbb célja racionális, mechanisztikus leírást adni az agykérgi kognitív funkciók magyarázatára. Tudományos érdeklődésének homlokterében a memória fiziológiai alapjainak megfejtése áll. Az információ áthelyeződés a neocortexből a hippocampusba (tanulás) és a hippocampusban tárolt információ agykéregbe való átvitele (memória konszolidáció) elemzése során bebizonyította, hogy a információszerzés fázisában tapasztalható neuronális aktivitás térben-időbeni sorozatai időben felgyorsítva, 200 Hz-es oszcillációs kvantumok formájában újra és újra lejátszódnak az alvás során. E „kétlépcsős” modelljét ma már számos kísérlet, számítógépes tanulási modellek, és világszerte különböző laboratóriumok eredményei támasztják alá. A hálózati oszcillációkkal és populációs kísérletekkel kapcsolatos kutatásainknak klinikai jelentősége is jelentős, hiszen a hippocampus-neocorticalis információ-átmenet megértése nélkülözhetetlen számos idegrendszeri megbetegedés, mint például az Alzheimer-kór és az epilepszia diagnosztikájához és kezeléséhez.

Idegtudományokban az 1% leggyakrabban idézett kutató. Szerkesztő bizottság: Science, Neuron. Tagság: Egyesült Államok Tudományos Akadémia, Academia Europae, AAAS, MTA. Díjak: Agy Díj, Ariëns Kappers érem, Krieg Agykéreg Felfedezője, Mester Kutató (New York Egyetem), Magyar Érdemrend középkeresztje. Díszdoktor: Aix-Marseille Egyetem, Kaposvári Egyetem, Pécsi Tudomány Egyetem. Könyv: Rhythms of the Brain.

KÜLHONI

Dr. Lingvaj József

Máramarosszigeten (Románia) született 1949. február 25-én.

Vegyésmérnöki (szaksítás – elektrokémiai technológiák és korrózióvédelem) oklevelet szerzett a Bukaresti Műszaki Egyetemen 1972-ben, majd ugyanitt 1984-ben doktori disszertáció „Elektrokémiai megmunkálások fejlesztése és bevezetése a szilícium alapú félvezető eszközök gyártásában”.

1972-1986 között a félvezetőiparban dolgozott, mint fejlesztő mérnök.

1986 – 2002: az ICPE Bukarest kutatómérnöke majd laborfőnök (Korrózióvédelem és elektrokémiai technológiák).

2002-től a Villamosmérnöki Tudományok Nemzeti Kutató & Fejlesztő Intézetének (INCDIE ICPE-CA, Bukarest – az ICPE jogutódja) tudományos titkára.

Kutatási területei: szilícium alapú félvezető eszközök fejlesztése, gyártása és jellemzése; korrózió és korrózióvédelem; egyen és váltóáramú kóboráramok és ezek hatásai – a környezet elektromágneses szennyezése; az ELF frekvenciájú (0,5Hz – 1kHz) elektromos terek hatásai a mikroorganizmusok fejlődésére és szaporodására, környezetbarát technológiák – energia megtakarítás; szigetelő rendszerek (PE kábelek, olaj/Kraft papír stb.) öregeedésének megelőzése; vasbeton tartószerkezetek rongálódásainak javítása és megelőzése stb.

Tudományos munkásság: több mint 400 publikáció - ebből 18 könyv és 32 szabadalmazott találmány.

Dr. Bozóki Zoltán József

Tatabányán született 1965-ben. Az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen okleveles fizikusként vég-

zett (1989), majd ugyanitt szerezte egyetemi doktori címét (1981) és PhD fokozatát (1997). Az MTA doktora (2013).

A Szegedi Tudományegyetem spin-out cégének, a 2004-ben a Videoton Holding Zrt.-vel közösen alapított Hilase Kft.-nek társalapítója és ügyvezető igazgatója. Vezetésével a Szegedi Tudományegyetem, a MOL Nyrt., a Videoton Holding Zrt. és a Hilase Kft. munkatársai K+F együttműködés keretében kifejlesztettek egy olaj- és földgázipari alkalmazásokra optimalizált fotoakusztikus mérőműszer családot. Megszervezte a fotoakusztikus műszerek gyártásba vitelét és tevékenységének eredményeként Európában, Amerikában és Ázsiában jelenleg már több mint 60 darab Magyarországon fejlesztett és gyártott fotoakusztikus mérőműszer üzemel. A fotoakusztikus módszer ilyen célú alkalmazása világviszonylatban egyedülálló. A mérőműszer gyártási jogát 2013-ban megvásárló holland tulajdonú Hobre Laser Technology Kft. ügyvezető igazgatója volt az alapítást követő időszakban, jelenleg tudományos tanácsadója.

A Szegedi Tudományegyetem oktató és kutató professzoraként folyamatosan népszerűsíti a tudományos kutatások gyakorlati hasznosításának, az egyetemek és az ipari vállalatok együttműködésének, közös K+F projektjeinek fontosságát.

Tudományos cikkeire kapott hivatkozásainak száma közelíti az ezret. Aktív témavezetői tevékenységének köszönhetően számos OTDK dolgozat, szakdolgozat, diplomamunka és PhD dolgozat készült a fotoakusztikus gázdetektálás témakörben.

Falk György Alfréd

Budapesten született 1951-ben. Gépészmérnök (BME – 1975), gazdasági szakmérnök (BME – 1984).

Szakmai pályafutását a Gépipari Technológiai Intézetben (GTI) kezdte a számítógéppel segített mérnöki tevékenységek területén. Tudományos főmunkatársként számtalan cikket és tanulmányt közölt.

A rendszerváltáskor kutató intézeti társával – Voloncs Györggyel – magánvállalkozást indítottak. Működésük során a K+F tevékenység napi gyakorlattá vált, elsősorban a 3D nyomtatás alkalmazásainak területén értek el jelentős eredményeket.

Hazánkban a BME-vel közös projekt keretében üzemeltették be 1989-ben az első 3D nyomtatót. A 3D nyomtatás képzésének tematikáját, gyakorlatait Falk György állította össze, amely komplex módszertant ma is sikerrel alkalmaznak az oktatás szinte minden területén. A BME-n végzett térítésmentes oktatási tevékenységét az Oktatási Minisztérium Kármán Tódor díjjal is jutalmazta.

Az Innovációs Nagydíj pályázaton a BME-vel közösen 2000-ben elnyerték az Oktatási Minisztérium Innovációs Díját.

A BME „A gyors szerszám- és prototípusgyártás magyarországi megteremtéséért, kiemelkedő szerepéért a technológia ipari és oktatási bevezetésében és elterjesztésében” indoklással címzetes egyetemi docensi címet adományozott neki.

Kiemelkedő tudományos, kutatási-fejlesztési tevékenységet folytat elsősorban a gyakorlat orientált alkalmazott mérnöki szakterületeken. Egy egyetemi jegyzet mellett 3 könyvfejezetet, míg 6 folyóiratban kb. 60 cikket írt. Konferencia előadásainak száma közel 50. Az írásos tevékenységeiért – két alkalommal – a GTE Műszaki Irodalmi Díját kapta meg.

Dr. Koppa Pál Gábor

1967-ben született Budapesten. Általános és középiskoláit Veszprémben végezte, utóbbit a

Lovassy László Gimnázium matematika tagozatán.

1993-ban szerzett fizikus diplomát az ELTE Természettudományi Karán. 1992-ben felvételt nyert az Université Paris-Sud doktori iskolájába, ahol optikai kapcsolással kapcsolatos kutatómunkát végzett.

1995-ben, PhD védését követően a BME Atomfizika Tanszékén helyezkedett el – ahol jelenleg is dolgozik, tanszékvezető egyetemi tanár beosztásban.

2014-ben holografikus adattárolás tárgyú értekezése alapján MTA Doktora címet szerzett. Koppa Pál eddigi szakmai pályafutása során elsősorban az optikai információs technológiák, a holográfia, a háromdimenziós képmegjelenítés és az optikai mérés technika területén tevékenykedett, amelyek Gábor Dénes úttörő munkásságának is fontos mérföldkövei voltak.

Tevékenységeinek fókuszában a kutatás mellett a tudományos eredmények alkalmazása és ipari hasznosítása áll, amelyet számos hazai és külföldi ipari együttműködése és 23 szabadalma is fémjelez.

Kutatási tevékenységéért több elismerésben is részesült, pl. OTKA poszt-doktori ösztöndíj, a Magyar Távközlési és Telematikai Felsőoktatásért díja, Bolyai ösztöndíj és a BME Tudományos Diákköri Konferencia Oktatói Díja.

Dr. Németh Huba

1975-ben született Sárváron. A BME Közlekedésmérnöki karán végzett okleveles gépészmérnökként (1998), majd PhD fokozatot szerzett (2004).

1998-tól a Knorr-Bremse budapesti kutató-fejlesztő központjában helyezkedett el fejlesztőmérnökként, 2004-től intézeti főmunkatárs, 2007-től pedig az innováció és előfejlesztési osztály vezetője.

Munkája eredményeként számos innováció került kifejlesztésre, többek között a világon első sorozatgyártású elektronikus levegő-előkészítő rendszer 2004-ben, a nehéz kategóriás járművek számára kifejlesztett önerősítésű elektromechanikus tárcsafék 2008-ban, a 2014-ben egyedülállóan sorozatgyártásba vezetett sűrített levegős motorfeltöltési eljárás (Pneumatic Booster System – PBS®), amely a dízelmotorok turbófeltöltési késedelmének megszüntetése révén jelentős járműdinamikai, tüzelőanyag-fogyasztási és károsanyag-kibocsátási javulást eredményez, valamint a 2016-ban a világon elsőként bemutatott, telephelyen önvezető működésre képes haszonjármű prototípusa.

A járműipar mellett a Műegyetem Gépjárművek Tanszékén 2007-től adjunktusként, majd 2009-től egyetemi docensként végez oktató-kutató tevékenységet a gépjárműmotorok és erőátviteli rendszerek területén.

Kutatási eredményei alapján több mint 150 publikáció készült, amelyben jelentős részt képviselnek szabadalmi oltalmak.

Dr. Stépán Gábor

Budapesten született, 1953-ban. Gépészmérnök (BME 1978), a műszaki tudományok kandidátusa (1981) és doktora (MTA 1994), habilitált (BME 1995). Az MTA levelező (2001), majd rendes tagja (2007), az Európai Akadémia tagja (AE 2013).

Dolgozott a Csepel Művek Szerzőgépgyárában (1980-81), majd MTA-BME kutatócsoportban volt tudományos munkatárs. 1988-tól több évet töltött külföldi egyetemeken Angliában, Dániában, Hollandiában, végül Fulbright ösztöndíjjal Pasadenában, az Egyesült Államokban. 1995-ben egyetemi tanár, azóta vezeti a BME Műszaki Mechanikai Tanszékét.

Kutatási eredményei a dinamika gépészmérnöki és biomechanikai alkalmazásaiban jelennek meg.

A gyártástechnológiában meghatározó szerszámgéprezgések kutatásával az Európai Kutatási Tanács (ERC) kiemelt kutatási támogatását (Advanced Grant) nyerte el 2013-ban. Az időkésések meghatározó szerepét mutatta ki dinamikai rendszerekben, melyek áttörést jelentettek a forgalmi dugók modellezésében, a gumiabroncsok tapadásának, zajának és melegedésének meghatározásában, az emberi és robot egyensúlyozás illetve erőszabályozás esetén, a robotos gyógytornáztatásban, illetve általában az ilyen rendszerek dinamikai vizsgálatára használt numerikus módszerek fejlesztésében. Eddig 16 PhD hallgatója szerzett fokozatot, több tanítványa kapott mára professzori kinevezést.

Elismerései: Széchenyi díj (2011), Caughey Dinamikai Díj (ASME 2015), Szentgyörgyi Albert Díj (EMMI 2015), Szilárd Leó Díj (MTA 2012), Simonyi Mérnöki Díj (MTA 2007).

Dr. Szente Lajos

Budapesten született 1951-ben. ELTE vegyész (1975), az MTA doktora (2003).

1975-1989 között a Chinoin Gyógyszergyárban Szejtli József, a hazai ciklodextrin kutatás elindítója mellett dolgozik, majd 1990-től a CycloLab Ciklodextrin K+F Laboratórium Kft. tudományos igazgatója lesz. Ez idő alatt számos, iparjogilag védett eljárást és terméket dolgoz ki munkatársaival.

1981-82-ben az USA Nemzeti Egészségügyi Hivatal (NIH) Makromolekuláris kémiai osztályán vendégkutató. Itt dolgozzák ki a ma már általánosan használt biztonságos gyógyszersegédanyag, a 2-hidroxipropil-bétaciklodextrin szintézisét és gyógyszerészeti alkalmazását. Ez a segédanyag ma már több, világszerte engedélyezett injekciós készítmény alkotója. 2010 óta a ciklodextrin segédanyagból gyógyszer hatóanyag is lett. Egy ritka és gyógyíthatatlan gyermekbetegség kezelésére árva gyógyszerként alkalmazzák az USA-ban, EU-ban és Japánban.

2003-tól napjainkig a cég ügyvezető igazgatójaként dolgozik, ebben az időszakban vezetésével a kutató-fejlesztő vállalat kis gyógyszergyárrá alakul: az USA és EU piacokra saját, szabadalommal védett eljárással gyártanak évi 6-8 tonna mennyiségben parenterális gyógyszer-segédanyagot.

Jelen fő kutatási területe kémiailag hangolt ciklodextrin nano-tartályok tervezése és alkalmazása gyógyszer túl-adagolások és akut mérgezések hatékony kezelésére.

Az MTA köztestületének és az MTA Szerves- és Biomolekuláris Kémiai Bizottságának tagja. A Nemzetközi Szénhidrát Társaságban (ICO) hazánkat képviseli, továbbá a Nemzetközi Ciklodextrin Társaság elnökségi alapító tagja. Tudományos közleményeinek száma közel 200, több mint 50 szabadalom társváltólalója. 8 könyv illetve könyv-fejezet társszerzője. Számos rangos tudományos folyóirat állandó szakbírálója, a magán kezdeményezésű, immáron három évtizede megjelenő Cyclodextrin News c. saját folyóirat kiadója, társszerkesztője. Publikációira történt független hivatkozások száma kb. 4800, Hirsch indexe: 33. A magyar mellett, német és angol nyelven előadóképes, ezekből felsőfokú szakmai nyelvvizsgákkal rendelkezik.

KÜLHONI

Dr. Barabási Albert-László

A „Northeastern University Robert Gray professzora” és a Harvard Egyetem Orvostudományi Tanszékének az előadója. Magyarországon a Közép Európai Egyetem professzora.

Az erdélyi születésű fizikus MSc diplomáját az ELTE Elméleti Fizika Tanszékén szerezte, majd három évvel később a Boston University-n szerzett PhD fokozatot. Szakmai karrierjének indító csúcsa volt a skála-független hálózatok létezésének, a „Barabási-Albert modell”-nek a felfedezése, megfogalmazása 1999-ben, amely modellről kiderült, hogy az a természet és a társadalom számtalan jelenségében, a műszaki életben – így pl. a mobil telefonhálózatokban, az interneten is – felbukkan, működik. Barabási Alber-László ezen eredménye egy új tudományággá nőtte ki magát. Ezekről több könyvet is írt, pl., Behálózva (Helikon, 2002) tizenöt nyelven érhető el, a Villanások (Libri, 2010) művét is öt nyelvre fordították le. Legutóbbi könyve a Hálózatok Tudománya címmel már magyarul is elérhető.

2004-ben a Magyar Tudományos Akadémia Külső tagjává, 2007-ben az Academia Europaea tagjává választották. Barabási „Fellow” az Amerikai Fizikai Társaságban (APS). 2006-ban megkapta az Európai Biológiai Társaságok Föderációjának (FEBS) „Anniversary” díját, 2008-ban a „John von Neumann Érmét” a Neumann János Számítógép-Tudományi Társaságtól.

2009-ben a US National Academy of Sciences Cozzarelli díjjal, a Fondazione Cassa di Risparmio di Torino (CRT) Lagrange díjjal tüntették ki. Díszdoktora az Universidad Politécnica de Madridnak, az American Association for Advancement of Science-nek (AAAS), majd a Massachusetts Academy of Sciences választotta meg tagjának. 2014-ben megkapta a Prima Primiissima díjat.

Dr. Babcsán Norbert

1972-ben született Balassagyarmaton, középiskolába a Balassi Bálint Gimnáziumba járt. 1994-1996 között a

NASA Marshall Space Flight Centerben félvezető kristálynövekedését kutatta. 1996-ban diplomázott az ELTE és a Miskolci Egyetem közös képzésében mérnök-fizikusként. Ezután 2001-ig a Miskolci Egyetemen oktatott, majd ugyanott 2003-ban szerzett PhD fokozatot anyag-tudomány- és technológiából. 2003-2006-ig a Hahn-Meitner Intézetben Berlinben fémhab tudomány foglalkozott. 2007-2012 között a Bay Zoltán Kutatóintézetek vezető pozícióiban dolgozott üzletfejlesztési igazgatói és intézet igazgatói munkakörökben. A fémhabok kutatása, fejlesztése és üzemítése során ért el világszínvonalú eredményeket. Eddig 7 szabadalom és 9 szabadalmi bejelentés fűződik a nevéhez. 2016-ban a magyar fémhab az Aluhab 1000 t/éves kapacitású üzemelését valósította meg, mint az Aluinvent Zrt. start-up cég alapítója, technológiai igazgatója és alelnöke. A Miskolci Egyetem címzetes egyetemi docense és a Pallasz Athéné Egyetem címzetes főiskolai tanára.

Tudományos munkája elismeréseként 1996-ban Pro Scientia, 2004-ben az MTA Tudományos díjában, 2011-ben Bolyai ösztöndíjban és a VOSZ Megyei K+F Prima Díjában, 2014-ben pedig Jedlik Ányos díjban részesült.

Bagaméry István

1960-ban Budapesten született. Mérnöki diplomáját a Budapesti Műszaki Egyetem Villasmérnöki

Karán szerezte 1984-ben. Első munkahelye a Gamma Művek volt, ahol gyártásvezetőként dolgozott és az itt eltöltött 7 év alatt több száz gamma kamera gyártását és tesztelését koordinálta.

1990-ben megalapította a Mediso Kft-t, amely napjainkra egy nemzetközileg elismert, 180 fős alkalmazotti létszámot foglalkoztató, a molekuláris képalkotó diagnosztikai berendezések széles termék portfóliójával rendelkező céggé nőtte ki magát. Ezek közül nagy jelentőségű a világon elsőként piacra vitt SPECT, PET, CT és MRI modalitásokat átfogó pre-klinikai képalkotó berendezéscsalád.

Hitvallása szerint, egy vállalkozás hosszú távú életképességének és sikerességének kulcsa a folyamatos innováció. Napi munkája során, tevékenyen részt vesz a cég fejlesztési koncepcióinak kidolgozásában és végrehajtásában, több jelentős szabadalom társszerzője.

Stratégiájának eredményeként, alkotócsapata számos elismerést mondhat magáénak: Innovációs Nagydíj (2006, 2010), Innovációs Díj (2002, 2013), Ipari Formatervezési Díj (1998, 2002, 2006, 2007, 2009), Frost & Sullivan díj (2008, 2012).

Munkásságát a Magyar Orvostudományi Nukleáris Társaság Hevesy György Emlékéremmel ismerte el (2015).

Dr. Berényi Antal

Kecskeméten született 1981-ben. Monoron folytatott középiskolai tanulmányai után orvosként végzett Szegeden, ahol ezt követően idegtudományi PhD-t és orvos-közgazdász képesítést szerzett. A látás élettanával kapcsolatos szakmai munkáját posztdokorként Prof. Buzsáki György new yorki laboratóriumában epilepsziakutatással folytatta.

Amerikai munkája mellett 2011-ben megalapította az Amplipex Kft-t, amely kifejezetten innovatív, magas hozzáadott értékű idegtudományi mérőrendszerek gyártásával és fejlesztésével foglalkozik. 2013-ban hazatért Magyarországra, ahol Szegeden egy nemzetközi kutatókból álló saját kutatócsoportot alapított, amely a világon egyedülálló technikai háttérrel végez úttörő kutatásokat az epilepszia, az emlékezés, és a tájékozódás idegrendszeri folyamatait illetően.

Kutatásai finanszírozásához az elérhető legrangosabb kutatási forrásokat nyerte el, eredményei a világ vezető szaklapjaiban jelennek meg. Legfontosabb szakmai eredményének egy olyan elektromos ingerlési eljárás kidolgozását tartja, amely műtét nélkül lehet alkalmas az epilepsziás rohamok leállítására és egyéb kórképek (pl. depresszió) kezelésére. Az eljárást Magyarországon szeretné embereken is alkalmazható eszközzé fejleszteni. 2013-ban elnyerte a Junior Prima díjat.

Frank Péter

Budapesten született, 1970-ben. A BME Gépészmérnöki karán matematikus-mérnöként végzett.

Az egyetem után a haszonjarművek fékrendszereit gyártó Knorr-Bremse új Kutatás-Fejlesztési Intézetében kezdett fejlesztőként dolgozni. Első projektje az elektronikus légellátás-szabályozó rendszer szabályozási koncepciójának és prototípusának kidolgozása. Ez ma a cég egyik világelsőként sorozatban gyártott terméke. Projektvezetőként a nehézhaszonjarművek alapvető járműdinamikai szabályozó algoritmusai fejlesztéséért volt felelős. Ezek a szoftverek ma több százezer járműben, többek között a Volvo, Renault, Scania és MAN teherautókban működnek. 2006-2008 között Münchenben a vállalat legnagyobb előfejlesztési projektjét, az Elektromechanikus Fékrendszer projektet vezette. 2008-tól a vasúti járműves üzletág K+F osztályának vezetője volt.

Vezetése alatt több mint háromszorosára bővült a mérnöki létszám. Ez idő alatt jött létre, az azóta sorozatgyártásban levő első vasúti járművezetői asszisztens rendszer, amivel jelentős üzemanyag megtakarítás érhető el. 2013-ban az ő irányítása alatt készült el a vállalat Helsinki úti telephelyének új laborépülete. Frank Péter ma a Knorr-Bremse Kutatás-Fejlesztési Központjának Igazgatója. Az intézet legújabb, 2016-os eredménye egy autonóm manőverezésre képes pót-kocsis szerelvény.

Dr. Józsa János

1957-ben Győrött született. Műegyetemi tanulmányait 1981-ben abszolválta vízépítőmérnöki szakon.

Kandidált 1993-ban, majd onnan indult stelláris tudományos karrierje, amely az akadémiai székig repítette. Egyetemi tanár, a BME rektora.

Tudományos munkássága a VITUKI-ban kezdődött. Itt mélyült el egyre jobban a numerikus hidrodinamika problémáinak megoldásában, amit azóta is töretlenül folytat. Alapvető és nemzetközileg ismert eredményeket ért el a tavak és folyók hidrodinamikája területén. A tavak témakörében nevéhez fűződik a szél áramlaskeltő hatásának a tófelszín feletti belső határréteg-fejlődés figyelembevételével való újszerű leírása. Irányító szerepe volt a felszíni áramlások adaptív hálófinoításon alapuló modellezési elveinek kialakításában. A folyami kutatásokban a finomfelbontású sebességeloszlás-mérés meghonosítója, fontos Duna- és Tisza-szakaszok áramlási és morfológiai modellezésének irányítója. Hidromorfológiai modellezési ismereteit felhasználva, az MTA szakértői karának tagjaként az iszapkiömlés gyors numerikus reprodukálásával és szcenárióanalízisével jelentősen hozzájárult az ajkai vörösiszap-katasztrófa környezeti kárelhárítási munkáinak tervezéséhez.

Eredményei több neves külföldi doktori iskola kutatási témájává váltak. Eddigi munkáját a vízmérnöki tudományok, valamint a felsőoktatás jelentős hazai kitüntetései ismerték el.

Dr. Simonyi Sándor

1950-ben született a Nógrád megyei Piliny községben. 1976-ban szerzett gépészmérnöki oklevelet a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen, majd 1978-ban doktori fokozatot. 1993-ban megalapította a TRIGON Kft-t, melyet ma is vezet.

Vállalata kétszer kapott Innovációs Díjat (2006, 2011) és megkapta a Régió leginnovatívabb fejlesztéséért járó különdíjat. 2011-től a Miskolci Egyetem címzetes egyetemi docense, 2012-től a Magyar Mérnökakadémia tagja. 2014-ben egyik létrehozója és vezetője az Magyar Gépjárműipari Innovációs Konzorciumnak. 2016 februárjától a Miskolci Egyetem Konzisztóriumának tagja. Bejelentett találmányainak száma meghaladja a 30-at. Kutatási területe: hajtásvezérlési rendszerek, alternatív járműhajtások. K+F eredményeit számos szakmai konferencián előadta, egyetemi előadásaiiban ismertette, szakmai lapokban publikált.

2013-ban az „Életutak” c. sorozatban életéről és munkásságáról könyv jelent meg. 2014. augusztusában szülőfalujának díszpolgárává választották.

Számos díjat, elismerést kapott Pro Urbe díj (2006), Miskolci Egyetem, Gépészmérnöki Kar Emlékérme (2007), Prima díj -Tudomány, oktatás kategória (2008). 2015-ben a Terplán Family Foundation (USA) Terplán Zénó díjban részesítette. 2016-ban megkapta a Magyar Gazdaságért Díjat, és a Szent-Györgyi Albert díjat.

Dr. Üрге László

1963-ban született Egerben. Egyetemi tanulmányait az ELTE-n végezte. Ösztöndíjasként tanult és kutatott Oxfordban és a Brandeis

Egyetemen Bostonban.

A kémia tudomány kandidátusa (1995). Postdoktori kutatásait a philadelphiai Wistar Intézetben (USA) végezte, majd a Szilícium Völgyben a Neurex biotechnológiai vállalat (Menlo Park, CA) vezető kutatója volt, ahol idegrendszeri betegségek kezelésére gyógyszerkutatói és fejlesztési projecteken dolgozott. 1998-2001 között a Biorex RT pre-klinikai gyógyszerfejlesztéseit irányította. 2001-2006 között a Magyar Innovációs Nagydíjas ComGenex ZRt. vezérigazgatója. A céget vezetése alatt megvette az AMRI (USA). 2006-2012 között a ThalesNano vezérigazgatója. Részt vett az Innová-

ciós Oszkár Díjat nyert H-Cube technológia kifejlesztésében és irányítása alatt a technológiát 35 országban, 5 kontinensen a világ 20 legnagyobb vezető gyógyszergyára és kutató intézete alkalmazta. 2012-től a Comlnnex ZRt. üzletfejlesztési igazgatójaként új gyógyszerkutató technológiai platformok kifejlesztését és a nemzetközi gyógyszeriparban való sikeres bevezetését irányította. Több nemzetközileg sikeres kutató fejlesztő cég társalapítója, valamint igazgatósági tagja. 110 publikáció, szabadalom és könyvrészlet társszerzője, a Pannon Egyetem címzetes egyetemi tanára.

ÉLETMŰ

Dr. Dolhay Imre Balázs

Debrecenben született, 1936-ban. Orvosi diplomáját a Debreceni Orvostudományi Egyetemen szerezte 1961-ben. Ugyanitt szakvizsgázott 1965-ben. Évtizedeket töltött a Debreceni Nőgyógyászati Klinikán, és lelkiismeretességének, valamint munkabírárságának köszönhetően szinte nem volt olyan komolyabb nőgyógyászati beavatkozás, amihez ne lett volna jobbító köze. Már akkor is felfigyelt arra, hogy Magyarországon a női intim higiénia nem jár azokban a magasságokban, ahová az Európához tartozás predestinálná. Így jutott el a női intim higiéniai eszközök gyártásának ötletéhez.

Nemcsak vállalkozást alapított a fenti céllal, hanem kéttucatnyi szabadalommal és védjeggyel alá is támasztotta a terveit. Az általa alapított és a mai napig vezetett vállalkozása, a Dolhay Klinika Kft. ma megérdemelten van monopóliumhelyzetben Magyarországon a női intim higiéniai eszközök fejlesztése, gyártása és forgalmazása terén.

Gyógyító és vállalkozás vezetői munkája mellett több tucatnyi szakcikkkel igyekezett tájékoztatni orvostársait azokról a felfedezésekről és eredményekről, amelyekre pályafutása során szert tett.

ÉLETMŰ

Dr. Meiszel László

1942-ben született Tengelicen. Vegyészmérnök, címzetes egyetemi docens.

Több mint 20 posztgraduális képzésen bővítette ismereteit. Ösztöndíjas volt a Stuttgarter Műszaki Egyetemen.

1967-1982 a Magyar Viscosagyár kutatómérnöke, majd a Szál Technikai Kutató Intézet műszaki-gazdasági tanácsadója, a gyár termelési főmérnöke, a Fejlesztési Intézet vezetője. 1996-2000 között a Zoltek Rt. kutatási elnökhelyettese, 2002-2003-ban a Pannonplast RT kutatási igazgatója és párhuzamosan a Műanyagipari Kutató Kft. ügyvezetője.

Kutatási területei igen szerteágazók. Kezdetben az anyagszerkezet és a szál-tulajdonságok közti összefüggések kutatása, speciális szál előállítási- és alkalmazási technológiák fejlesztése, illetve új tulajdonságokkal rendelkező anyagok előállítása és feldolgozása volt a cél, majd a szerves szintetikus kémia, a biotechnológia és a membrántechnika került előtérbe. '80-as évektől a szénszál kutatások és kompozit fejlesztések domináltak.

Több, mint 20 szabadalom kidolgozásában és ipari bevezetésében vett részt. Néhány kiemelendő eredmény: polipropilén szálgyártási eljárás kidolgozása és egy üzem megvalósítása, az első magyar membrángyártó üzem és kutatóbázis létrehozása, atomerőművi primerkör oldatok radioaktív szennyeződései eltávolítása ultraszűrővel, szénszállal kapcsolatos hazai kutatások elindítása, a gyártás előkészítése, a CF-kompozitok műszaki kultúrájának elterjesztését szolgáló Alkalmazás-technikai Kutató bázis létrehozása.

1990-től külső előadó a BME Vegyészmérnöki Karán. Membrántechnikai Konferencia-sorozat elindítója. A Magyar Mérnökakadémia tagja.

ÉLETMŰ

Dr. Szabó Csaba Attila

1945-ben született Judenburgban (Ausztria). A Szentpétervári Állami Távközlési Egyetemen 1968-ban rádiómérnök MSc diplomát, a BME-n 1975 ill. 1986-ban Dr. Univ. és PhD fokozatot szerzett, 1996-ban az MTA doktora lett.

Igen sikeres egyetemi oktatói, kutatói, vállalkozásfejlesztői és ipari vezetői pályafutásra tekinthet vissza. A MEDIANETS Laboratórium létrehozója a BME Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások tanszékén, ahol ma professzor emeritus. 1990-ben társalapítója a BCN Business Communications Networks amerikai-magyar vállalatnak. Irányítása alatt a BCN piacvezető videokonferencia-szolgáltatóvá és hálózatintegrátorrá vált.

Egy ideig a Magyar Telekom felsővezetőjeként is tevékenykedett.

Nemzetközi tanácsadói, kutatószervezői- és vezetői tevékenysége is kiemelkedő. 2002-2003-ban az olaszországi Trentino tartomány elnökének tanácsadójaként résztvett a régió optikai-rádiós infrastruktúrájának tervezésében. 2003 és 2010 között a Create-Net nemzetközi kutatóközpont vezető munkatársa volt, ahol többek között irányította egy innovatív városi szélessávú teszthálózat kialakítását. A European Alliance for Innovation vezető tanácsadója.

Sok éven át a HTE Híradástechnika folyóiratának főszerkesztője és az Information Communications Journal alapító főszerkesztője. Számos rangos nemzetközi konferencia szervezője, elnöke és tutoriális előadója.

Szakmai díjai mellett a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetés birtokosa.

2012 **Rátai Dániel**

Egy kisbolygó névadója, 1985-ben született Budapesten. Édesapja író, újságíró, édesanyja magyar-lengyel-népművelés szakos tanár, színháztörténész.

A fordulópont Dani életében középiskolás korában jött el, amikor is a Neumann János Számítástechnikai Szakiskola 10. osztályos diákjaként elkezdett programozást tanulni.

Több évnyi programozással a háta mögött, Daniban 18 évesen ötlött fel a Leonar3Do ötlete, amely később középiskolai diákból cégtulajdonossá tette.

2005 májusában, Arizona, USA, IntelISEF: a 21 éven aluli tudósok és feltalálók olimpiájaként is emlegetett, 1447 résztvevőt felvonultató világdöntőn a Leonar3Do-t a nemzetközi zsűri hat első díjjal jutalmazta.

2008. szeptember San Jose, Tech Museum of Innovation: Tech Awards.

A zsűri 58 ország 329 jelöltje közül a világ öt legjelentősebb innovációja közé sorolta a Leonar3Do-t az oktatási kategóriában.

Tech Awards díjat korábban még soha magyar jelölt nem kapott.

2010. április, New York-i tőzsde, Kairos Summit: Intelius Inte national Entrepreneurship Award.

2013 **Árvai Péter**

1979-ben született Svédországban, Karlskogában. A stockholmi egyetem médiatechnikai mérnök szakán diplomázott 2006-ban. Ösztöndíjasként Szingapúrban, majd Tokióban a Fuji-

Xeroxnál is tanult. Élt Budapesten, Tokióban, Stockholmban és San Franciscóban is.

A felhőalapú prezentációs szoftver fejlesztő cég, a Prezi.com Kft. ügyvezetője és társalapítója, Somlai-Fischer Szabolcs és Halácsy Péter mellett. Ő alapította a svéd omvard.se-t, illetve az ő nevéhez is fűződik az a szabadalmaztatott mobil hírolvasó is, ami elsőként tette lehetővé TED előadások követését mobiltelefonról. A Preziben üzleti modellként választott freemium modell

azonnal cash-flow pozitívvá tette a céget, amire több befektető is felfigyelt, így 2009-ben megtörtént az első kockázati tőke bevonás a Sunstone Capitals-al együttműködve, amellyel egyidőben, Péter meggyőzte a TED konferenciák tulajdonosát, hogy életükben először fektessenek be egy cégbe.

2011-ben az Accel Partners, a Szilícium völgy egyik legnevesebb befektetője (ők voltak a Facebook első befektetői), B típusú finanszírozási körben 3,2 milliárd forintot fektetett a vállalkozásba.

Sikereiről írt már a New York Times, az Economist és a NextUp.Asia is.

2014 **Lám István**

1988-ban született Budapesten. A Tresorit alapítójának és a termék kriptográfiai és titkosítási technológiája egyik kitüntetett vezető igazgatójának „sikertörténete” akkor kezdődött, amikor mindössze 12 évesen megkapta az első kriptográfiai könyvét. Ez felkeltette érdeklődését a digitális adatvédelem iránt.

10 évvel később már két diaktársával céget alapított az interneten hozzáférhető információk illetéktelen eltulajdonításának megakadályozására.

István a Tresorit alapítása előtt diákként a BME CrySys Laborban és a svájci Ecole Polytechnique Federale De Lausanne egyetemeken volt kutató, illetve a BME-n a mérnök informatikus Msc fokozatú diploma megszerzése mellett tanított is. Az egyetemi évek alatt a Future Invest and Business Kft. tanácsadójaként, majd a Future Office Network ügyvezetőjeként is dolgozott. Önállóan, majd később a Tresorittal is több versenyen vettek részt. Egyéni munkáját az ifjúsági Bolyai matematikai díjjal, a fiatal innovátoroknak átadott díjjal és több alkalommal Köztársasági Ösztöndíjjal is elismerték.

A Tresorit elnyerte a 2013-as Startup Innovációs Díjat, a Pro-Progressio Innovációs Díjat és az Eurocloud Díjat, melyekre hazai vonatkozásuk miatt különösen büszkék.

2015 **Árendás Csaba**

1981-ben született Párkányban. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen kezdte, ahol mérnök-informatikus oklevelet szerzett 2005-ben.

Ezt követően számos neves külföldi felsőoktatási intézménynek volt hallgatója: a svájci EPFL (Swiss Federal Institute of Technology) mesterképzésén az ing. sys. com. dipl. EPF titlust szerezte meg 2010-ben. Ezek mellett részt vett a Stanford és a Cambridge egyetemek üzleti képzésein is. A SmartVineyard technológiát fejlesztő QuantisLabs Kft. alapítója és ügyvezetője.

A szenzorokra és felhőalapú szolgáltatásokra épülő SmartVineyard rendszer immár több ezer hektáron teszi lehetővé a vegyszerhasználat optimalizálását pontos, mikroklímatis viszonyokon alapuló előrejelzések és távolról elérhető szolgáltatások révén.

A SmartVineyard technológiát 2014-ben a kaliforniai Berkeley Egyetemen 20 000 innováció közül a legjobb 10 közé választották, Magyarországon pedig a 2014-es Év Agrár Innovációja díjat nyerte el.

Árendás Csaba sikereiről számos hazai és nemzetközi sajtóplatform is beszámolt már, amelyek közül az egyik legemlítésre méltóbb a 2015 júniusában elnyert Gábor Dénes Új Generáció Díj. Hobbijai közé tartozik az úszás, olvasás és más kultúrák megismerése.

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2015

Dr. Charaf Hassan
1967. Libanon
mérnök-közgazdász

Dr. Hangody László
1958. Kiskunhalas
orvos

Dr. Kazi Károly
1955. Kiskunhalas
villamosmérnök

Dr. Kistelegdi István
1972. Pécs
építészmérnök

Dr. Lacza Zsombor
1974. Budapest
orvos

Dr. Merkely Béla
1966. Budapest
orvosok

Mészáros Csaba
1972. Sopron
villamosmérnök

HATÁRON TÚLI GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2015

Dr. Kiss László István
1945. Rákoscsaba
gépészmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK, ÉLETMŰ

2015

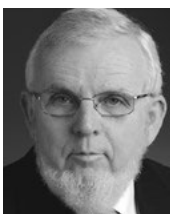
Dr. Mesterházy Ákos
1945. Deutsch-Krone
agrármérnök

Dr. Varjú György
1938. Siklós
villamosmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2014

Dr. Augusztinovicz Fülöp
1949. Budapest
villamosmérnök

Dr. Guttman András
1954. Pécs
vegyészmérnök

Dr. Haidegger Tamás
1982. Budapest
villamosmérnök

† **Dr. Karger-Kocsis József**
1950. Budapest
vegyészmérnök

Katona Gergely
1980. Budapest
fizikus

Solymosi János
1955. Gyoma
villamosmérnök

† **Dr. Szikla Zoltán**
1945. Kál
papírtechnológiai mérnök

HATÁRON TÚLI GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2014

Dr. Dusza János
1952. Sajógömör
fizikus

2013

† **Dr. Csernátóy Zoltán**
1959. Debrecen
orvos

Dr. Dinnyés András
1966. Budapest
állatorvos

Dr. Gyimóthy Tibor
1953. Tata
matematikus

Dr. Mátyus Péter
1952. Budapest
vegyészmérnök

Dr. Pavelka Tibor
1957. Békéscsaba
fizikus

Dr. Tóth Miklós
1950. Budapest
tanár

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK, ÉLETMŰ

2013

Dr. Gyenge Csaba
1940. Székelyföldvár
gépészmérnök

Dr. Szabó Ervin József
1933. Rákospalota
gépészmérnök

HATÁRON TÚLI GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2013

† **Dr. Madarász László**
1949. Kuntapolca
villamosmérnök

MVM GÁBOR DÉNES ENERGETIKAI NEMZETKÖZI DÍJ

2012

Dr. Dán András
1943. Budapest
villamosmérnök

Dr. Imecs Mária
1948. Kolozsvár
villamosmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2012

Ifj. Duda Ernő
1968. Budapest
genetikus

Dr. Katona Tamás János
1948. Bába
mérnök-hőfizikus

Dr. Peták István
1971. Szolnok
orvos

Dr. Tóth Magdolna
1951. Nyírgyulaj
kertészmérnök

Dr. Vigh László
1950. Magyarszerdahely
kutatóvegyész

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2011

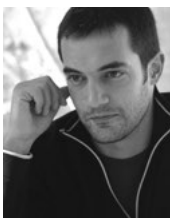
Dr. Harsányi Gábor
1958. Budapest
villasmérnök

Dr. Imre Sándor
1969. Budapest
villasmérnök

Dr. Jereb László
1947. Sopron
villasmérnök

Losonczi Áron
1977. Szolnok
építésmérnök

Dr. Matuz János
1947. Gödöllő
mezőgazdasági genetikus
szakmérnök

Dr. Molnár József
1954. Debrecen
villasmérnök

Dr. Simig Gyula
1947. Budapest
vegyésmérnök

† Dr. Szántay Csaba
1928. Salgótarján
vegyésmérnök

2010

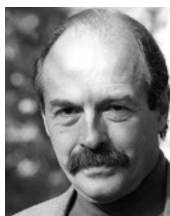
Dr. Bedő Zoltán
1951. Debrecen
agrármérnök

Dr. Czitrovsky Aladár
1951. Técső
fizikus

Dr. Gerse Károly
1947. Budapest
gépészmérnök

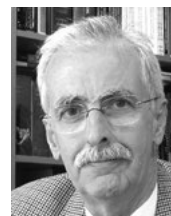
† **Dr. Kéri György**
1950. Budapest
kutatóvegyész

Dr. Prószeiki Gábor
1954. Budapest
matematikus

Dr. Sperlágh Beáta
1963. Budapest
orvos

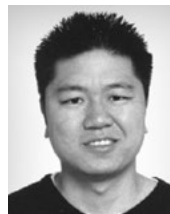
Dr. Szépvölgyi János
1945. Hódmezővásárhely
vegyészmérnök

NEMZETKÖZI GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2009

Dr. Dombi Péter
1976. Szeged
fizikus

Dr. Warren Chan
1974. Kína
orvosbiológiai mérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2009

Dr. Blaskó Gábor
1950. Szombathely
vegyészmérnök

Blaskovics Ferenc
1938. Hódmezővásárhely
gépészmérnök

Dr. Dékány Imre
1946. Szeged
vegyész

Gili László
1952. Alsógöd
villamosmérnök

Dr. Palkovics László
1965. Zalaegerszeg
autógépész mérnök

† **Dr. Székely Vladimír**
1941. Budapest
villamosmérnök

Dr. Trampus Péter
1947. Budapest
gépészmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2008

Apáthy István
1945. Eichstätt
villasmérnök

Dr. Bársony István
1948. Nyíregyháza
villasmérnök

† **Dr. Duschanek Valéria**
1950. Celledömök
tartósítóiipari mérnök,
mérnök-biológus

Dr. Friedler Ferenc
1953. Veszprém
matem

Dr. Kisbán Sándor
1949. Szeged
hid és szerkezetépítő
mérnök

Dr. Tulassay Tivadar
1949. Galánta
orvos

Vámos Zoltán
1964. Budapest
villasmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2007

Dr. Arányi Péter
1948. Budapest
vegyész

Farkas József
1952. Felsőtárkány
gépészmérnök

Dr. Fésüs László
1947. Hernádnémeti
orvos

† **Dr. Hadlaczky Gyula**
1948. Székesfehérvár
agrármérnök

† **Dr. Kálmán Erika**
1942. Budapest
vegyész

Dr. Kocsis István
1952. Pusztavám
gépészmérnök

Szoboszlai György
1946. Debrecen
gépészmérnök

NEMZETKÖZI GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2006

Dr. Czirók András
1973. Miskolc
fizikus

Dr. Nico F. Declercq
1975. Belgium
fizikus

2006

Bogsch Erik
1947. Budapest
vegyészmérnök, mérnök-
közgazdász

† **Dr. Kertész Zoltán**
1943. Girincs
agrármérnök

Dr. Molnár Béla
1965. Kisvárd
belgyógyász-
gasztroenterológus

Dr. Petis Mihály
1947. Nyírders
agrármérnök

Dr. Rudas Imre
1949. Budapest
gépgyártás-technológus
üzemmérnök,
alkalmazott matematikus

Dr. Sallai Gyula
1945. Budapest
villasmérnök

Dr. Sarkadi Balázs
1948. Budapest
orvos

2005

Dr. Kocsor András
1971. Gödöllő
programtervező
matematikus

Kovács F. László
1942. Tényő
vegyészmérnök, mérnök-
közgazdász

Dr. Lustyik György
1946. Szarvas
fizikus

† **Dr. Nyiredi Szabolcs**
1950. Budapest
gyógyszerész

Dr. Pap László
1943. Fehérgyarmat
villasmérnök

Somosi László
1946. Györe
gépészmérnök

Dr. Tóth László
1946. Debrecen
gépészmérnök

2004

Dr. Marosvölgyi Béla
1942. Sátoraljaújhely
erdőmérnök

Dr. Monostori László
1953. Budapest
villasmérnök

† **Somogyi István**
1946. Monor
gépészmérnök

Dr. Szabó Csaba
1967. Győr
orvos

Dr. Szabó Gábor
1954. Bóly
általános orvos

Dr. Szabó Gábor
1954. Nagykanizsa
fizikus

Dr. Velich István
1940. Karcag
kertészmérnök

NEMZETKÖZI GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2003

Dr. Pavel A. Belov
1977. Szentpétervár
fizikus

Dr. Gali Ádám
1973. Budapest
villasmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2003

Csornai Gábor
1950. Budapest
matematika-fizika tanár

Dr. Dömölki Bálint
1935. Budapest
matematikus

† **Dr. Henk Tamás**
1948. Budapest
villasmérnök

Dr. Kádár Imre
1943. Pered
agrármérnök

Dr. Kiss György Botond
1948. Debrecen
biológus

† **Török Imre**
1940. Hajdúnánás
közgazdász

Dr. Závodszy Péter
1939. Debrecen
fizikus

Dr. Zárda Sarolta
1951. Budapest
közgazdász

2002

Dr. Barkóczy István
1951. Szikszó
gépészmérnök

Dr. Berta István
1949. Debrecen
villasmérnök

Dr. Fülöp Ferenc
1952. Szank
vegyszer

Dr. Görög Sándor
1933. Szombathely
vegyszer

Dr. Kóczy T. László
1952. Budapest
villasmérnök

2001

Dr. Darvas Ferenc
1942. Budapest
vegyszermérnök

Dr. Csikai Miklós
1942. Kecskemét
kertészmérnök

Hetzmann Albert
1948. Szár
villasmérnök

† Dr. Lajtha György
1930. Budapest
villasmérnök

Dr. Mersich Iván
1948. Sopron
matematika-fizika tanár,
meteorológus

Dr. Páczelt István
1939. Nyírparasznya
gépészmérnök

Dr. Szatmári Sándor
1955. Szolnok
fizikus

2000

Dr. Baranyi Péter
1970. Kalocsa
villasmérnök,
mérnök-tanár

Dr. Georg Pretzler
1965. Graz
fizikus

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

2000

Dr. Fogassy Elemér
1943. Budapest
vegyésmérnök,
gyógyszerkémiai
szakmérnök

Dr. Keviczky László
1945. Ráckeve
villamosmérnök

† Dr. Kovács Magda
1931. Budapest
villamosmérnök, mérnök-
közgazdász

Lepsényi István
1949. Budapest
mérnök

Szalóczy Zsolt
1963. Zebegény
fizikus

Dr. Szász András
1947. Budapest
fizikus

Dr. Szendrő Péter
1938. Budapest
mezőgazdasági
gépésmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1999

Csapody Miklós
1939. Debrecen
villamosmérnök

Dr. Drozdy Győző
1955. Budapest
villamosmérnök

† Dr. Kemény Tamás
1932. Budapest
gépésmérnök,
villamosmérnök

Dr. Reszler Ákos
1944. Lajosmizse
villamosmérnök

Dr. Rozsos István
1932. Nagykanizsa
sebész

Dr. Somlyódy László
1943. Kecskemét
gépésmérnök

† Dr. Szunics László
1937. Túrje
mezőgazdasági mérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1998

Bojár Gábor
1949. Budapest
fizikus

Havass Miklós
1940. Szeged
matematikus

† Dr. Hertelendi Ede
1950. Szeged
fizikus

Dr. Kürti Sándor
1947. Budapest
vegyész- és rendszermérnök

Dr. Marossy Kálmán
1949. Fülöpszállás
vegyézmérnök

Dr. Schmidt János
1935. Feketeerdő
agrármérnök

† Dr. Tisza Miklós
1949. Debrecen
gépézmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1997

Dr. Bitó János
1936. Szeged
matematikus-fizikus

Bolyky János
1950. Ózd
villamosmérnök, mérnök-
közgazdász

† Dr. Hermez István
1944. Szeged
vegyézmérnök

† Dr. Naszlady Attila
1931. Budapest
általános orvos,
belgyógyász, kardiológus

Papp Sándor
1955. Fehérgyarmat
járműgépész

† Turi János
1937. Kisújszállás
mezőgazdasági mérnök,
vetőmag-gazdálkodási
szakmérnök

Dr. Valastyán Pál
1946. Nagylak
technológus mérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1996

Fodor István
1943. Mérék
villamosmérnök

† Dr. Harsányi Kálmán
1927. Budapest
vegyézmérnök

† Dr. Öllös Géza
1928. Apácaszakállas
vízépítőmérnök

Dr. Pap Géza
1942. Élesd
vegyézmérnök

Pomezanski György
1942. Budapest
magyar-történelem szakos
tanár

Réti Vilmos
1949. Salgótarján
kohómérnök

Szalai Gábor
1947. Balatonalmádi
gépézmérnök

NEMZETKÖZI GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1996

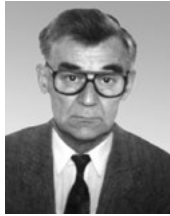
Dr. Chris J. Jacobsen
1964. USA
fizikus

Dr. Szipőcs Róbert
1964 Zalaegerszeg
villamosmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1995

† **Dr. Horváth Mátyás**
1935. Nagylak
gépezsmérnök

Dr. Magda Sándor
1946. Ludas
agrarmérnök

Dr. Nemcsók János
1949. Békásmegyer
biológus

Pápics József
1956. Bolhó
villamosmérnök, hírközlési
szakmérnök

† **Dr. Pázmándi Gyula**
1940. Budapest
vegyész- és gazdasági
mérnök

† **Dr. Pungor Ernő**
1923. Vasszécsény
vegyésmérnök

Rubik Ernő
1944. Budapest
építésmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1994

Dr. Bokor József
1948. Tiszadob
villamosmérnök

Dr. Farkas Ottó
1930. Ungvár
kohómérnök

† **Dr. Gordos Géza**
1937. Budapest
villamosmérnök

† **Juhász Imre**
1936. Fábiansebestyén
cégtulajdonos

† **Dr. Orbán István**
1939. Budapest
vegyésmérnök

Dr. Pakucs János
1940. Budapest
villamosmérnök

Dr. Szmola Ernő
1953. Endrőd
fizikus

1993

Kristina M. Johnson
1957. Evansville
villasmérnök

Dr. Horváth Gábor
1963. Kiskunhalas
fizikus

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1993

Dr. Budai Zoltán
1935. Budapest
vegyészmérnök

† Dr. Cselényi József
1936. Miskolc
gépezsmérnök

Dr. Havas Jenő
1938. Kaposvár
vegyészmérnök

† Dr. Horváth József
1933. Kámon
vegyészmérnök

† Roboz Péter
1934. Budapest
fizikus

† Dr. Roska Tamás
1940. Budapest
villasmérnök

Tárca László
1944. Doboz
villasmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1992

Dr. Bárczy Pál
1941. Budapest
kohómérnök

Bobest Éva
1937. Budapest
vegyészmérnök, műszeres
analitikai szakmérnök

Igal Györgyné
1941. Budapest
vegyésztechnikus,
folyamatszervező

Dr. Körtvélyessy Gyula
1944. Budapest
vegyészmérnök, vegyipari
műveletek szakmérnöke

Marczis Gáborné
1947. Tüskevár
kohómérnök

Soós Gábor
1938. Budapest
mérnök, vasbetonépítő
szakmérnök

Dr. Szundy Tamás
1941. Debrecen
mezőgazdasági mérnök,
mezőgazdasági genetikus
szakmérnök

NEMZETKÖZI GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1991

Balogh Tibor
1956. Budapest
villamosmérnök

† **Dr. Ferenczi György**
1946. Budapest
fizikus

Dr. Frank József
1945. Hódmezővásárhely
biológia-földrajz szakos
tanár

† **Dr. Ormós Zoltán**
1940. Kísújszállás
vegyészmérnök

Pázmányi Gábor
1947. Budapest
olaj- és gázmérnök

† **Dr. Rapcsák András**
1943. Debrecen
villamosmérnök, fizikus

† **Dr. Sigrai Tibor**
1931. Kispeszt
híd- és szerkezetépítő
mérnök, acélszerkezeti
szakmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1990

† **Bódi Béla**
1934. Eger
gépészmérnök,
gazdasági mérnök

Ilinyi János
1947. Budapest
gépészmérnök

Dr. Lehoczky László
1946. Jákfalva
gépészmérnök

Pelle Gábor
1947. Győr
gépészmérnök,
atomerőművi szakmérnök

Dr. Selmeczi András
1947. Budapest
állatorvos

Dr. Szabó István
1933. Mecsekszabolcs
vegyészmérnök, korróziós
szakmérnök

Dr. Vermes Ágoston
1931. Budapest
gépész- és repülőmérnök

GÁBOR DÉNES-DÍJASOK

1989

† **Bács Imre**
1932. Zágráb
energetikus szakmérnök

† **Csató János**
1939. Csenger
villamosmérnök

Kóbor László
1943. Dunaföldvár
iparjogvédelmi szakértő

A Novofer Alapítvány által évente odaítélt Gábor Dénes-díjat 1989 óta 303 olyan szakember vehette át, akik jelentős tudományos, vagy műszaki-szellemi alkotást hoztak létre, és ezzel hozzájárultak a környezeti értékek megőrzéséhez, valamint közreműködésükkel nagymértékben elősegítették intézményük innovációs tevékenységét. A Gábor Dénes díjjal kitüntetett szakemberek 1997. március 22-én megalapították a Gábor Dénes-díjasok Klubját azzal a céllal, hogy a magyar műszaki értelmiség kiemelkedő tagjainak közösségi életét elősegítsék, a hazai társadalom és a világ műszaki és társadalmi kihívásaira válaszokat fogalmazzanak meg saját maguk és a közvélemény számára. A Klub (a Tudományos Diákköri Ösztöndíjas tanulókkal együtt) 275 tagot számlál idehaza és külföldön, sőt **egy Nobel-díjas tagja is van, Dr. Krausz Ferenc** személyében.

A Göböljáráson megalakult klub elnökének Dr. Gordos Gézát, a BME egyetemei tanárát választották, ügyvivői voltak: Fodor István, az Ericsson Kft. vezérigazgatója, Dr. Körtvélyessy Gyula, a SZEVIKI Rt. tudományos igazgatója, Dr. Pap Géza, az OLAJTERV Rt. elnök-vezérigazgatója, Dr. Pázmándi Gyula, a KONZUMBANK elnöke. A Klub elnökévé 2006. december 21-én Dr. Darvas Ferenc vegyész-mérnök professzort, a ThalesNano Zrt. elnökét választották meg. Az intéző bizottság tagjai: Dr. Dömölki Bálint informatikus, Garay-Tóth János a Novofer Alapítvány kuratóriumának korábbi elnöke (2020-ig), Havass Miklós a SZÁMALK Rendszerház Rt. elnöke (2018-ig) voltak. A vezetőséghez 2010-ben prof. Friedler Ferenc matematikus, 2011-ben Illyi János a MOL NyRt. nyugalmazott senior szakértője és prof. Sarkadi Balázs orvos-biológus, majd 2019-ben Dr. Zárda Sarolta közgazdász és Dr. Haidegger Tamás (2022-ig) csatlakozott. A klub titkára 2007. decembere óta Ács Tünde Fatima kulturális antropológus, aki 2013-ban speciális titkárként a klub társadalmi szerepvállalásainak és projektjeinek koordinátora volt, ezen idő alatt az általános titkári feladatokat Esterházy Dóra látta el. A klubasszisztensi feladatokat 2006-2007 között Varga Zsófia, 2008-ban Varga Eszter, 2009-2011 között Juhász Anna és Juhász Levente látta el.

A Klub Intéző Bizottsága és néhány elkötelezett Klubtag úgy döntött, egyesületet alapít „Gábor Dénes-díjasok Klubja Egyesület” néven. Az alakuló ülés 2023. október 05-én megtartásra került. Az alapítótagok – **Ács Tünde Fatima, Bojár Gábor, Dr. Darvas Ferenc, Dr. Dinnyés András, Dr. Dömölki Bálint, Dr. Friedler Ferenc, Illyi János, Dr. Keserű György, Dr. Meiszel László, Dr. Sarkadi Balázs, Dr. Sente Lajos, Dr. Szigeti Krisztián, Dr. Zárda Sarolta, Dr. Üрге László – az Egyesület elnökének Dr. Szigeti Krisztiánt** fizikust, biofizikust, a Semmelweis Egyetem tudományos főmunkatársát és a Kinepict Health Kft. társalapítóját és ügyvezető igazgatóját választották. **Illyi János az alelnöki** tisztséget tölti be, az **Elnökségi tagok: Dr. Sarkadi Balázs, Dr. Zárda Sarolta. Főtitkár Ács Tünde Fatima, a Tanácsadó Testület tagjai pedig: Dr. Dömölki Bálint, Dr. Friedler Ferenc és Dr. Darvas Ferenc**, aki egyúttal leköszönt klub elnöki pozíciójáról és tiszteletbeli elnökként segíti tovább az új egyesület munkáját. Ez a szervezeti formalizálás lehetővé teszi, hogy a vezetőség hatékonyabban támogathassa az egyesület céljait, melyek továbbra is követik a klub hagyományait, céljait és elkötelezettek azok megőrzése mellett.

A világunkban bekövetkező jelentős változások, az európai innováció lemaradása arra sarkallja egy ilyen nagy tekintélyű, hagyományú múlttal, kimagasló szellemi tőkével rendelkező társaságot, hogy a kezében lévő informális hálózati szinergiákat, legjobb képességeiket és erőforrásait összefogva, szervezeten ezen folyamatok ellensúlyozására, a magyar tudományos, innovációs élet javítására használják fel.

Az új szervezet célja, hogy elősegítse a Gábor Dénes-díjjal kitüntetett szakemberek közösségi életét, segítse a tagokat abban, hogy válaszokat fogalmazzanak meg a hazai társadalom, a világ műszaki és társadalmi kihívásaira, s a – korábbinál hatékonyabban – támogassa az innováció és az oktatás fejlesztését, tapasztalataival és anyagi eszközeivel segítse a fiatalokat, a jövő nemzedékét, hiszen a jelen kor

GÁBOR DÉNES-DÍJAZOTTAK KLUBJA

emberének nagy felelőssége van abban, hogy milyen világot hagy az utókorra. Az egyesület – szándékainak elérésére – a jövő évben új tematikus programokat tervez, amelyekben minden érintett tag részvételére, támogatására tisztelettel számít.

Az idei klubesteken a természettudományok terén elért legújabb eredmények bemutatása után egy társadalomtudományi

referendum követett az ELTE TáTK Kulturális Antropológia Tanszék együttműködésével, **Dr. Kiss Máté** egyetemi tanárségéd előadásában. Az új módszer célja, hogy bemutassa azt a holisztikus szemlélet módot, a multidiszciplináris gondolkodást, miszerint felfedezhetőek lennének a kapcsolódási pontok az adott szakterület (legyen az vegyészet, villamosság, gyógyszerkutatás stb.) és a társadalomtudomány között.

A klubestek idén nagy sikerrel zárultak az érdeklődők naprakész beszámolót hallhattak a különböző tudományterületek legújabb kutatási eredményeiről és azok társadalmi hatásairól. Februárban a „Holográfia fejlődése Gábor Dénes után” címmel **Dr. Koppa Pál Gábor** BME TTK Fizikai Intézet tanára és **Sarkadi Tamás** BME TTK Atomfizika Tanszék egyetemi docens tartott előadást, márciusban az orvosi diagnosztika legújabb technológiáit, jelentőségét mutatta be **Dr. Kovács Levente** villamosmérnök, az Óbudai Egyetem egyetemi tanára, rektora és **Dr. Szigeti Krisztián** fizikus, biofizikus, Semmelweis Egyetem tudományos főmunkatársa. Áprilisban a hidrogén felhasználási lehetőségeiről, mint a jövő egyik meghatározó energiaforrásáról folyt előadás **Lepsényi István** a Magyar Hidrogéntechnológiai Szövetség elnöke és **Dr. Tóth László** ny. egyetemi tanár előadásában. Júniusban a magyar űrtechnológia újdonságairól,

az űrbeli növénytermesztés perspektíváiról, mélyűri kommunikációról és a világűrben végzett gyógyszerkutatásról hallhattak az érdeklődők **Dr. Fári Miklós Gábor** kertészmérnök-biotechnológus, **Solymosi János** űrtechnológiai igazgató (BHE Bonn Hungary), villamosmérnök, **Dr. Darvas Ferenc** elnök, vegyészmérnök (ThalesNanotechnology Zrt.) prezentációjában. Szeptemberben a Nyelvtudományi Kutatóközpont – ELKH főigazgatója **Dr. Prószéky Gábor** és a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanára **Dr. Magyar Gábor** tartott beszámolót a mesterséges intelligencia nyelvi és mindennapi alkalmazásáról. Az októberi klubesten a „Korszerű motorhajtó anyagok és a mobilitás környezeti hatásai” címmel **Dr. Hancsók Jenő** Pannon Egyetem Mérnöki Kar professzora és **Dr. Domokos Endre** phd. egyetemi docense tartott előadást.

(www.gabordenesklub.hu)

Dr. Darvas Ferenc Klub alapító elnök sok éves önzetlen szervező- és támogató tevékenységét az Alapítvány Gábor Dénes emlékgyűrűvel ismeri el és köszöni meg 2023 decemberében, a parlamenti díjátadásunk keretében.

IN MEMORIAM GÁBOR DÉNES ELISMERÉS

Az Alapítvány kuratóriuma fontosnak tartja mindazok elismerését, akik önzetlenül és tartósan segítik és támogatják az alapítványnak a Gábor Dénes-díj fenntartására, szellemiségének erősítésére, létalapjának megteremtésére és a névadó emlékének gondozására irányuló munkáját.

E célból a Kuratórium 2003-ban megalapította az In memoriam Gábor Dénes elismerést, melyet alkalmanként néhány személy vagy szervezet részére adományoz.

A díszoklevelet a Gábor Dénes-díj átadási ünnepség záróeseményeként a Kuratórium elnöke és az Alapító képviselője adja át.

2019-ben Dr. Gyula József professzor, Alapítványunk volt kuratóriumi elnök átveszi az In Memoriam Gábor Dénes elismerést.

2020

Ács Tünde Fatima

okleveles kulturális antropológus
a Gábor Dénes-díjasok Klubjának titkára

2021

**Gödölle, Kékes, Mészáros
& Szabó Szabadalmi és
Védjegy Iroda**

2019

† Dr. Gyulai József
fizikus, professor emeritus,
Prima- és Széchenyi-díjas akadémikus

2017

Gál József
matematikus, holográfus

2019

Kosztolányi Tamás
gépészmérnök, a NOVOFER Távközlési
Innovációs Zrt. nyugalmazott irodavezetője

2017

Dr. Weisz Ferenc
matematikus, egyetemi tanár

2019

Pomezanski György
magyar-történelem szakos tanár,
televíziós műsorvezető

2016

Dr. Kovács László
matematika–fizika szakos középiskolai tanár,
fizikatörténész

2018

Árokszállási Laura
okleveles geológus mérnök
okleveles fizikatanár
Zentai Gimnázium fizikatanára

2015

† Dr. Ginsztler János
gépészmérnök, a BME egyetemi tanára,
a Magyar Mérnökakadémia üv.elnöke,
az MTA rendes tagja

2014

Dr. Bitay Enikő

mérnök-informatikus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem docense, az Erdélyi Múzeum Egyesület főtítkára

2011

Garay Tóth János

a NOVOFER Alapítvány kuratóriumának volt elnöke

2014

Dr. Szelezsán János

matematikus, a Gábor Dénes Főiskola egyik alapítója, oktatója és egykori rektora, a Főiskolát fenntartó Alapítvány kuratóriumi elnöke

2011

† Dr. Németh József

címzetes egyetemi tanár, technikatörténész

2013

Prof. Erol Gelenbe

az Imperial College, London professzora

2010

Dr. Krausz Ferenc

kísérleti fizikus, elektromérnök, akadémikus, a Max Planck Institute of Quantum Optics igazgatója, a Müncheni Ludwig-Maximilian Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára

2012

Dr. Csermely Péter

egyetemi tanár, biokémikus

2010

Szabó Sándor

holográfus

2009

† Dr. Michelberger Pál
akadémikus, egyetemi tanár, a BME volt
rektora, a MTESZ korábbi elnöke

2007

John Nichols
Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült
Királysága rendkívüli és meghatalmazott
nagykövete

2009

Dr. Náray-Szabó Gábor
akadémikus, egyetemi tanár,
a Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtárának főigazgatója

2007

Dr. Kroó Norbert
fizikus, akadémikus, a Magyar
Tudományos Akadémia alelnöke

2008

† Dr. Detrekői Ákos
akadémikus, egyetemi tanár,
a Műegyetem korábbi rektora,
az NHIT elnöke

2007

† Dr. Fayl Ivor
okleveles közgazda, bejegyzett könyvvizsgáló,
a NOVOFER Alapítvány kuratóriumának,
majd felügyelő bizottságának egykori elnöke

2008

Nyiri Lajos
villamosmérnök, szakdiplomata,
egykori TÉT attasé,
az OMF volt elnöke

2007

† Kampfl József
szobrászművész

2006

Prof. Sir Eric Ash
a londoni Imperial College egykori
rektora

2005

Dr. Horvai György
az Iparfejlesztési Közalapítvány
kuratóriumi elnöke

2006

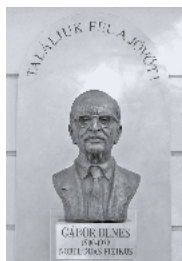
† Czigány Magda
az Imperial College London Könyvtárának
nyugalmozott főigazgatója

2004

Dr. Bendzsel Miklós
a Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke

2006

**A szegedi Gábor Dénes
Gimnázium és Műszaki
Szakközépiskola**

2003

Jamrik Péter
vezérigazgató, a NOVOFER Alapítvány
és a Gábor Dénes-díj alapítója

2006

**A SOLART Produkció
alkotó kollektívája**

2002

† Dr. Greguss Pál
nyugalmozott egyetemi tanár, a nemzetközi
Gábor Dénes-díj bizottság elnöke
(posztumusz)

GÁBOR DÉNES-DÍJASAINK

1989

Bárác Imre
Csató János
Kóbor László

1990

Bódi Béla
Illyi János
Dr. Lehoczky László
Pelle Gábor
Dr. Selmeczi András
Dr. Szabó István
Dr. Vermes Ágoston

1991

Balogh Tibor
Dr. Ferenczi György
Dr. Frank József
Dr. Ormós Zoltán
Pázmányi Gábor
Dr. Rapcsák András
Dr. Sigrái Tibor

1992

Dr. Bárczy Pál
Bobest Éva
Igali Györgyné
Dr. Körtvélyessy Gyula
Marczis Gáborné
Soós Gábor
Dr. Szundy Tamás

1993

Dr. Budai Zoltán
Dr. Cselényi József
Dr. Havas Jenő
Dr. Horváth József
Roboz Péter
Dr. Roska Tamás
Tárcza László
Kristina M. Johnson
Dr. Horváth Gábor

1994

Dr. Bokor József
Dr. Farkas Ottó
Dr. Gordos Géza
Juhász Imre
Dr. Orbán István
Dr. Pakucs János
Dr. Szmola Ernő

1995

Dr. Horváth Mátyás
Dr. Magda Sándor
Dr. Nemcsók János
Pápics József
Dr. Pázmándi Gyula
Dr. Pungor Ernő
Rubik Ernő

1996

Fodor István
Dr. Harsányi Kálmán
Dr. Öllös Géza
Dr. Pap Géza
Pomezanski György
Réti Vilmos
Szalai Gábor
Dr. *Chris J. Jacobsen*
Dr. *Szipócs Róbert*

1997

Dr. Bitó János
Bolyky János
Dr. Hermecz István
Dr. Naszlady Attila
Papp Sándor
Turi János
Dr. Valastyán Pál

1998

Bojár Gábor
Havass Miklós
Dr. Hertelendi Ede
Dr. Kürti Sándor
Dr. Marossy Kálmán
Dr. Schmidt János
Dr. Tisza Miklós

1999

Csapody Miklós
Dr. Drozdy Győző
Dr. Kemény Tamás
Dr. Reszler Ákos
Dr. Rozsos István
Dr. Somlyódy László
Dr. Szunics László

2000

Dr. Fogassy Elemér
Dr. Keviczky László
Dr. Kovács Magda
Lepsényi István
Szalóczy Zsolt
Dr. Szász András
Dr. Szendrői Péter
Dr. *Baranyi Péter*
Dr. *Georg Pretzler*

2001

Dr. Darvas Ferenc
Dr. Csikai Miklós
Hetzmann Albert
Dr. Lajtha György
Dr. Mersich Iván
Dr. Páczelt István
Dr. Szatmári Sándor

2002

Dr. Barkóczy István
Dr. Berta István
Dr. Fülöp Ferenc
Dr. Görög Sándor
Dr. Kóczy T. László

2003

Csornai Gábor
Dr. Dömölki Bálint
Dr. Henk Tamás
Dr. Kádár Imre
Dr. Kiss György Botond
Török Imre
Dr. Závodszy Péter
Dr. Zárda Sarolta
Dr. *Gali Ádám*
Dr. *Pavel A. Belov*

2004

Dr. Marosvölgyi Béla
Dr. Monostori László
Somogyi István
Dr. Szabó Csaba
Dr. Szabó Gábor, fizikus
Dr. Szabó Gábor, orvos
Dr. Velich István

2005

Dr. Kocsor András
Kovács F. László
Dr. Lustyik György
Dr. Nyiredi Szabolcs
Dr. Pap László
Somosi László
Dr. Tóth László

2006

Bogsch Erik
Dr. Kertész Zoltán
Dr. Molnár Béla
Dr. Petis Mihály
Dr. Rudas Imre
Dr. Sallai Gyula
Dr. Sarkadi Balázs
Dr. *Czirók András*
Dr. *Nico F. Declercq*

2007

Dr. Arányi Péter
Farkas József
Dr. Fésüs László
Dr. Hadlaczky Gyula
Dr. Kálmán Erika
Dr. Kocsis István
Szoboszlai György

2008

Apáthy István
Dr. Bársony István

Dr. Duschanek Valéria
Dr. Friedler Ferenc
Dr. Kisbán Sándor
Dr. Tulassay Tivadar
Vámos Zoltán

2009

Dr. Blaskó Gábor
Blaskovics Ferenc
Dr. Dékány Imre
Gili László
Dr. Palkovics László
Dr. Székely Vladimír
Dr. Trampus Péter
Dr. *Dombi Péter*
Dr. *Warren C.W. Chan*

2010

Dr. Bedő Zoltán
Dr. Czitrovszky Aladár
Dr. Gerse Károly
Dr. Kéri György
Dr. Prószéky Gábor
Dr. Sperlág Beáta
Dr. Szépvölgyi János

2011

Dr. Harsányi Gábor
Jereb László
Imre Sándor
Losonczi Áron
Dr. Matuz János
Dr. Molnár József
Dr. Simig Gyula
Dr. Szántay Csaba

2012

ifj. Duda Ernő
Dr. Katona Tamás János
Dr. Peták István
Dr. Tóth Magdolna
Dr. Vigh László
Dr. Dán András
/MVM G.D. Energetikai
Nemzeti Díj/
Dr. Imecs Mária
/MVM G.D. Energetikai
Nemzeti Díj/
Rátai Dániel
/„Docler Holding Új Gene-
ráció” Gábor Dénes-díj/

2013

Dr. Csernátó Zoltán
Dr. Dinnyés András
Dr. Gyimóthy Tibor
Dr. Mátyus Péter
Dr. Pavelka Tibor
Dr. Tóth Miklós
Dr. Szabó Ervin József
Dr. Gyenge Csaba
Dr. Madarász László
Árvai Péter
/„Docler Holding Új Gene-
ráció” Gábor Dénes-díj/

2014

Dr. Augusztinovicz Fülöp
Dr. Dúza János
Dr. Guttman András
Dr. Haidegger Tamás
Dr. Karger-Kocsis József
Katona Gergely
Solymosi János
Dr. Szikla Zoltán
Lám István
/„Docler Holding Új Gene-
ráció” Gábor Dénes-díj/

2015

Dr. Mesterházy Ákos
Dr. Varjú György
Dr. Kiss László István
Dr. Charaf Hassan
Dr. Hangody László
Dr. Kazi Károly
Dr. Kistelegdi István
Dr. Lacza Zsombor

Dr. Merkely Béla
Mészáros Csaba
Árendás Csaba
/„Docler Holding Új Gene-
ráció” Gábor Dénes-díj/

2016

Dr. Barabási Albert-László
Dr. Babcsán Norbert
Bagaméry István
Dr. Berényi Antal
Frank Péter
Dr. Józsa János
Dr. Sízomonyi Sándor
Dr. Úrge László
Dr. Dolhay Balázs
Dr. Meiszel László
Dr. Szabó Csaba Attila

2017

Zettwitz Sándor
Dr. Balogh Géza
Dr. Bakos Gáspár
Dr. Buzsáki György
Dr. Lingvay József
Dr. Bozóki Zoltán József
Falk György Alfréd
Dr. Koppa Pál Gábor
Dr. Németh Huba
Dr. Stépán Gábor
Dr. Szenté Lajos

2018

Dr. Gschwindt András
Kiss Péter Attila
Kolozsvári Zoltán
Dr. Magyar-Köpe Blanka
Dr. BarnaLászló
Kotschy András
Dr. Kónya Zoltán
Dr. Puskás László Géza
Dr. Varga Péter Pál

2019

Dr. Bartha László
Szigethy Dezső
Pető Mária
Dr. Rekeczky Csaba
Dr. Balászi Csaba
Dr. Czigány Tibor
Domokos Gábor
Dr. Janáky Csaba
Dr. Laszlovszky István
Dr. Reith András
Veres Mihály

2020

Dr. Csicsery Zsigmond
Dr. Fekete Andrea
Dr. Hebling János
Dr. Kacs Kovics Imre
Keserű György Miklós
Dr. Kruppa József
Dr. Németh Géza

2021

Dr. Petz Ernő
Dr. Pardi Norbert
Dr. Dunai László
Dr. Kiss Rita Mária
Dr. Maurovich Horvát Pál
Dr. Vánca József
Dr. Zsoldos Ibolya

2022

Dr. Roósz András
Dr. Tigyi Gábor
Dr. Toldy Andrea
Bertényi Balázs
Prof. Dr. Kovács Levente
Adalbert
Dr. Pauk János
Dr. Zsoldos Ibolya
Dr. Szigeti Krisztián

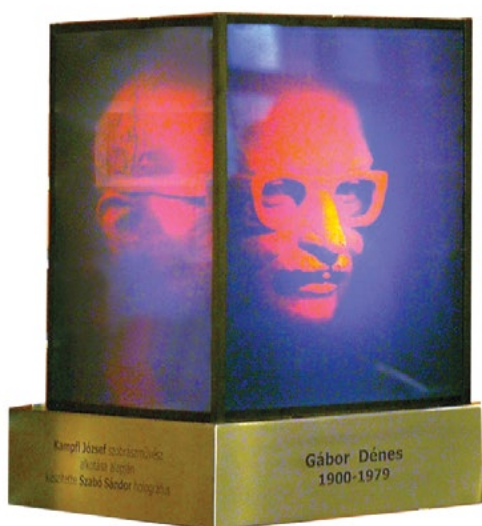
EMLÉKEK ÉS SZOBROK

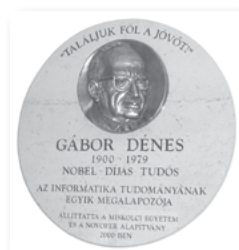
Gábor Dénes márványtábla az Info Parkban, a Gábor Dénes utcában (2005)

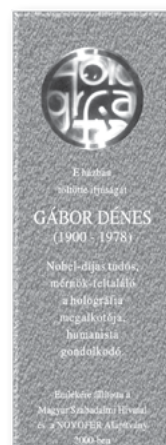
Gábor Dénes emléktábla a Rippel-Rónai utca 25. szám alatti szülőházán (1996)

Gábor Dénes hologram szobor a BME Informatikai épületében (2005)

Emléktábla a Miskolci Egyetem Informatikai Intézetében (2000)

Gábor Dénes emléktábla a Falk Miksa utca 30. szám alatti lakóházán (2000)

Gábor Dénes emléktábla a Markó utca 18-20. szám alatti egykori középiskolájában (2001)

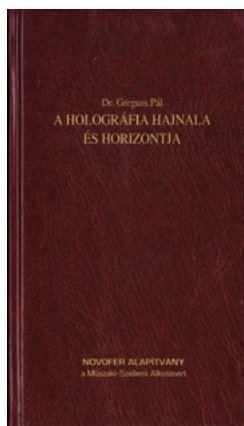

Gábor Dénes emléktábla a debreceni Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskolában (2007)

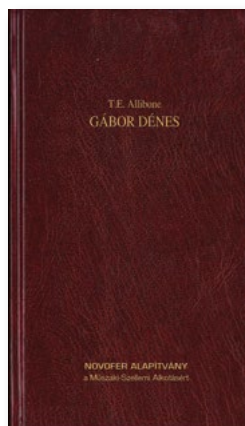

Gábor Dénes mellszobor a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem szoborparkjában (2000)

KÖNYVEK

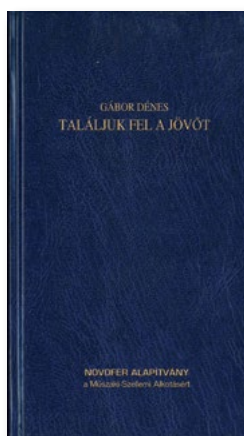
Dr. Greguss Pál:
A holográfia hajnala
és horizontja

T. E. Allibone:
Gábor Dénes
(2000)

*Öröklött, nagy Varázs, holtak idézője,
messze nemzedékek egymáshoz fűzője;
mert csak a Könyv kapcsol multat a jövőbe,
ivadék lelkeket egy nemzetté szöve.*

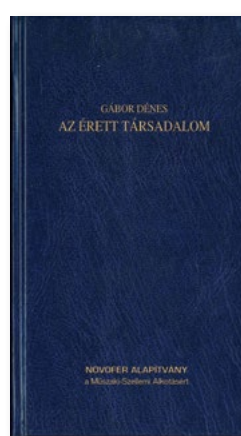
Babits Mihály

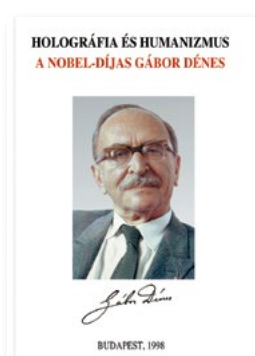
Gábor Dénes:
Találjuk fel a jövőt
(2001, 2014)

Gábor Dénes:
Tudományos, műszaki
és társadalmi innovációk
(2004)

Gábor Dénes:
Az érett társadalom
(2005)

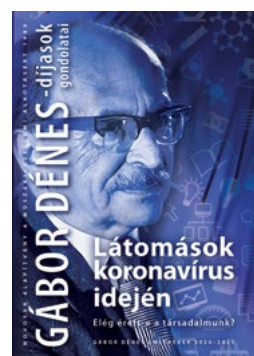
Holográfia és humanizmus
(1998)

Gábor Dénes-díjasok
az innováció élvonalában
(2003, I., 2009, II. kötet)

Feltaláljuk a jövőt!
Gábor Dénes-díjasok
gondolatai
(2012)

Látomások a koronavírus
idején!
Gábor Dénes-díjasok
gondolatai
(2020)

GÁBOR DÉNES-DÍJ ÉVES KIADVÁNYOK

Az 1989-ben létrehozott NOVOFER Alapítvány először 1994-ben, majd 1996-tól kezdődően minden évben megjelenteti éves kiadványát, amelyben bemutatja és népszerűsíti a Gábor Dénes-díjjal elismert alkotókat. A sorozat kötetei a Könyvtárellátó Kft. segítségével eljutnak az Országos Dokumentációs Rendszer körébe tartozó közkönyvtárakhoz is.

KÖSZÖNET

Köszönet mindazoknak, akik az Alapítvány fennmaradását, a Gábor Dénes-díj, illetve a Gábor Dénes Szellemi Örökség Program megvalósítását 2023-ban támogatták, éves kiadványunk megjelenését segítették, felhívásainkat népszerűsítették.

TÁMOGATÓINK

BHE Bonn Hungary Kft.

B+N Referencia Zrt.

Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Egis Gyógyszergyár Zrt.

Cloud Network Technology Kft.

Karsai
Műanyagtechnikai Holding Zrt.

Kruppa-Mag Kutató Kft.

MBH Bank Nyrt.

MINISZTERELNÖKSÉG

Nemzeti Együttműködési Alap

NOVOFER
Távközlési Innovációs Zrt.

Raiffeisen Bank Zrt.

Servier Kutatóintézet Zrt.

UniCredit Bank Hungary Zrt.

Veolia Energia Magyarország Zrt.

Magánszemélyek:

Dr. Darvas Ferenc, Jamrik Péter, Sólyom László volt köztársasági elnök

SZAKMAI EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREK:

Eötvös Loránd Fizikai Társulat

Gál József, holográfus

Kasza Magdolna, grafikus

KELLO Könyvtárellátó Kft.

Magyar Tudományos Akadémia

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

NOVUM TV

Országos Tudományos Diákköri Tanács

Rákóczi Szövetség